

SISUKKAAT IHMISET, KESTÄVÄ MAAILMA

valitsemisen
arvoinen
tulevaisuus

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN PÄÄSIHTEERIN
KESTÄVÄN KEHITYKSEN KORKEAN TASON PANEELIN RAPORTTI

SISUKKAAT IHMISET, KESTÄVÄ MAAILMA

valitsemisen
arvoinen
tulevaisuus

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN PÄÄSIHTEERIN
KESTÄVÄN KEHITYKSEN KORKEAN TASON PANEELIN RAPORTTI

Tämä raportti on saatavilla sähköisessä muodossa
Yhdistyneiden kansakuntien virallisilla kielillä osoitteessa
www.un.org/gsp

Raportin voi tilata sähkökirjana tai painettuna UN Publicationsilta osoitteesta
<http://www.un.org/publications>

Yksimielisyyslauseke: Paneelin jäsenet hyväksyvät raportin ja ovat yleisesti samaa mieltä sen tuloksista. Jäsenet kokevat, että tämän raportin viesti on erittäin tärkeä. Suositukset ja visio vastaavat paneelin jäsenten saavuttamaa yksimielisyyttä, mutta kaikki raportissa esitetyt näkemykset eivät vastaa kaikkien yksittäisten paneelin jäsenten näkemyksiä. Paneelin jäsenillä on luonnollisesti erilaisia näkökulmia tiettyihin kysymyksiin. Jos jokainen paneelin jäsen olisi itse yrittänyt kirjoittaa tämän raportin, hän olisi saattanut ilmaista samanlaisia näkökohtia erilaisin termein. Paneelin jäsenet odottavat innolla raportin herättävän laajaa julkista keskustelua ja vahvistavan yhteisiä kestävä kehityksen pyrkimyksiä.

Kopiointi on sallittu, jos lähde mainitaan.

Viittausehdotus: Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin kestävä kehityksen korkean tason paneeli (2012).
Sisukkaat ihmiset, kestävä maailma: valitsemisen arvoinen tulevaisuus. New York: Yhdistyneet kansakunnat.

Toimitus: United Nations Documentation Services
Suunnittelu & taitto: Bibi Singh, WhatWorks, Long Island City, NY
Paino: Erweko Oy, 2012

New York, NY 10017
ISBN: 978-92-1-101256-9
eISBN: 978-92-1-055304-9
YK-myyntinumero E.12.I.2

Kestävän kehityksen korkean tason paneelin rinnakkaispuheenjohtajien

30. tammikuuta 2012 päivätty lähetekirje pääsihteerille

Meillä on etuoikeus luovuttaa teille kestävän kehityksen korkean tason paneelin raportin ”Sisukkaat ihmiset, kestävä maailma: valitsemisen arvoinen tulevaisuus”.

Ryhdyimme laatimaan tätä raporttia globaalin epävakauden ja epävarmuuden aikana. Kansantaloudet horjuvat. Eriarvoisuus kasvaa. Maapallon lämpötila jatkaa nousuaan. Planeetan kyky yllä pitää ihmiskunta on koetuksella. Kyvyttömyys sopia kansallisesti ja monenkeskisesti päättäväisistä ja koordinoituista toimista sekä täyttämättömät sitoumukset taloudellisesti tuesta vaikeuttavat vuosituhattavoitteiden ja muiden sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Merkit ovat selvät: Meidän on muututtava dramaattisesti. Muutos on aloitettava siitä, miten me käsitämme suhteemme toisiimme, tuleviin sukupolviin ja meitä ylläpitäviin ekosysteemeihin. Tehtävämme paneelina oli pohtia ja muotoilla uusi kestävän kasvun ja vaurauden visio ja vision saavuttamismekanismit.

Meitä on tällä planeetalla nyt seitsemän miljardia, joten on aika pohtia nykyistä suuntaamme. Olemme risteyskohdassa. Jos emme muuta kulkusuuntaamme, ihmisten ja planeettamme kohtaama uhka kasvaa huomattavasti. Uskomme, että toinen kulkusuunta luo valtavia mahdollisuuksia, mutta meidän on oltava sitoutuneita ja rohkeita sitä seuratesamme. Suunnan muuttaminen ei ole helppoa. Uskomme kuitenkin, että kestävämmän polun kulkeminen parantaa ajan myötä inhimillistä hyvinvointia, edistää globaalia oikeudenmukaisuutta, vahvistaa sukupuolten välistä tasa-arvoa ja säilyttää Maan elämää ylläpitävät järjestelmät tuleville sukupolville.

Lähes kaksikymmentä vuotta Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin jälkeen kestävän kehityksen haaste ja sen luomat mahdollisuudet ovat tärkeämpiä kuin koskaan aikaisemmin. Tänä päivänä näemme yhä kirkkaammin, että talouskasvu, ympäristönsuojelu ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat osa-alueita yhdessä ja samassa ohjelmassa: kestävän kehityksen ohjelmassa. Emme voi edistyä kestävästi yhdellä osa-alueella edistymättä kaikilla osa-alueilla.

Ihmiset ovat kestävän kehityksen visiomme keskiössä. Raportissamme esitämme keskeisiä suosituksia, jotka ajan myötä toteutettuina auttavat nostamaan suuren osan ihmiskunnasta epäinhimillisestä köyhyydestä; tukevat muutoksensietokykyä; vahvistavat globaalia tasa-arvoa, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvoa; mullistavat tapamme arvottaa hyödykkeitä ja palveluja ja mitata kasvua; suojelevat arvokkaita ekosysteemejä; parantavat yhteistyötä, johdonmukaisuutta ja vastuullisuutta kaikilla sektoreilla ja kaikissa instituutioissa; ja luovat yhteisen globaalin kestävän kehityksen viitekehyksen.

Kestävän kehityksen korkean tason paneelin rinnakkaispuheenjohtajien 30. tammikuuta 2012 päivätty lähetekirje pääsihteerille

Tänä vuonna 2012 syntynyt lapsi on täysi-ikäinen vuonna 2030. Suosituksemme pyrkivät luomaan tälle lapselle ja kaikille lapsille maailman, jossa kestävä ja osallistava kasvu tuottaa kaikille enemmän, mutta kuluttaa vähemmän.

Raporttimme on osoitettu teille, mutta suosituksemme vaativat kaikkia kansalaisia kaikilla yhteiskunnan sektoreilla sitoutumaan ja toimimaan: valtioiden ja hallitusten päämiehistä ja paikallishallinnonviranomaisista yritysjohtajiin, tutkijoihin, uskonnollisiin johtajiin, kansalaisyhteiskunta-aktivisteihin, eikä vähiten seuraavan sukupolven johtajiin, tämän päivän nuoriin. Jokaisen meistä on oltava osa ratkaisua.

Tunnistamme, että kestävä kehitys on yleismaailmallinen pyrkimys. Meidän suosituksemme mahdollistavat kestävä kehityksen toteuttamisen moninaisissa kansallisissa olosuhteissa. Niiden toteutuksen tulee rakentua tähän asti tehtyjen sopimusten ja yhteisten sitoumusten varaan ja mennä niitä pitemmälle.

Meidän suosituksemme ovat peräisin julkisilla ja yksityisillä areenoilla – hallituksissa, politiikassa, yksityissektorilla ja kansalaisyhteiskunnassa – hankkimastamme kokemuksesta. Paneelin jäsenet ovat osallistuneet käsittelemiemme kysymysten käsitteilyyn yhteensä useiden vuosikymmenten ajan.

Haluamme paneelin puolesta ilmaista arvostuksemme teidän, herra pääsihteerin, omistautuneelle tuelle ja sitoumukselle ei ainoastaan paneeliin, vaan perustavanlaatuisemmin kestävään kehitykseen. Olemme myös kiitollisia tuesta ja ehdotuksista, joita saimme YK-järjestelmän virkailijoilta, jäsenvaltioiden edustustoilta ja kansalaisyhteiskuntaorganisaatioilta, joita olemme konsultoineet laajasti. Haluamme ilmaista kiitollisuutemme paneelin jäsenille, jotka anteliaasti antoivat aikaansa sekä hyödynsivät kokemuksiaan ja näkemyksiään tämä paneelin tehtävän toteuttamisessa. Paneelin sihteeristö ansaitsee myös syvän kiitoksemme valtavista ponnisteluistaan paneelin työn tukemiseksi.

(Allekirjoitettu) **Tarja Halonen**
Rinnakkaispuheenjohtaja

(Allekirjoitettu) **Jacob Zuma**
Rinnakkaispuheenjohtaja

*"Maapallo tuottaa kylliksi tyydyttääkseen jokaisen tarpeet,
mutta ei kylliksi tyydyttääkseen jokaisen ahneuden."*

Mahatma Gandhi

Tekijöiden kiitokset

Pääsihteerin kestävän kehityksen korkean tason paneelin jäsenet haluavat osoittaa nöyrimmät kiitoksensa niille hallituksille, organisaatioille, instituutioille, Yhdistyneiden kansakuntien toimielimille ja yksilöille, jotka antoivat paneelille arvokkaita näkökulmia, ideoita ja tukea läpi paneelin työskentelyn.

Paneeli on vilpittömästi kiitollinen Australian, Tanskan, Suomen, Saksan, Norjan, Ruotsin, Sveitsin, Yhdistyneiden arabiemiirikuntien ja Euroopan komission antamasta taloudellisesta tuesta.

Luontoismuotoista tukea otettiin kiitollisena vastaan Global Green Growth Institutelta ja Kiinan, Suomen, Espanjan, Etelä-Afrikan, Sveitsin ja Turkin hallituksilta. Paneeli arvostaa Centre for International Governance Innovationin tukea, joka toimitti paneelin sisäisessä viestinnässä käytetyn järjestelmäalustan.

Paneeli myös kiittää seuraavia Yhdistyneiden kansakuntien toimielimiä siitä, että ne antoivat paneelin hyödyntää asiantuntijoitaan ja tukivat merkittävästi paneelin työtä:

- A.** Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmästä: Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö, Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto, Kansainvälinen työjärjestö, Kansainvälinen valuuttarahasto, Kansainvälinen televiestintäliitto, Global Compact, maailmanlaajuisista elintarvikekriisiä käsittelevä korkean tason työryhmä, sihteeristön taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelma, Afrikan talouskomissio, Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma, Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö, Yhdistyneiden kansakuntien väestöohjelmarahasto, Yhdistyneiden kansakuntien teollisen kehityksen järjestö, virastojenvälinen kansainvälisen katastrofien vähentämisen strategian sihteeristö, United Nations Non-Governmental Liaison Service, Advisory Board on Water and Sanitation, UN Women, Maailman elintarvikeohjelma ja Maailmanpankki;
- B.** Muut organisaatiot ja tutkimuslaitokset: Kansainvälinen metsäntutkimuskeskus, Centre for International Governance Innovation, Columbian yliopiston Agricultural Research Centre for International Development, Commission on Sustainable Agriculture and Climate Change, Danish Institute for International Studies, Gates Foundation, Global Green Growth Institute, Global Carbon Project, International Council for Science, Kansainvälinen energiajärjestö, International Institute for Sustainable Development, kansainvälinen uusiuutuvan energian virasto, International Trade Union Confederation, Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, Open

Text, Stockholm Resilience Centre, Tellus Institute, Tsinghuan yliopisto, World Business Council for Sustainable Development, Mailman talousfoorum ja Yalen yliopisto.

Paneeli haluaa myös kiittää niitä kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, jotka jakoi-
vat arvokkaita ideoitaan ja näkemyksiään UN Non-Governmental Liaison Servicen
koordinoimissa konsultaatioissa. Lista kaikista kansalaisyhteiskunnan panoksista on
saatavilla osoitteesta www.un-ngls.org/gsp. Tämän lisäksi paneeli oli vuorovaiku-
tuksessa seuraavien organisaatioiden korkean tason edustajien kanssa: CIVICUS:
World Alliance for Citizen Participation, ETC Group, Global Campaign for Climate
Action, the Huairou Commission, Oxfam International, Stakeholder Forum, Sustain-
US, World Resources Institute.

Paneeli haluaa myös antaa tunnustusta lukuisten asiantuntijoiden oivalluksille ja
panokselle paneelin työhön. Asiantuntijat ovat: Paul Abberley, Susan Alzner, Per Pinst-
rup-Andersen, Margaret Arnold, Agnes Babugura, Tariq Banuri, Manish Bapna, Amber
Barth, Jose Maria Batanero, Zachary Bleicher, Borge Brende, Gordon Brown, Jonat-
han Chan, John Christensen, Ian Christoplos, Angela Cropper, Fulvio Conti, Olivier
de Schutter, Shobhakar Dhakal, Ani DiFranco, Felix Dodds, Warren Evans, Scott Fos-
ter, Ricardo Fuentes, Owen Gaffney, Kyle Gracey, Nathalie Girouard, Francois Guer-
quin ja hänen tiiminsä, Jose Miguel Guzman, Helmut Haberl, Elliott Harris, Peter Haz-
lewood, Jeremy Hobbs, Charles Holliday, Ellen Houston, Jesus Abadia Ibañez, John
Ingram, Maria Ivanova, Bruce Jenks, Bruce Jones, Asad Khan, Jeni Klugman, Georg
Kell ja hänen tiiminsä, Randall Krantz, Maria Fischer Kowalski, Julia Marton-Lefevre
ja hänen tiiminsä, Gregory Mock, Selim Louafi, Edward Luck, Jim MacNeill, Josefi-
na Maestu, Khalid Malik ja hänen tiiminsä, Karin Manente, Luis Jimenez-McInnis, Pat
Mooney, Alexander Mueller, Deborah Murphy, David Nabarro ja hänen tiiminsä, Sunita
Narain, Joaquin Nieto, Kevin Noone, Jeremy Oppenheim, Elinor Ostrom, Robert Orr,
Aurelio Parisotto, Jan Peterson, Marina Ploutakhina, Andrew Revkin, Kelly Rigg, Johan
Rockstroem, Richard Rosen, Anabella Rosemberg, Daniel Schensul, Rita Sharma,
Daniel Shepard, Christine Eibs Singer, Mark Stafford Smith, David Steven, Ingrid Sri-
nath, Minoru Takada, John Talberth, Simon Upton, Jason Varmazis ja hänen tiiminsä,
Tom Weiss, Annie Wu, Sven Wunder, Simon Zadek, and Sha Zukang ja hänen tiiminsä.

Lopuksi paneelin jäsenet haluavat kiittää sherpojaan ja neuvonantajiaan heidän
omistautumisestaan ja älyllisestä perusteellisuudestaan raportin laatimistyössä.
Paneeli kiittää myös Janos Pasztorin johtamaa paneelin sihteeristöä sen asiasisäl-
töön liittyvästä ja hallinnollisesta tuesta ja omistautumisesta.

Kaikille näille panoksille ja tuelle annetaan kiitollisesti tunnustusta, ja ne on otettu
lämpimästi vastaan.

Tiivistelmä

VISIO: VALITSEMISEN ARVOINEN TULEVAISUUS

Neljännesvuosisata sitten Brundtlandin raportti esitteli kansainväliselle yhteisölle kestävän kehityksen käsitteen uudeksi talouskasvun, sosiaalisen tasa-arvon ja ympäristön kestävyysmalliksi. Raportin mukaan kestävä kehitys voitaisiin saavuttaa yhtenäisellä poliittisella viitekehyksellä, joka sisältäisi kaikki kolme pilaria. Maailma on raportin julkaisun jälkeen oppinut ymmärtämään syvällisemmin niitä yhteen liittyneitä haasteita, jotka me kaikki kohtaamme ja sitä, että kestävä kehitys on ihmiskunnan paras mahdollisuus valita oma tulevaisuutensa. Kestävän kehityksen korkean tason paneeli esittää, että tekemällä sekä toiminnan että toimittomuuden hinta selväksi poliittisten prosessien kautta voidaan koota yhteen kestävän tulevaisuuden edistämisen edellyttämät argumentit ja poliittinen tahto. Täten paneelin pitkän tähtäimen visio on ”köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen, talouskasvun hyötyjen tuominen kaikkien saataville ja tuotannon ja kulutuksen muuttaminen kestävämmäksi samalla, kun ilmastonmuutosta vastaan taistellaan ja planeetan kestävyysn rajoja kunnioitetaan.” Raportti esittää lukuisia tähän näkökulmaan pohjaavia konkreettisia suosituksia, jotta visio kestävästä planeetasta, oikeudenmukaisesta yhteiskunnasta ja kasvavasta taloudesta voidaan saavuttaa.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TILA

Kestävä kehitys ei ole päämäärä – se on dynaaminen prosessi, joka koostuu sopeutumisesta, oppimisesta ja toiminnasta. Siinä on kyse keskinäisyhteyksien tunnistamisesta, ymmärtämisestä ja niiden pohjalta toimimisesta; talouden, yhteiskunnan ja luonnon keskinäisyhteydet ovat erityisen tärkeitä kestävässä kehityksessä. Maailma ei edelleenkään kulje tähän suuntaan. Edistystä on tapahtunut, mutta se ei ole ollut riittävän nopeaa tai syvää, ja kauaskantoisempaa toimintaa tarvitaan aina vain kiireellisemmin. Samalla vahvat muutostekijät kuten nykyisten tuotanto- ja kulutusmuotojen vaikutukset ja resurssien niukkuus, innovaatio, väestörakenteen muutokset, maailmantalouden muutokset, vihreä kasvu, eriarvoisuuden lisääntyminen, poliittisten valtasuhteiden muutokset ja kaupungistuminen haastavat nykytilannetta yhä enemmän.

IHMISTEN VOIMAANNUTTAMINEN TEKEMÄÄN KESTÄVIÄ VALINTOJA

Mitä enemmän meillä on vaikutusvaltaa yhteiskunnassa, sitä enemmän vaikutamme planeettaamme ja sitä suurempi on vastuumme toimia kestävästi. Tämä vastuullisuus on tärkeämpää kuin koskaan, koska globalisaation ja luonnonresurssien riittävyyden asettamien rajoitteiden vuoksi yksittäisillä valinnoilla voi olla maailmanlaajuisia seurauksia. Liian monen ihmisen kohdalla ongelma ei niinkään ole valintojen kestämyttömyys – vaan se, ettei valinnan mahdollisuutta ylipäättään ole. Todellinen valinnanvapaus syntyy vasta sitten, kun perustarpeet on tyydytetty ja inhimillinen turvallisuus on taattu. Erityisen tärkeitä toiminta-alueita ovat:

- toteuttaa kehityksen perustekijät: kansainväliset sitoumukset lopettaa köyhyys, ihmisoikeuksien ja inhimillisen turvallisuuden ja sukupuolten tasa-arvo tukeminen
- edistää kestävästä kehityksestä tukevaa koulutusta edistäminen, mukaan lukien toisen asteen ja ammatillisen koulutuksen ja taitojen kehittämisen, jotta kaikilla yhteiskunnan jäsenillä on antaa panos tämän päivän haasteiden ratkaisuun ja tarttua sen tarjoamiin tilaisuuksiin
- luoda työpaikkoja erityisesti naisille ja nuorille, mikä edistää vihreää ja kestävästä kasvua
- mahdollistaa kestävät kulutusvalinnat ja tukea vastuullista käyttäytymistä sekä yksilö- että yhteisötasolla
- hallita voimavaroja ja tehdä mahdolliseksi 21. vuosisadan vihreä vallankumous: maatalous, meret ja rannikkojen ekosysteemit, energia ja teknologia
- muutoksensietokyvyn vahvistaminen toimivien turvaverkkojen, katastrofiriskin vähentämisen ja sopeutumis suunnittelun avulla.

KOHTI KESTÄVÄÄ TALOUTTA

Kestävyys vaatii maailmantalouden muodonmuutosta. Hienosäätö ei riitä. Meneillään oleva talouskriisi on saanut monet kyseenalaistamaan globaalitalouden nykyisen hallintatavan, ja se avaa mahdollisuuden merkittäville uudistuksille. Kriisi mahdollistaa ratkaisevan käänteen kohti vihreää kasvua – ei vain finanssijärjestelmässä, vaan myös reaalityaloudessa. Poliittisia toimia tarvitaan useilla keskeisillä osa-alueilla, muun muassa:

- sosiaalisten ja ympäristökustannusten sisällyttäminen tuotteiden ja palveluiden hinnoitteluun ja niitä koskeviin säännöksiin samoin kuin markkinahäiriöiden korjaaminen
- pitkän aikavälin kestävä kehityksen kriteerejä suosivan kannustinsuunnitelman luominen investoinneille ja finanssitoimille
- kestävä kehityksen rahoituksen lisääminen, mihin tarvitaan julkista ja yksityistä rahoitusta ja kumppanuuksia keräämään mittavaa uutta rahoitusta
- kestävässä kehityksessä tapahtuvan edistyksen mittaamistavan muuttaminen luomalla kestävä kehityksen indeksi tai mittarijoukko.

INSTITUTIONAALISEN HALLINNAN VAHVISTAMINEN

Kestävä kehityksen saavuttamiseksi on rakennettava tehokas instituutioiden ja päätöksentekoprosessien kehikko paikallisella, kansallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla. Yhden ”putken” ympärille perustettujen hajanaisten toimielinten perinne on murrettava; johtajuusvajeet ja poliittisen tilan puutteet on korjattava; jousta-

mattomuus uudenlaisiin haasteisiin ja kriiseihin sopeutumisessa on korjattava; ja on onnistuttava paremmin sekä haasteiden että mahdollisuuksien ennakoimisessa ja niihin varautumisessa. Kaikki nämä ovat tekijöitä, jotka heikentävät politiikan tekoa ja toteuttamista kentällä. Erityisen tärkeitä kansallisia ja globaaleja toiminta-alueita paremman hallinnan, johdonmukaisuuden ja vastuullisuuden rakentamisessa kestävä kehitystä tukemaan ovat:

- johdonmukaisuuden vahvistaminen alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti
- kestävän kehityksen tavoitteiden luominen
- globaalin kestävän kehityksen arvioreportin laatiminen; raportin tulisi yhdistää ja analysoida kokoavasti
- sellaista tietoa ja arvioita, jotka tällä hetkellä ovat hajallaan eri instituutioissa,
- uudet sitoumukset elvyttää ja uudistaa kansainvälistä institutionaalista rakennetta, mukaan lukien globaalin kestävän kehityksen neuvoston perustamisen harkinta.

LOPPUPÄÄTELMÄ: ON AIKA TOIMIA

Aktiivinen seuranta on nyt ratkaisevaa. Paneeli odottaa Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin toteuttavan toimivaltaansa kuuluvat suositukset ja vievän kaikki suositukset koko YK-perheelle. Paneeli myös odottaa pääsihteerin ja YK:n käyttävän organisaation kokoavaa valtaa edistää näitä suosituksia laajemmin kansainvälisessä yhteisössä yhteistyössä hallitusten kanssa kaikilla tasoilla ja kansainvälisten organisaatioiden, kansalaisyhteiskunnan, tieteellisen yhteisön ja yksityissektorin kanssa.

Sisällys

LÄHETEKIRJE	1
TEKIJÖIDEN KIITOKSET	4
TIIVISTELMÄ	6
I. Paneelin visio (kappaleet 1-19)	12
II. Edistys kohti kestäväää kehitystä (kappaleet 20-54)	19
A. Pyrkimykset saavuttaa kestävä kehitys	19
B. Muutostekijät.....	27
III. Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja (kappaleet 55-138)	39
A. Kehityksen perustarpeiden toteuttaminen (suositukset 1-3).....	39
B. Kestäväää kehitystä tukeva koulutus ja ammattitaito (suositukset 4-6)	42
C. Työllistymismahdollisuuksien luominen (suositukset 7-10).....	45
D. Kestävien valintojen mahdollistaminen (suositukset 11-14).....	48
E. Resurssienhallinta ja 21. vuosisadan vihreä vallankumous (suositukset 15-22)	53
F. Muutoksensietokyvyn vahvistaminen (suositukset 23-26)	64
IV. Kohti kestäväää taloutta (kappaleet 139-202)	68
A. Sosiaalisten ja ympäristökustannusten huomioiminen: ulkoisvaikutukset huomioiva sääntely ja hinnoittelu (suositukset 27-29).....	69
B. Pitkän aikavälin tavoitteita suosivan kannustintiekartan luominen (suositukset 30-33)	80
C. Uusia investointeja rahoittavat kumppanuudet (suositukset 34-38)	84
D. Edistuksen mittaamisen yhteinen viitekehys (suositus 39).....	88
V. Institutionaalisen hallinnon vahvistaminen (kappaleet 203-267)	90
A. Johdonmukaisuus ja vastuullisuus kansallisella ja paikallisella tasolla (suositukset 40-44)	91
B. Johdonmukaisuus ja vastuullisuus alueellisella ja globaalilla tasolla (suositukset 45-47)	96
C. Kestävän kehityksen tavoitteet (suositukset 48-49).....	100
D. Raportti kestävään kehityksen globaaleista näkymistä (suositukset 50-51)	103
E. Kansainvälisen kestävään kehityksen hallinnon vahvistaminen (suositukset 52-56)	106
VI. Loppupäätelmä: On aika toimia (kappaleet 268-271)	110

LIITTEET

1.	Lista suosituksista	111
2.	Kestävän kehityksen korkean tason paneelin jäsenet	122
3.	Paneelin tehtävä.....	124
4.	Sherpat ja neuvonantajat	127
5.	Sihteeristö	129
6.	Kokoukset, konsultaatiot ja muut tapahtumat.....	130

LAATIKOT

1.	Kestävän kehityksen globaalit saavutukset.....	20
2.	Turvallinen toimintaympäristö ihmiskunnalle	30
3.	Teknologian ja innovaatioiden hyödyntäminen: Masdar	32
4.	Tasa-arvo on rahaa.....	47
5.	Kestävämmät ruokavaliot.....	50
6.	Yritykset kulkevat edellä.....	52
7.	Ruoka- ja energiahanke Mosambikissa	56
8.	Luonnonresurssien hallinto Isolla valliriutalla	58
9.	Julkisen ja yksityisen sektorin energiantuotanto- ja päästövähennyskumppanuudet	60
10.	Red Eléctrican älykäs energiaverkko	62
11.	Intian maaseudun työllisyysturvaohjelma.....	65
12.	Rautatie- ja ajoneuvomaksut Alpeilla: kohti kestävää tavaraliikennettä	70
13.	Päästökauppa kasvaa.....	71
14.	Bolsa Verde.....	73
15.	Korean tasavallan vihreän julkisten hankintojen strategia.....	76
16.	Ilmastonmuutosrahoitusta käsitelleen korkean tason neuvoa-antavan ryhmät laskelmat innovatiivisten rahoituslähteiden tuotosta, vuotta 2020 koskevat arviot.....	78
17.	Vapaaehtoinen kestävyysraportointi Istanbulin pörssissä.....	81
18.	Kestävän kehityksen hallinto Norjassa	92
19.	Politiikan johdonmukaisuuden mekanismeja.....	93
20.	Useiden sidosryhmien yhteistyö Itämerellä	98

Paneelin visio

1. Tämä on samanaikaisesti planeettamme ja maailmamme paras ja huonoin aikakausi. Maailmassa on ennennäkemätöntä vaurautta, mutta planeettaa rasitetaan ennennäkemättömästi. Eriarvoisuus maailman rikkaiden ja köyhien välillä kasvaa, ja yli miljardi ihmistä elää edelleen köyhyydessä. Protestiaaltoja nousee monissa maissa, ja ne heijastavat yleismaailmallisia pyrkimyksiä vau-raampaan, oikeudenmukaisempaan ja kestävämpään maailmaan.
2. Yksilöt, yritykset ja hallitukset tekevät miljoonia valintoja joka päivä. Yhteinen tulevaisuutemme riippuu kaikista näistä valinnoista. Toimiminen kestä-vän kehityksen periaatteiden omaksumiseksi on kiireellisempää kuin koskaan aikaisemmin, koska koko maailmalla on suuri joukko päällekkäisiä haasteita. On aika todella toimia globaalisti sen puolesta, että ihmiset, markkinat ja halli-tukset voivat tehdä kestäviä päätöksiä.
3. Neljännesvuosisata sitten osoitettiin selvästi, että kehityksen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöulottuvuudet täytyy yhdistää, jotta kestävyys saavu-tettaisiin. On aika toteuttaa tämä tavoite. Muutosmahdollisuuksia on valtavasti. Emme ole historian kasvottomien ja vääjäämättömien voimien passiivisia ja avuttomia uhreja. Innostavaa on se, että voimme tehdä päätöksiä, jotka mää-rittävät tulevaisuutemme.
4. Kohtaamme suuria haasteita, mutta myös uudet mahdollisuudet ovat suuria, kun katsomme vanhoja ongelmia uusin silmin. Näihin mahdollisuuksiin kuulu-vat uudet teknologiat, jotka voivat pelastaa planeettamme tuhon partaalta; mullistavien tuotteiden ja palveluiden luomat uudet markkinat, uusi kasvu ja uudet työpaikat; ja julkisen ja yksityisen rahoituksen uudet lähestymistavat, jotka todella voivat nostaa ihmiset köyhyysloukusta.

...Kestävän kehityksen korkean tason paneelin pitkän aikavälin visio on köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen ja talouskasvun hyötyjen tuominen kaikkien saataville ja tuotannon ja kulutuksen muuttaminen kestävämmäksi samalla, kun ilmastonmuutosta vastaan taistellaan ja planeetan kestäkyvyn muita rajoja kunnioitetaan.

5. Kestävässä kehityksessä on tosiasiaa pohjimmiltaan kyse ihmisten mahdollisuuksista vaikuttaa tulevaisuuteensa, vaatia oikeuksiaan ja tuoda esille huolenaiheitaan. Demokraattinen hallinto ja ihmisoikeuksien täysi kunnioitus ovat keskeisiä edellytyksiä sille, että ihmisiä voidaan voimaannuttaa tekemään kestäviä valintoja. Maailman kansat eivät enää yksinkertaisesti siedä jatkuvaa ympäristötuhoa tai eriarvoisuutta, joka rikkoo yleismaailmallisesti vaalittuja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteita vastaan. Kansalaiset eivät enää hyväksy sitä, että hallitukset ja yritykset rikkovat yhteiskuntasopimusta, joka asettaa niille vastuun huolehtia kestävästä tulevaisuudesta takaamisesta kaikille. Yleisemmällä tasolla kansainvälinen, kansallinen ja paikallinen hallinto joutuu hyväksymään kestävästä kehityksestä tulevaisuuden periaatteet täysin, ja kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin täytyy tehdä samoin. Paikallisyhteisöjä täytyy samalla kannustaa osallistumaan aktiivisesti ja johdonmukaisesti kestävyyspolitiikan käsitteellistämiseen, suunnitteluun ja toteuttamiseen. Nuorten osallistaminen yhteiskuntaan, politiikkaan ja talouteen on tässä keskeistä.
6. Kestävästä kehityksestä korkean tason paneelin pitkän aikavälin visio on siis ”köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen, talouskasvun hyötyjen tuominen kaikkien saataville ja tuotannon ja kulutuksen muuttaminen kestävämmäksi samalla, kun ilmastonmuutosta vastaan taistellaan ja planeetan kestävyysn rajoja kunnioitetaan.” Tämä vahvistaa YK:n ympäristön ja kehityksen maailmankomission (World Commission on Environment and Developmentin) vuonna 1987 julkaiseman raportin, ”Yhteinen tulevaisuutemme” (YK-asiakirja A/42/427, annex), joka tunnetaan yleisesti Brundtlandin raporttina.
7. Mitä meidän sitten tulisi tehdä parantaaksemme maailman ihmisten elämää ja planeettamme tilaa? Meidän täytyy hahmottaa haasteen eri ulottuvuudet. Meidän täytyy tunnistaa kestävämmät elämäntavat, kestävämmät tuotanto- ja kulutustavat ja väestönkasvun vaikutukset tämän haasteen aiheuttajiksi. Resurssien kysyntä kasvaa eksponentiaalisesti, koska maailman väestöluku kasvaa 7 miljardista lähes 9 miljardiin vuoteen 2040 mennessä, ja 20 vuoden päästä maailmassa on 3 miljardia uutta keskiluokkaista kuluttajaa. Vuoteen 2030 mennessä maailma tarvitsee ainakin 50 prosenttia enemmän ruokaa, 45 prosenttia enemmän energiaa ja 30 prosenttia enemmän vettä – ja kaikki tämä tapahtuu aikana, jolloin ympäristön kantokyvyn rajat luovat uusia rajoitteita kysynnän tyydyttämiseen. Ilmastonmuutos on keskeisimpiä näitä haasteita synnyttäviä ilmiöitä, ja se vaikuttaa kaikkiin ihmisten ja planeetan hyvinvoinnin osa-alueisiin.

8. Nykyinen globaalin kehityksen malli on kestämaton. Emme voi enää olettaa, että yhteiset tekomme eivät johda kriittisten kynnysten ylittämiseen, kun ympäristön kestokyvyn rajoja rikotaan, mikä luo peruuttamattoman vaaran uhan sekä ekosysteemeille että ihmisyhteisöille. Näitä rajoja ei kuitenkaan tulisi käyttää asettamaan mielivaltaisia taloudellisen kasvun rajoja kehitysmaille, jotka yrittävät nostaa kansalaisiaan köyhyydestä. Niinpä on olemassa riski, että tuomitsemme jopa kolme miljardia ihmistä pysyvään köyhyyteen, jos emme pysty ratkaisemaan kestävä kehityksen ongelmaa. Kumpikaan näistä lopputuloksista ei ole hyväksyttävissä, ja meidän on löydettävä uusi tapa edetä.
9. Brundtlandin raportti esitteli kansainväliselle yhteisölle neljännesvuosisata sitten kestävä kehityksen käsitteen uudeksi talouskasvun, sosiaalisen tasa-arvon ja ympäristökestävyyden malliksi. Raportin mukaan nämä tavoitteet voitaisiin saavuttaa kaikki kolme osa-aluetta sisältävän yhtenäisen politiikka-kehityksen avulla. Brundtlandin raportti oli silloin oikeassa ja se on tänä päivänä edelleen oikeassa. Ongelma on se, että kestävä kehitys on nyt 25 vuotta myöhemmin yleisesti hyväksytty käsite, mutta se ei ole arkielämän käytännön realiteetti. Paneeli on kysynyt itseltään, miksi näin on ja mitä tilanteen muuttamiseksi voidaan tehdä.
10. Paneeli on tullut siihen johtopäätökseen, että mahdollisia vastauksia on kaksi. Molemmat niistä pitävät paikkansa ja liittyvät toisiinsa. Kestävä kehitys on epäilemättä kärsinyt poliittisen tahdon puuttumisesta. Kestävä kehityksen käsitettä on vaikea vastustaa, mutta houkuttimia sen toteuttamiseksi on vähän, koska politiikkamme ja instituutiomme palkitsevat suhteettoman paljon lyhyen tähtäimen toimintaa. Toisin sanoen, politiikan hyödyt ovat pitkäaikaisia, monesti sukupolvien välisiä, mutta poliittinen haaste on usein välitön.
11. Kysymykseen siitä, miksi kestävää kehitystä ei ole toteutettu, on toinenkin vastaus. Se on vastaus, jonka puolustamme kiihkeästi: kestävä kehityksen käsitteestä ei vielä ole tullut kansallisen ja kansainvälisen talouspoliittisen keskustelun valtavirtaa. Useimmat talouspäättäjät ajattelevat yhä, että kestävä kehitys ei kuulu heidän keskeisiin vastuualueisiinsa makrotalouden hoidossa ja muilla talouspolitiikan osa-alueilla. Ympäristö- ja sosiaalisten kysymysten huomioiminen talouspääöksissä on kuitenkin elintärkeää niiden onnistumiselle.
12. Taloustieteilijät, yhteiskunnalliset aktivistit ja ympäristötutkijat ovat liian pitkään yksinkertaisesti puhuneet toistensa ohitse – ja puhuneet lähes eri kieliä, tai ainakin eri murteita. On tullut aika yhdistää tieteenalat, kehittää yhteinen kieli kestävälle kehitykselle, kieli, joka ylittää kiistelevien leirien rajat; toisin sanoen,

...kestävän kehityksen käsitteestä ei vielä ole tullut kansallisen ja kansainvälisen talouspoliittisen keskustelun valtavirtaa...Kuitenkin ympäristö- ja sosiaalisten kysymysten huomioiminen talouspäätöksissä on elintärkeää onnistumiselle.

on aika tuoda kestävän kehityksen ajatusmalli taloustieteen valtavirtaan. Poliitikkojen ja päätöksentekijöiden olisi tällöin huomattavasti vaikeampi jättää se huomioimatta.

13. Tästä syystä paneelin mukaan kansainvälinen yhteisö tarvitsee kestävän kehityksen "uuden poliittisen taloustieteen". Tämä tarkoittaa esimerkiksi ympäristötieteen ja politiikan rajapinnan radikaalia parannusta ; sen tunnustamista, että joillakin ympäristön osa-alueilla kuten ilmastonmuutoksessa markkinat eivät toimi, minkä korjaaminen vaatii sääntelyä ja taloustieteilijöiden sanoin "ulkoisten ympäristövaikutusten" hinnoittelua samalla kun toimiin ryhtymisen ja toimetmuuden taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristökustannukset tehdään näkyviksi; innovaation, uuden teknologian, kansainvälisen yhteistyön ja investointien merkitys näiden ongelmien ratkaisemisessa ja uuden vaurauden luomisessa tulee tunnustaa; sen tunnustamista, että jatkuvan sosiaalisen syrjäytymisen hinnan määrittämiseen tulisi sopia lähestymistapa – esimerkiksi määrittämään kustannukset, jotka syntyvät naisten syrjäyttämisestä työelämästä; sen tunnustamista, että yksityiset markkinat eivät välttämättä kykene tuottamaan riittävästi, jotta ruokaturvakriisiin voidaan vastata kunnollisesti; ja kansainvälisille järjestöille, kansallisille hallituksille ja yksityisille yrityksille kohdistettavaa vaatimusta raportoida vuosittain kestävän kehityksen toiminnastaan niin, että sitä verrataan sovittuihin kestävyysmittareihin. Meidän täytyy myös ymmärtää, että tämä on keskeinen haaste politiikalle. Edistystä ei voi tapahtua, ellei poliittinen prosessi kykene hyväksymään kestävän kehityksen mallia.
14. Kestävä kehitys ja köyhyyden poistaminen vaativat niin laaja-alaista investointia, innovaatiota, teknologista kehitystä ja työpaikkojen luomista, että julkinen sektori ei kykene siihen yksin. Siksi paneeli esittää, että talouden voimaa tulisi käyttää luomaan kasvua, joka on kestävää ja josta kaikki pääsevät osalliseksi, ja arvoa, joka ei rajoitu kapeisiin vaurauskäsityksiin. Markkinat ja yrittäjyys

ovat päätöksenteon ja talouden muutoksen ensisijainen moottori. Ja paneeli asettaa haasteen hallituksillemme ja kansainvälisille instituutioillemme: harjoittaa parempaa yhteistyötä yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi ja yhteisten etujen edistämiseksi. Suuri muutos on mahdollinen silloin, kun halukkaat toimijat yhdistävät voimansa tulevaisuuteen katsovissa koalitioissa ja johtavat siirtymistä kestäväan kehitykseen.

15. Paneeli esittää, että tuomme kestäväan kehityksen mallin globaalin talouskeskustelun reunoilta sen valtavirtaan hyväksymällä uuden lähestymistavan kestäväan kehityksen poliittiseen taloustieteeseen. Siten sekä toiminnan että toimettomuuden kustannukset tulisivat esille. Vain tätä kautta voi poliittinen prosessi koota yhteen argumentit ja poliittisen tahdon, jotka ovat välttämättömiä toiminnalle kestäväan tulevaisuuden puolesta.
16. Paneeli vaatii tätä uutta lähestymistapaa kestäväan kehityksen poliittiseen taloustieteeseen, jotta kestäväan kehityksen haasteeseen voidaan vastata tuoreella ja toimivalla tavalla. On itsestään selvää, että kestävä kehitys on oikein. Haasteemme on osoittaa, että se on myös järkevää – ja että toimettomuuden kustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin toiminnan.
17. Paneelin raportissa tehdään useita konkreettisia ehdotuksia, joiden avulla visiotamme kestävästä planeetasta, oikeudenmukaisesta yhteiskunnasta ja kasvavasta taloudesta voidaan edistää:
 - a) On elintärkeää, että omaksumme uuden näkemyksen ruoan, veden ja energian keskinäisestä yhteydestä sen sijaan, että käsittelisimme niitä erillisinä siiloina. Kaikki kolme tulee ottaa täysin mukaan, eikä niitä saa käsitellä erillisinä, jotta me voisimme ratkaista globaalin ruokaturvakriisin. On aika käynnistää toinen vihreä vallankumous – ikivihreä vallankumous – joka kaksinkertaistaa sadot, mutta rakentuu kestävien periaatteiden varaan.
 - b) On aika rohkeille aloitteille, mukaan lukien merkittävän maailmanlaajuisen tieteellisen hankkeen käynnistäminen tieteen ja politiikan rajapinnan vahvistamiseksi. Meidän täytyy tieteen avulla määritellä ne käsitteet, joita tutkijat kutsuvat ”planeetan rajoiksi”, ”ympäristön rajoiksi” ja ”kriittisiksi pisteiksi”. Meriympäristön ja ”sinisen talouden” haasteet tulee asettaa etusijalle.
 - c) Useimpien tänä päivänä myytyjen hyödykkeiden ja palveluiden hinta ei sisällä niiden tuottamisen ja kuluttamisen kaikkia ympäristö- ja sosiaalisia kustannuksia. Meidän täytyy tieteseen perustuen ajan myötä saavuttaa yhteisymmärrys metodeista, joiden avulla tuotteet ja palvelut voidaan hinnoitella kunnolla. Ulkoisten ympäristövaikutusten hinnoittelu voisi luoda uusia mahdollisuuksia vihreälle kasvulle ja vihreille työpaikoille.

- d) Sosiaalisen syrjäytymisen ja kasvavan sosiaalisen eriarvoisuuden korjaaminen vaatii myös niiden mittaamista, niistä aiheutuvien kustannusten arvioimista ja vastuunottoa. Seuraava vaihe on tutkia, miten me voimme vastata näihin elintärkeisiin kysymyksiin niin, että lopputulokset ovat parempia kaikille.
- e) Tasa-arvon täytyy olla eturintamassa. Kehitysmaat tarvitsevat sekä aikaa että taloudellista ja teknologista tukea siirtyäkseen kestäväan kehitykseen. Meidän täytyy voimaannuttaa koko yhteiskunta – erityisesti naiset, nuoret, työttömät ja kaikkein haavoittuvimmat ja heikoimmat väestönosat. Väestöllisen huoltosuhteen tuomasta yhteiskunnallisesta osingosta hyötymiseksi meidän tulee antaa nuorille mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan, politiikkaan, työmarkkinoihin ja yritystoiminnan kehittämiseen.
- f) Mikä tahansa vakavasti otettava siirtymä kohti kestäväan kehitystä vaatii sukupuolten tasa-arvoa. Puolen ihmiskunnan kollektiivinen äly ja kyvyt ovat voimavara, jota meidän on tuettava ja kehitettävä tulevien sukupolvien vuoksi. Globaalin kasvun seuraava sysäys voi hyvin tulla naisten täydellisestä taloudellisesta voimaantumisesta.
- g) Monet sanovat, että jos jotakin ei voi mitata, sitä ei voi hallita. Kansainvälisen yhteisön pitäisi mitata kehitystä laajemmin kuin bruttokansantuotteella (BKT) ja luoda uusi kestäväan kehityksen indeksi tai mittarijoukko.
- h) Kestäväan kehityksen rahoittaminen vaatii valtavia uusia pääoman lähteitä sekä yksityisistä että julkisista lähteistä. Se vaatii sekä kasvavaa julkisen rahoituksen hyödyntämistä että globaalin ja kansallisen pääoman hyödyntämistä luomaan kannustimia, jotta globaalia yksityispääomaa saadaan käyttöön. Virallinen kehitysapu on edelleen elintärkeää matalan tulotason maiden kestäväan kehityksen tarpeiden tyydyttämiseksi.
- i) Hallitusten kaikilla tasoilla on siirryttävä siilomentaliteetista integroituun ajatteluun ja politiikan tekoon. Niiden täytyy tuoda kestävä kehitys toimintasuunnitelmiansa ja talousarvioidensa keskiöön ja etsiä innovatiivisia kansainvälisen yhteistyön malleja. Kaupungeilla ja paikallisyhteisöillä on merkittävä rooli todellisten kestäväan kehityksen toimintasuunnitelmien edistämässä paikallisesti.
- j) Kansainvälisillä instituutioilla on elintärkeä rooli. Kansainvälistä kestäväan kehityksen hallintoa täytyy vahvistaa hyödyntämällä nykyisiä instituutioita dynaamisemmin ja harkitsemalla globaalin kestäväan kehityksen neuvoston perustamista ja kestäväan kehityksen tavoitteiden käyttöönottoa.
- k) Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi lisätä sopeutumiseen ja katastrofiriskin vähentämiseen osoitettuja resursseja ja sisällyttää sietokyvyn parantamiseen tähtäävä suunnittelu kehitysbudjetteihinsa ja -strategioihinsa.
- l) Hallitusten, markkinoiden ja ihmisten tulee nähdä lyhytaikaista vaihdantaa ja lyhytkestoisia poliittisia syklejä pitemmälle. Lyhytkestoisuutta päätöksenteossa tänä päivänä suosivat kannustimet tulee muuttaa. Kestävien valintojen kus-

tannukset ovat usein toiminnan alkuvaiheessa korkeammat kuin totutuissa toimintatavoissa. Kestävien valintojen tulee olla helpommin saatavilla ja edullisia ja niiden tulee olla houkuttelevia sekä köyhille kuluttajille että matalan tulotason maille.

18. Tämä paneeli uskoo, että kykenemme valitsemaan tulevaisuuden yhteisellä inhimillisellä järjellämme ja halullamme. Siksi tämä paneeli puolustaa toivoa. Kaikki ihmiskunnan historian suuret saavutukset saivat alkunsa visiona, ennen kuin niistä tuli todellisuutta. Globaalin kestävyysvisio, joka tuottaa sekä lannistumattomia ihmisiä että kestävä planeetan, ei ole poikkeus.
19. Vuonna 2030, lapsi, joka syntyy vuonna 2012 – raporttimme julkaisuvuonna – täyttää 18. Olemmeko tehneet riittävästi välissä olevien vuosien aikana antaaksemme hänelle kestävä, reilun ja lannistumattoman tulevaisuuden, jonka kaikki lapsemme ansaitsevat? Tämä raportti on pyrkimys vastata tuolle lapselle.

Edistys kohti kestävää kehitystä

A. PYRKIMYKSET SAAVUTTA A KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

20. Kestävä kehitys määriteltiin tunnetusti ympäristön ja kehityksen maailmankomission vuonna 1987 julkaisemassa urauurtavassa raportissa ”Yhteinen tulevaisuutemme”. Määritelmän mukaan se on kehitystä, joka ”tydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa”. Tässä mielessä kestävä kehitys ei ole päämäärä, vaan dynaaminen prosessi, joka koostuu sopeutumisesta, oppimisesta ja toiminnasta.
21. On tärkeää huomata, että kestävä kehitys ei ole ”luonnonsuojelun” synonyymi. Sen sijaan kestävässä kehityksessä on lähtökohtaisesti kyse keskinäisyyteyksi en tunnistamisesta ja ymmärtämisestä ja niihin pohjaavasta toiminnasta – kyseessä ovat ensisijaisesti talouden, yhteiskunnan ja luonnonympäristön keskinäisyyteydet. Kestävässä kehityksessä on kyse kokonaiskuvan näkemisestä – kuten ruoan, veden, maan ja energian elintärkeiden yhteyksi en ymmärtämisestä. Kestävässä kehityksessä meidän on myös varmistettava, että toimintamme tänä päivänä on sopusoinnussa sen kanssa, mihin haluamme suunnata huomenna.
22. Voidaankin kysyä, kuinka pahasti maailma on eksynyt kestävältä reitiltä. Kuinka paljon on oikeasti muuttunut Brundtlandin raportin jälkeen tai Brazilian Rio de Janeirossa vuonna 1992 järjestetyn Yhdistyneiden kansakuntien ympäristö- ja kehityskonferenssin jälkeen? Entä sen jälkeen, kun Rion periaatteet vahvistettiin uudelleen Johannesburgin huippukokouksessa vuonna 2002? Kuten laatikosta 1 ilmenee, todellista edistystä on tapahtunut – mutta maailma ei silti ole kestävä n kehityksen tiellä.

Kestävässä kehityksessä on kyse kokonaiskuvan näkemisestä – kuten ruoan, veden, maan ja energian elintärkeiden yhteyksi en ymmärtämisestä.

Kestävässä kehityksessä meidän on myös varmistettava, että toimintamme tänä päivänä on sopusoinnussa sen kanssa, mihin haluamme suunnata huomenna.

LAATIKKO 1: KESTÄVÄN KEHITYKSEN GLOBAALIT SAAVUTUKSET

Seuraavat edistyksen – tai joissain tapauksissa edistyksen puutteen – tilannekatsaukset antavat yleiskuvan keskeisistä osa-alueista. Jokaisessa tapauksessa tarkastellaan

vuosien 1990–2010 välillä tapahtuneita muutoksia (tai niitä lähimpien vuosien, joista tietoa on saatavilla). Tarkoituksemme on valottaa maailman suuntaa, eikä antaa ymmärtää, että jokin tietty ongelma on toivoton tai on ”ratkaistu”. Millä osa-alueilla on tapahtunut edistystä, jonka varaan rakentaa, ja millä osa-alueilla olemme väärällä uralla?

**KÖYHYHDEN
VÄHENTÄMINEN**

27%

27 prosenttia maailman väestöstä elää absoluuttisessa köyhyydessä tänä päivänä, kun vuonna 1990 osuus oli 46 prosenttia

Maailman johtajat lupasivat vuonna 2000 puolittaa äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten lukumäärän vuoteen 2015 mennessä verrattuna vuoteen 1990. 46 prosenttia maailman väestöstä eli absoluuttisessa köyhyydessä vuonna 1990. Tämä luku oli pudonnut 27 prosenttiin vuoteen 2005 mennessä, ja sen ennustetaan putoavan alle 15 prosenttiin vuoteen 2015 mennessä, mikä tarkoittaa sitä, että maailma on turvallisesti oikealla uralla saavuttamaan globaalin köyhyyden puolittamisen vuosituhattavoitteen. Kiinassa ja Intiassa äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten lukumäärä laski vuosien 1990 ja 2005 välillä yhteensä noin 455 miljoonalla, ja 320 miljoonan ihmisen arvioidaan nousevan näissä maissa äärimmäisestä köyhyydestä vuoteen 2015 mennessä.

Saharan etelänpuoleisessa Afrikassa köyhyyden vähentyminen näyttää kiihtyvän. Köyhien osuuden väestöstä arvioidaan nyt putoavan 36 prosenttiin vuoteen 2015 mennessä. Osuus lähestyy vuosituhattavoitteen edellyttämää 29 prosenttia, mutta on silti selvästi sitä korkeampi.

OTSONIKERROS

50+

Otsonikerros palaa noin
50 vuodessa vuotta 1980
edeltäneelle tasolle

Maapalloa suojaavan stratosfäärisen otsonikerroksen hupenemisesta tuli yksi 1980-luvun merkittävimmistä ympäristöhuolista sen jälkeen, kun Antarktiksella yläpuolelta löydettiin merkittävä "otsoniaukko". Otsonikerroksen kato on kuitenkin hidastunut merkittävästi sen jälkeen, kun Montrealin pöytäkirja otsonikerroksen suojelua koskevaan Wienin yleissopimukseen tuli voimaan vuonna 1989, ja kloorifluorihiilivetyjen tuotanto lopetettiin vaiheittain vuoteen 1996 mennessä. Ilman Montrealin pöytäkirjaa maapallo olisi menettänyt kaksi kolmasosaa otsonikerroksestaan vuoteen 2065 mennessä, mikä olisi lisännyt ihosyöpiä dramaattisesti. Monenkeskisen yhteistyön ansiosta otsonikerros sen sijaan palautuu tasaisesti ja Antarktinen otsonikerros todennäköisesti palaa vuotta 1980 edeltäneelle tasolle vuosien 2060 ja 2075 välillä.

TALOUSKASVU JA ERIARVOISUUS

75%

Maailmantalous on kasvanut
75 prosenttia vuodesta 1992,
mutta maailma on edelleen
hyvin eriarvoinen

Maailman kokonaisbruttokansantuote kasvoi 75 prosenttia vuodesta 1992 vuoteen 2010, ja BKT henkeä kohti kasvoi samalla aikavälillä 40 prosenttia. Keskituloiset maat kasvoivat 2000-luvulla henkeä kohti nopeimmin; toiseksi nopeimmin kasvoivat matalan tulotason maat ja kolmanneksi nopeimmin korkean tulotason maat. Vahva talouskasvu joissakin kehitysmaissa on parantanut merkittävästi monien köyhien ihmisten elämää.

Henkeä kohti lasketun absoluuttisen tulon ero rikkaiden ja köyhien maiden välillä on kuitenkin kasvanut jatkuvasti. Ostovoimapariteettiin perustuva bruttokansantuote henkeä kohti oli korkean tulotason maissa noin viisi kertaa suurempi kuin keskituloisissa maissa vuonna 2010 ja noin 30 kertaa suurempi kuin matalan tulotason maissa. Keskimääräiset tuloerot maiden sisällä kasvoivat noin 20 prosentilla vuosien 1990 ja 2005 välillä, vaikka "globaalin keskiluokan" koko kasvoi nopeasti. Rikkaiden ja köyhien välinen kuilu on kasvanut monissa kehittyneissä maissa viimeisen 20 vuoden aikana, ja väestön rikkaimman kymmenyksen keskimääräiset tulot ovat nyt noin yhdeksänkertaiset köyhimpään kymmenykseen verrattuna.

NÄLKÄ JA ALIRAVITSEMUS

20M

Maailmassa
on 20 miljoonaa
aliravittua ihmistä enemmän
kuin vuonna 2000

Maailman väestö on kasvanut 7 miljardiin, mutta globaali elintarviketuotanto on pysynyt perässä: tänä päivänä tuotettava ruoka riittää helposti ruokkimaan meidät kaikki. Ruoan saatavuus on kuitenkin eri asia: nälkä on lisääntynyt viime vuosina ja ruoan hinta on noussut. Tuonnista riippuvaiset pienet maat erityisesti Afrikassa ovat kärsineet vakavista ruoka- ja talouskriiseistä. Aliravittujen ihmisten lukumäärä kehitysmaissa kasvoi noin 20 miljoonalla vuosien 2000 ja 2008 välillä. Viime vuosina myös maatalouden vihreän vallankumouksen tuottamat tuottavuuslisät ovat pienentyneet. Tuotantopanosten kuten lannoitteiden hinnat, veden saatavuus ja viljelymaasta käytävä kilpailu varjostavat elintarviketarjonnan näkymiä tilanteessa, jossa ruoan kysynnän arvioidaan nousevan 70 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.

KOULUTUS

67M

67 miljoonaa
peruskouluikäistä lasta
ei ole koulussa

Koulutuksessa on maailmanlaajuisesti tapahtunut huomattavaa edistystä sen jälkeen, kun Koulutus kaikille -hanke aloitettiin ja vuosituhtavoitteet hyväksyttiin vuonna 2000. Suuri osa edistyksestä on tapahtunut maailman köyhimmissä maissa. Vuosien 1999 ja 2008 välillä 52 miljoonaa uutta lasta aloitti peruskoulun. Globaalisti 67 miljoonaa peruskouluikäistä lasta jäi köyhyyden vuoksi pois koulusta vuonna 2009. Aseellisesta konfliktista kärsivissä maissa koulunkäyntimäärät vähenevät, ja sukupuolten eriarvoisuus edelleen heikentää edistystä tyttöjen osalta erityisesti peruskoulun jälkeisessä koulutuksessa. Noin 68 prosenttia lukioikäisistä lapsista oli koulussa vuonna 2009; osuus on kasvanut 9 prosenttiyksikköä vuodesta 1999. Noin 16 prosenttia maailman aikuisista – eli 793 miljoonaa ihmistä, joista kaksi kolmasosaa on naisia – on edelleen lukutaidottomia. Lukutaitoaste paranee maailmanlaajuisesti, mutta edistys on hidasta.

METSÄT

5,2M

Vuosittain menetetään
5,2 miljoonaa hehtaaria metsää

Metsää katosi tai muutettiin muuhun käyttöön arviolta 13 miljoonan hehtaaria vuosittain 2000 ja 2010 välillä. 1990-luvulla menetys oli 16 miljoonaa hehtaaria vuodessa. Vuonna 2010 maailmassa oli yhteensä 4 miljardia hehtaaria metsää. Maailma menettää silti metsäpeitettään hälyttävällä vauhdilla, vaikka metsäkadon hidastumisen merkkejä on nähtävissä. Olemme menettäneet 53 prosenttia maapallon kasvipeitteestä, enimmäns osan siitä kehittyneissä maissa, mutta eräät kehittyvät maat, kuten Brasilia ja Indonesia, jotka kokivat 1990-luvulla korkeimmat katoluvut, ovat merkittävästi hidastaneet kasvipeitteen katoamisvauhtia.

TERVEYS

3,5

Eliniänodote
nousi 3,5
vuodella

Eliniänodote nousi 3,5 vuodella vuosien 1990 ja 2010 välillä. Vähiten kehittyneissä maissa eliniänodote nousi 6 vuodella, mutta niiden kansalaiset elävät edelleen 11 vuotta globaalia keskiarvoa lyhyemmän elämän. Alle 5-vuotiaiden lasten kuolleisuus on tippunut kolmanneksella vuodesta 1990, mutta on edelleen hälyttävän korkea Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa ja Etelä-Aasiassa. Lapsikuolleisuuden vähentämisestä kahdella kolmasosalla vuoteen 2015 mennessä vaativa vuosituhattavoite jää saavuttamatta, ellei keuhkokuumeen, ripulin, malarian ja aliravitsemuksen aiheuttamia ongelmia pyritä kiireellisesti korjaamaan. Hiv-infektiota kantavien ihmisten lukumäärä jatkaa kasvuaan, mutta uusien hiv-infektioiden arvioitu lukumäärä oli 19 prosenttia alhaisempi vuonna 2009 kuin 1999. Tuberkuloositapausten lukumäärä jatkoi loivaa kasvuaan vuonna 2009, mutta tuberkuloosikuolleisuus on vähentynyt yli kolmanneksella vuodesta 1990, kun taas malariakuolemia oli 26 prosenttia vähemmän vuonna 2010 kuin 2000. Ei-tarttuvat taudit kuten sydän- ja verisuonitaudit, jotkin syöpätyypit, krooniset hengityselinsairaudet ja diabetes yleistyvät tasaisesti ympäri maailmaa, ja noin 36 miljoonaa ihmistä kuoli niiden seurauksena vuonna 2008. Muiden tekijöiden lisäksi ilmastonmuutoksella arvioidaan olevan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen.

MERET

85%

85 prosenttia kaikista kalakannoista on joko ylikalastettu, kulunut loppuun, palautumassa tai täysin hyödynnetty

Suurin osa maailman ihmisistä asuu rannikoilla, joten meret ovat elintärkeitä ihmiskunnan tulevaisuudelle – joko suoran taloudellisen toiminnan tai niiden tuottamien ekosysteemipalveluiden muodossa. Liikakalastus on kuitenkin johtanut siihen, että 85 prosenttia kaikista kalakannoista luokitellaan joko ylikalastetuiksi, köyhtyneiksi, palautuviksi tai täysin hyödynnetyiksi. Tilanne on olennaisesti huonompi kuin kaksi vuosikymmentä sitten. Samalla merien typpi- ja fosforipitoisuudet ovat kolminkertaistuneet esiteolliseen aikaan verrattuna maatalouden valumista johtuen. Tämä on johtanut rannikkojen ”kuolleiden alueiden” valtavaan kasvuun. Maailman meret ovat myös yhä happamampia, koska ne sitovat 26 prosenttia ilmakehään päästettävästä hiilidioksidista, mikä vaikuttaa sekä meriekosysteemien ravintoketjuihin että koralliriuttojen kestävyys. Jos merien happamoituminen jatkuu, pidetään todennäköisenä, että ravintoketjut häiriintyvät, ja happamoitumisen suorat ja epäsuorat vaikutukset lukuisiin lajeihin vaarantavat ruokaturvan ja vaikuttavat näin niiden miljardien ihmisten ruokavalioon, jotka saavat ravintonsa merestä.

LUONNON
MONIMUOTOISUUS
JA EKOSYSTEEMIT

2/3

Kaksi kolmasosaa luonnon ihmiskunnalle tarjoamista palveluista heikkenee

Vuonna 2002 solmitun luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten sopima tavoite ”hidastaa huomattavasti luonnon monimuotoisuuden häviämisenopeutta” ei ole toteutunut. Global Biodiversity Outlookin kolmannen painoksen mukaan useimmat elinpiirit heikkenevät ja lajien sukupuuttoon kuoleminen nopeus vaikuttaa kasvavan, vaikka trooppisten metsien ja mangrovemetsien häviämisenopeuden hidastamisessa on joillakin alueilla edistytty. Viljeltävien lajikkeiden geneettinen monimuotoisuus vähenee, mikä voi tehdä satokasveja haavoittuvaisempia.

Ekosysteemipalvelujen heikkeneminen on merkittävä este köyhyyden vähentämiseen, nälkään ja sairauksiin liittyvien vuosituhattavoitteiden saavuttamiselle. Lähes kaksi kolmasosaa luonnon ihmiskunnalle tuottamista palveluista heikkenee globaalisti. Käytännössä ihmiskunta on saavuttanut planeetan hallinnan tuomat hyödyt köyhdyttämällä luonnon pääomaa. On kuitenkin myönteistä huomata, että uusia suojelualueita on perustettu (sekä maalla että rannikkovesistöissä), tiettyjen lajien suojelu on vähentänyt menetyksiä ja suoraan ekosysteemeille vahinkoa aiheuttaviin tekijöihin pureutuvat hankkeet ovat auttaneet ylläpitämään elintärkeitä ekosysteemipalveluita.

ENERGIA

20%
2,7

20 prosenttia maailman väestöstä on vailla sähköä
2,7 miljardia ihmistä käyttää edelleen perinteistä biomassaa ruoanlaittoon

Yli 1,3 miljardia ihmistä maailmanlaajuisesti – eli 20 prosenttia maailman väestöstä – on luotettavan sähkönjakelun ulkopuolella, ja 2,7 miljardia ihmistä käyttää edelleen perinteistä biomassaa ruoanlaittoon. Kansainvälinen energiajärjestö (IEA) kuitenkin arvioi, että modernit energiapalvelut voitaisiin taata kaikille vuoteen 2030 mennessä suhteellisen alhaisin kustannuksin (alle 3 prosenttia kaikista vuonna 2030 tarvittavista energiainvestoinneista). Sen vaikutukset energian kokonaiskysyntään ja hiilidioksidipäästöihin olisivat vähäiset. Energiapalveluiden saatavuuden parantaminen on myös vuosittuhtavoitteiden saavuttamisen edellytys.

Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön- ja lämmöntuotannosta ja liikenteessä käytettävästä energiasta on kasvanut nopeasti viime vuosina, ja niiden osuus energian globaalista loppukulutuksesta on arviolta 16 prosenttia. Uusiutuva energia muodosti noin 50 prosenttia sähköntuotannon kapasiteetin kasvusta vuonna 2010. Eryityisesti sähkösektorilla on tapahtunut edistystä; uusiutuvilla energiamuodoilla tuotettiin lähes 20 prosenttia maailman sähköstä vuonna 2010. Eryityisen nopeaa kehitystä on tapahtunut joissakin noussevan talouden maissa: esimerkiksi Kiinassa uusiutuvien energialähteiden osuus kaikesta käytössä olevasta sähkökapasiteetista on noin 26 prosenttia, ja Brasiliassa vesivoiman osuus sähköntuotannosta on noin 80 prosenttia.

SUKUPUOLI

43%

43 prosenttia maataloustyövoimasta kehitysmaissa on naisia

Toisen asteen koulujen oppilasjakauma on globaalisti tasa-arvoistunut 76 tytöstä 100 poikaa kohti vuonna 1991 95 tyttöön 100 poikaa kohti vuonna 2008. Vuoden 2012 maailman kehitysraportin mukaan naisten oikeudet, koulutus, terveys ja työmahdollisuudet ovat parantuneet selvästi viimeisen 20 vuoden aikana. Kehitys on ollut nopeampaa alhaisen tulotason ja keskituloisissa maissa kuin kehittyneissä maissa. Kaikissa yhteiskunnissa on kuitenkin edelleen jatkuvia eroja naisten ja miesten välillä kaikilla sektoreilla. Naisten osuus esimerkiksi maatalouden työvoimasta kehitysmaissa on keskimäärin 43 prosenttia, mutta naiset työllistyvät miehiä todennäköisemmin matalapalkkaisiin, osa-aikaisiin ja kausiluontoisiin töihin. Naisviljelijöillä ei edelleenkään ole tasa-arvoista mahdollisuutta hyödyntää tuotantoresursseja; epäsuhtaan korjaaminen voisi parantaa satoja ja vähentää aliravittujen ihmisten lukumäärää 100–150 miljoonalla.

VESI JA SANITAATIO

884
2,6

884 miljoonaa ihmistä
on vailla puhdasta vettä

2,6 miljardia ihmistä
on vailla perussanitaatiota

Maailma on saavuttamassa ja jopa ylittämässä juomaveden liittyvän vuosituhattavoitteen. Lähes 90 prosentilla kehittyvien alueiden väestöstä on mahdollisuus hyödyntää parempia juomaveden lähteitä vuoteen 2015 mennessä, kun osuus vuonna 1990 oli 77 prosenttia. Silti vuoden 2008 lopussa 884 miljoonalla ihmisellä ei ollut puhdasta juomavettä, ja vain 57 prosenttia maailman ihmisistä sai juomavetensä johtovesihuollosta. Sanitaatiota koskevan vuosituhattavoitteen saavuttaminen on kaukana. Parantunut sanitaatio kattoi vuonna 2008 hie-
man yli 60 prosenttia maailma väestöstä. Se on noussut 54 prosentista vuonna 1990, mutta yli 2,6 miljardia ihmistä on edelleen ilman kunnollista sanitaatiota. Sanitaation ulkopuolella elävistä ihmisistä seitsemän kymmenestä asuu maaseudulla. Kaupunkialueilla väestönkas-
vun tahdissa pysyminen vaatii sanitaatiopalvelujen rakentamista 700 miljoonalle ihmiselle.

ILMASTONMUUTOS

38%

Vuosittaiset globaalit hiilidioksi-
di-päästöt kasvoivat 38 prosenttia
vuosien 1990 ja 2009 välillä

Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevasta puitesopimuksesta ja sen Kio-
ton lisäpöytäkirjasta huolimatta polttoaineiden käytön aiheuttamat vuosittaiset maail-
manlaajuiset hiilidioksidipäästöt kasvoivat noin 38 prosenttia vuosien 1990 ja 2009 välillä,
ja kasvunopeus oli suurempi vuoden 2000 jälkeen kuin 1990-luvulla. Maailmanlaajuisen
lämpötilan nousun rajoittaminen kahteen Celsius-asteeseen esiteolliseen aikaan verrattu-
na olisi haasteellista, vaikka päästöjä vähennettäisiin määrätietoisesti.

Tosiasiassa ei vielä voida sanoa, että maailma hillitsi ilmastomuutosta määrätietoisesti.
Hiilidioksidin globaali pitoisuus ilmakehässä oli 389 ppm vuonna 2010, ja nousee 450
ppm:iin tulevina vuosikymmeninä, ellei politiikka muutu merkittävästi. Vuonna 2010 jul-
kaisemassaan Emissions Gap Reportissa UNEP tuli siihen lopputulokseen, että vuoden
2020 ennustetut päästötasot johtavat todennäköisesti siihen, että lämpötila nousee 2,5–5
Celsius-astetta 21. vuosisadan loppuun mennessä, mikä vaarantaa miljoonia ihmishenkiä
aliravitsemuksen lisääntymisen, sairauksien yleistymisen, lämpöaaltojen ja sähkön liitty-
vien katastrofien aiheuttamien vammojen ja joidenkin tartuntatauteja levittävien taudin-
kantajien maantieteellisen kantaman muutosten vuoksi.

Lähteet: Tiedot on kerätty useista lähteistä, ml. YK, UNEP, Maailmanpankki, UNDP, OECD, FAO,
Biodiversiteettiyleissopimuksen sihteeristö, MEA, UNESCO, IEA, WMO, WHO ja UNICEF.

- 23.** Kokonaisuudessaan edistys kohti kestävää kehitystä ei tähän asti ole ollut riittävän nopeaa ja merkittävää, ja kauaskantoisempia toimia tarvitaan yhä kii-reellisemmin. Kuten raportin seuraava osa osoittaa, merkittäviä muutoksia on kuitenkin jo tapahtumassa laajemmassa globaalissa kontekstissa – muutoksia, joilla on kauaskantoisia vaikutuksia kestävään kehitykseen.

B. MUUTOSTEKIJÄT

- 24.** Vahvat muutostekijät asettavat nykytilan entistä kyseenalaisemmaksi. Jokai-sella seuraavista kehityskuluista ja niiden vuorovaikutuksella on todennäköi-sesti seuraavan vuosikymmenen aikana ja sen jälkeen kauaskantoisia vaiku-tuksia kestävään kehitykseen – joko hyvässä tai pahassa.

Nykyisten tuotanto- ja kulutustapojen ja resurssiniukkuuden vaikutukset

- 25.** Kaikkien maiden ja kansojen kehitys ei vielä ole kestävää. Tämä on ensisijai-nen, perustavanlaatuisin muutostekijä – määritelmän mukaan mikä tahan-sa kestämaton kehityskulku ei voi jatkua. Nopeasti kehittyvä tiede ja ymmär-rys planeetan ekosysteemeistä osoittaa käytännössä selvästi kestäättömän kehityksen seuraukset ilmastomuutoksen, ympäristötuhon ja resurssien niuk-kuuden kautta.
- 26.** Ilmastomuutos on uhka kaikille maille ja yksilöille. Sen odotettuja vaikutuk-sia ovat satojen pieneneminen erityisesti päiväntasaajan lähialueilla (missä useimmat kehitysmaat sijaitsevat); sateiden muutokset ja veden saatavuuden heikkeneminen esimerkiksi kuivilla trooppisilla alueilla; maaperän huonontu-minen ja aavikoituminen; haittavaikutukset ihmisten terveyteen; merenpinnan nousu, joka todennäköisesti uhkaa joidenkin pienten kehittyvien saarivaltioi-den olemassaoloa ja laajojen rannikkoalueiden maissa elävien yhteisöjen ole-massaoloa; ja uudet äärimmäisten sääilmiöiden uhat. Nämä uhkat ovat erityi-sen vakavia maailman köyhimmille.
- 27.** Ihmiskunta ei voi loputtomasti sopeutua kasvaviin tuhoihin: ennen tai myö-hemmin perusongelma eli kasvihuonekaasujen konsentraation kasvu on tun-nustettava ja tasapainotettava. Ilmastomuutoksen vaikutukset ja tilanteen korjaaminen pakottavat ihmiskunnan katsomaan nykyisiä kestäättömiä kehitysmalleja silmästä silmään, ja pakottavat meitä muuttamaan tuotanto- ja kulutustapojamme merkittävästi. Tämän ei tarvitse kuitenkaan johtaa hei-kompaan elintasoon. Tehdessämme näitä muutoksia syntyy myös merkittä-

viä mahdollisuuksia, kun uusia työpaikkoja syntyy sektoreilla, jotka tukevat talouskasvua ja globaalia hyvinvointia. Toisaalta viivytykset pahentavat ongelmaa, nostavat kustannuksia ja vähentävät ilmastonmuutoksen ratkaisemisen hyötyjä. Maailman on ilmastonmuutoksen vuoksi ryhdyttävä kestäviin taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen innovaation ja uudistuksen prosesseihin; vastattava uusiin haasteisiin, jotka uhkaavat kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta; ja kohdattava perustavanlaatuisia kysymyksiä vastuun ja riskien jaon oikeudenmukaisuudesta.

28. Myös resurssien niukkuuteen – erityisesti energian, ruoan, maan, metsien ja veden osalta – ovat hallitukset kiinnittäneet huomiota. Resurssien niukkuus liittyy suoraan kestävämmien tuotanto- ja kulutustapojen ongelmaan. Niukuushuolet saattavat ajoittain väistyä, jos hinnat laskevat hetkellisesti, mutta perussyiden, kuten sekä rajallisten että uusiutuvien resurssien kestävämmän käytön ja resurssien kestävämmän käytön järjestelmiin tehtävien riittämättömien (tosin kasvavien) investointien vuoksi on todennäköistä, että niukkuus ja huolet resurssien kestävydestä nousevat ennen pitkää uudelleen korkeammalle politiikan päiväjärjestyksessä.
29. Resurssien niukkuus voi johtaa siihen, että tunnustetaan tarve määrätietoisesti säästää resursseja, edistää niiden tehokkainta käyttöä ja korvata uusiutumattomat resurssit uusiutuvilla missä vain mahdollista. Resurssiniukkuus voisi myös motivoida määrätietoista politiikkaa, jotta ongelma voitaisiin ratkaista kollektiivisesti ja johdonmukaisesti. Toisaalta se saattaa johtaa kapea-alaiseen ajatteluun ja tilannetta pahentavaan käyttäytymiseen – kuten ruoan vientikieltoihin, öljyn ja maan haalimiseen, lisääntyvään geopolitiittiseen kitkaan suurvaltojen turvatessa resurssejaan tai kieroutuneisiin ja tehottomiin tukiaisiin.

Tietämys ”kriittisten pisteiden” ohittamisen mahdollisuudesta kasvaa. Ympäristömuutokset nopeutuvat, kun kriittiset pisteet ohitetaan, ja syntyy vaara, että muutokset itsessään aiheuttavat lisää muutoksia, ja niitä on vaikea tai jopa mahdotonta peruuttaa.

- 30.** Ympäristön huononeminen ilmenee hedelmällisen maaperän menettämisenä, aavikoitumisena, kestäättömänä metsänhoitona, makean veden saatavuuden heikkenemisenä ja äärimmäisenä luonnon monimuotoisuuden häviämisenopeutena. Se ei jätä luonnolle riittävästi aikaa palautua ja uudistua. Kun jätehuoltoa ei hoideta kunnolla, niin mitä kovempi tuotanto- ja kulutustahti on, sitä suurempi rasite kohdistuu luonnonresursseihin, mikä johtaa elintärkeiden resurssien ehtymiseen. Lähes kaksi kolmasosaa luonnon ihmiskunnalle tuottamista palveluista heikkenee maailmanlaajuisesti.
- 31.** Yleisemmin tutkijat ympäri maailmaa ovat pyrkineet tunnistamaan ja kvantifioidaan sekä ihmiskunnan että itse ekosysteemien kohtaamat uhat, jotka syntyvät, kun elintärkeitä ekosysteemejä rasitetaan rajusti. Brundtlandin raportti esitti, että ”on olemassa ympäristön kantokyvyn kynnyksiä, joita ei voida ylittää vaarantamatta järjestelmän perustavanlaatuista eheyttä.” Tietämys ”kriittisten pisteiden” ohittamisen mahdollisuudesta kasvaa. Ympäristömuutokset nopeutuvat, kun kriittiset pisteet ohitetaan, ja syntyy vaara, että muutokset itsessään aiheuttavat lisää muutoksia, ja niitä on vaikea tai jopa mahdotonta peruuttaa. Stockholm Resilience Centerin planetaarisia rajoja käsittelevä tutkimustyö on merkittävä esimerkki tällä alalla (ks. laatikko 2).

LAATIKKO 2: TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ IHMISKUNNALLE

Stockholm Resilience Centerin Johan Rockströmin johtama tutkijaryhmä esitti vuonna 2009 ”planeetan kantokyvyn rajojen” viitekehysten, jonka avulla pyrittiin määrittämään ”turvallinen toimintaympäristö ihmiskunnalle.” Viitekehys perustuu tieteelliseen tutkimukseen, joka osoittaa, että ihmisten toiminnasta on teollisen vallankumouksen jälkeen tullut globaalien ympäristömuutosten tärkein aiheuttaja.

Tutkijat esittävät, että kun ihmisen toiminta ylittää tietyt ympäristökynnykset tai kriittiset pisteet, jotka he määrittelevät ”planeetan kantokyvyn rajoiksi”, syntyy ”peruuttamattoman ja äkillisen ympäristömuutoksen” uhka.

Tutkijat määrittelevät planeetan kantokyvyn rajan kaikkiaan yhdeksälle ilmiölle: ilmastomuutos, luonnon monimuotoisuuden häviämisenopeus, biokemikaaliset virtaukset (sekä tyyppi että fosfori), stratosfäärisen otsonin kato, merten happamoituminen, makean veden globaali käyttö, maankäytön muutokset, ilmakehän aerosolikuormitus ja kemialliset saasteet.

Tutkijat arvioivat, että ihmisen toiminta on jo rikkonut ilmastomuutokseen, luonnon monimuotoisuuden häviämiseen ja globaaliin typpisykliin liittyvät planeetan kantokyvyn rajat.

Lisätutkimusten perusteella on mahdollista, että ihmiskunta pian rikkoo globaalin fosforisyklin, makean veden käytön ja maankäytön rajoja.

Tutkijoiden mukaan rajat liittyvät vahvasti toisiinsa, joten yhden rajan rikkominen voi siirtää muita, tai jopa johtaa niiden rikkomiseen.

Tutkijat itse korostivat, että heidän määritelmänsä ovat vain alkuarvioita, mutta heidän työnsä edustaa tärkeää suuntausta, joka pyrkii seuraamaan ihmiskunnan ympäristövaikutuksia järjestelmällisemmin.

Lähde: The Stockholm Resilience Centre. Lisätietoja osoitteessa www.stockholmresilience.org.

- 32.** Samalla, kun tietämys ja tietoisuus globaaleista elämää ylläpitävistä järjestelmistä – joista ihmiskunta on riippuvainen – kasvaa, mahdollisuudet toimia globaalisti niiden suojelemiseksi voivat myös kasvaa, jos tarvittavat seuranta-, päätöksenteko- ja toteutusjärjestelmät sekä vaadittava poliittinen tahto ovat olemassa.

Innovaatio

- 33.** Innovatiiviset tuotteet, prosessit ja innovatiivinen politiikka ovat kautta historian parantaneet miljoonien ihmisten elämää (rokotteet, paremmat viljalajikkeet ja kännykät ovat muutamia esimerkkejä). Globalisaatio on luonut innovaatiolle suotuisan ilmapiirin, ja yritysstrategiilla on ennennäkemättömät mahdollisuudet valita parhaista eri puolilla maailmaa tarjolla olevista toimintatavoista ja resursseista haluamansa ja yhdistellä niitä uusin ja ennennäkemättömin tavoin. ”Teknologisen innovaation lumivyöry” saapuu seuraavan kymmenen vuoden aikana erityisesti bioteknologian ja genetiikan, tietotekniikan, energian ja resurssien käytön ja tehokkuuden aloille. Monilla näistä teknologioista voisi olla hyvin myönteinen rooli edistämässä kestäväää kehitystä esimerkiksi parantamalla resurssien tuottavuutta, vähentämällä kasvihuonepäästöjä ja parantamalla peruspalveluiden kuten veden, energian ja ruoan saatavuutta. Älykkäät energiaverkkojärjestelmät ja energiaa säästävät teknologiat, kuten myös uusiutuvat energialähteet ovat lupaavia esimerkkejä.
- 34.** Teknologisten ja muiden innovaatioiden vaikutus kestäväää kehitykseen ei riipu ainoastaan niiden vaikutuksesta ihmiskunnan ekologiseen jalanjälkeen, vaan myös siitä, kuinka paljon köyhät maat ja haavoittuvaiset ryhmät hyötyvät uusista niistä ja siitä, kuinka hyvin uusien teknologioiden mahdollisesti synnyttämät riskit sekä ihmisille että ympäristölle hallitaan.

LAATIKKO 3: TEKNOLOGIAN JA INNOVAATIOIDEN HYÖDYNTÄMINEN: MASDAR

Yhdistyneiden arabiemiraattien Masdar-hanke on kattava uusiutuvan energian aloite, joka sisältää uusiutuvan energian ja puhtaan teknologian koko arvoketjun.

Masdar investoi eri osastojensa kautta puhtaaseen teknologiaan (kuten hiilidioksidin talteenottoon); toteuttaa laajamittaisia uusiutuvan energian hankkeita; ja tarjoaa globaalin alustan esittelyille, yhteistyölle ja kumppanuuksille Masdar Cityn puhtaan teknologian yhteenliittymässä.

Masdar hallinnoi kahta puhtaan teknologian rahastoa, joiden yhteenlaskettu pääoma on noin 540 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Masdar on Espanjassa kehittänyt laajimman kaupallisen suuruusluokan keskitetyn aurinkovoimahankkeen, joka tuottaa sähköverkkoon energiaa 24 tuntia vuorokaudessa käyttäen innovatiivista suolasulateknologiaa energian varastointiin. Masdarin muita hankkeita ovat muun muassa 1 000 megawatin London Array -tuulivoimaprojekti avomerellä ja 100 megawatin keskitetty aurinkovoimahanke Abu Dhabissa.

Masdar siis edistää uusiutuvan energian ja puhtaan teknologian kehitystyötä ja käyttöön-ottoa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Se myös auttaa rajoittamaan ilmaston lämpenemisen vaikutuksia ja parantaa energiaturvallisuutta kehittyneessä ja kehittyvässä maailmassa.

Lähde: Mubadala Development Company. Lisätietoja saatavilla osoitteessa www.masdar.ar

Väestömuutos

35. Maailman väestöluku on nyt yli 7 miljardia. Luvun odotetaan kasvavan miljardilla seuraavan noin 15 vuoden aikana, mutta maailman väestönkasvun tahti on hidastunut selvästi huipustaan, joka saavutettiin 1960-luvulla. Viimeisimpien tietojen mukaan maailman väestöluku todennäköisesti saavuttaa lähes 9 miljardin vuoteen 2040 mennessä ja ylittää 10 miljardin vuonna 2100. Väestönkasvu on edelleen nopeaa monissa alhaisen tulotason maissa – mukaan lukien jotkut maailman haavoittuvaisimmista valtioista, joista monilla on myös rajallisesti luonnonresursseja. Yhdistyneiden kansakuntien uusimpien väestökasvuarvioiden mukaan nykyisissä köyhimmissä maissa elävien ihmisten lukumäärä nousee 832 miljoonasta vuonna 2010 1,26 miljardiin vuonna 2030 – 51 prosentin kasvu vain kahdessa vuosikymmenessä.

- 36.** Samalla kehittyvät maat, joissa on suuri keskittymä nuoria ihmisiä, voivat tulevina vuosikymmeninä hyötyä huomattavasti pienentyvän väestöllisen huoltosuhteen tuomasta yhteiskunnallisesta osingosta. Samalla, kun huoltosuhteet kaventuvat ja nuorekkaat (ja yhä nopeammin kaupungistuvat) väestöt tarjoavat merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia, monilla kehittyvillä mailla on hyvät mahdollisuudet saavuttaa merkittävää vaurauden kasvua.
- 37.** On kuitenkin olemassa riski, että nämä maat menettävät mahdollisuuden hyötyä nuoresta väestöstä, jos vaadittavaa koulutusta ei ole tarjolla ja jos työpaikkojen luomista ei vahvisteta toimivilla markkinoilla ja tehokkaalla hallituspolitiikalla. Näitä maita uhkaa kasvava taloudellinen taantuminen ja sosiaaliset levottomuudet, kun ammatitaidottomat nuoret purkavat vain alityöllistymistä ja tukahduttuja haaveita tarjoavien tulevaisuudennäkymien aikaansaamaa turhautumista.

Maailmantalouden muutokset

- 38.** Maailmantalouden keskinäisriippuvuuden vuoksi mikään maa ei ole turvassa laajemman maailmantalouden tapahtumilta. Samalla maailmantalouden hallinnon päätöksentekoprosessit muuttuvat nopeasti ja sisältävät nyt uusia toimijoita ja uutta dynamiikkaa (kuten G-20:n ja finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (Financial Stability Board) perustaminen ja IMF:n kiintiöuudistus). Eri puolilla keskustellaan kiihkeästi markkinoiden ja sääntelyn sekä kansalaisten ja valtion roolien tasapainosta.
- 39.** Maailmanlaajuisten talouskriisien kielteiset vaikutukset eivät loppuneet vuoden 2008 jälkeen, mutta niistä on tullut monimuotoisempia. Kukin näistä kriiseistä voi suistaa kestäväen kehityksen raiteiltaan vakavien talousvaikutusten seurauksena. Tällä hetkellä kriiseihin kuuluvat:
- a)** Valtioiden velkakriisi, jonka juuret ovat pääasiassa OECD-kansantalouksissa, mutta joka voi vaikuttaa kauaskantoisesti kaikkiin maihin valuuttavarannoista johtuen
 - b)** Finanssikriisi, joka ilmenee äärimmäisen epävakaina varallisuuserien hintoina ja suurina selvittämättöminä luottotappioina
 - c)** Kasvun kriisi, joka ilmenee aneemisena kasvuna monissa maissa ja lisää huolia IMF:n kuvaamasta maailmantalouden supistumisuhasta
 - d)** Työllisyyskriisi, joka ilmenee korkeana työttömyytenä ja erityisesti nuoriso-työttömyytenä maailmanlaajuisesti ja siinä, että 1,5 miljardia ihmistä on "haavoittuvassa työsuhteessa", eli heillä on heikko työsuhdeturva ja vain vähän, jos ollenkaan, työsuhdeoikeuksia

Edistys kohti kestäväää kehitystä

- e) Hallinnan kriisi – kansallisten hallitusten on usein vaikea saavuttaa yhteisymmärrystä yhteisistä talousriskien hallitsemistoimista tai tavoista parantaa pankkisektorin sääntelyä

Vihreä kasvu

- 40. Vihreä kasvu, jossa Korean tasavalta ja muut maat ovat edellä kävijöitä, pyrkii edistämään talouskasvua ja kehitystä tavalla, joka varmistaa luonnonresurssien ja luonnon tuottamien palveluiden suojelun ja ylläpidon. Lähestymistavassa korostetaan teknologian ja innovaation roolia – älykkäistä energiaverkoista ja tehokkaista valaistusjärjestelmistä uusiutuviin energiamuotoihin kuten aurinko- ja maalämpövoimaan, – teknologista kehitystyötä sekä innovaatiokannustimien vahvistamista.
- 41. Vihreä kasvu tarjoaa useita vaihtoehtoja valtioille ja globaalille yhteisölle kestävän kehityksen vision toteuttamiseen korostamalla teknologiaa ja innovaatiota, erilaisia yhteistyön muotoja ja vähähiilisen kestävän yhteiskunnan sosiaalista ympäristöä ja institutionaalista viitekehystä. Vihreä kasvu voi muovata ilmastomuutosstrategioita vähentämällä hiilidioksidipäästöjä erilaisten uusiutuvien energiamuotojen ja energiatehokkuuden kehittämisen, kohentamisen ja käyttöönnoton avulla. Samalla se voi kiihdyttää talouskasvua ja antaa kansantaloudelle parempia työkaluja suoriutumaan nopeista väestörakenteen muutoksista luomalla vihreitä yrityksiä ja niiden mukana tulevia synergia vaikutuksia sekä synnyttämällä vihreitä työpaikkoja. Se voi myös auttaa yhteiskuntaa tarttumaan resurssien niukkuusongelmaan ja suojella ympäristöä ja luonnonresursseja parantamalla luonnonresurssien hallintaa.
- 42. Vihreän kasvun strategiat kykenevät tuottamaan kestävämmän kasvumallin, joka pystyy perinteistä mallia paremmin selviytymään ulkoisista kriiseistä, jotka voivat liittyä ilmastoon, energiaan, ruokaan, resursseihin tai äkillisiin väestörakenteen muutoksiin. Vihreä kasvu voisi myös edistää kaikkien olennaisten sidosryhmien mukaantuloa, koska vihreän kasvun onnistuminen vaatii tämänkaltaista osallistumista ja yhteistyötä. Vihreä kasvu voisi tarjota kokonaisvaltaisen kestävän kehityksen lähestymistavan, jos se räätälöidään riittävän hyvin jokaisen maan, alueen tai paikkakunnan tarpeiden ja tilanteen mukaan, ja sitä täydennettäisiin osallisuuden ja vakauden takaavalla sosiaaliturvalla.

Eriarvoisuuden lisääntyminen

43. Eriarvoisuuden lisääntyminen ilmenee monella tavalla:

- a) Henkeä kohden lasketun bruttokansantuotteen erot kehittyneiden ja kehittyvien maiden välillä ovat kasvaneet viimeisen vuosikymmenen aikana siitä huolimatta, että joidenkin kehittyvien maiden talous on kasvanut merkittävästi ja johdonmukaisesti. Erojen pienentäminen on tärkeää kestäväen kehityksen osa-alue;
- b) Eriarvoisuus on kasvanut vieläkin selvemmin rikkaimpien ja köyhimpien viidennestenvälillä sekä globaalisti että useimpien maiden sisällä viimeisen 10 vuoden aikana (tosin Brasilia ja Turkki ovat tärkeitä poikkeuksia);
- c) Joillakin alueilla sukupuolten välisessä tasa-arvossa on tapahtunut edistystä, mutta siitä huolimatta on olemassa liikaa esteitä, jotka rajoittavat naisten kokonaisvaltaista osallistumista kansantalouteen. Nämä esteet ilmenevät muun muassa työllistymishedoissa, markkinoilla, luoton saamisessa ja omaisuusksymyksissä. Näiden esteiden poistaminen vapauttaisi naisten potentiaalin ja tukisi yhteiskunnallista vakautta, talouskasvua ja kestäväää kehitystä;
- d) Sosiaalinen tasa-arvo on joiltain osin parantunut, mutta haavoittuvaiset ryhmät ja vähemmistöt (kuten alkuperäiskansat, vammaiset, paperittomat siirtolaiset ja seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin vuoksi syrjintää kokevat ihmiset) siitä huolimatta leimataan suurella osalla maailmaa ja ne eivät saa yhdenvertaisia oikeuksia, mahdollisuuksia ja tuloja;
- e) Ehkä merkittäväintä on se, että elintärkeät tasa-arvon ja keskinäisriippuvuuden kysymykset nousevat yhä useammin pintaan luonnonresurssien nykyisen ehtymisen ja ekosysteemien tuhonopeuden seurauksena – kuten ne ovat jo nousseet pintaan globaalin ilmastopolitiikan kaltaisissa yhteyksissä.

44. Yhdenvertaisuuden periaate on kestävässä kehityksessä perustavanlaatuinen, mutta se on usein ollut kansainvälisten suhteiden kompastuskivi käsitteen soveltamiskiistojen seurauksena sen sijaan, että se olisi keskinäisriippuvaisessa maailmassa kestäväen instituutioiden suunnittelun ydinperiaate.

Kestävä kehitys edellyttää vastuullisuuden huomattavaa kasvua – ei ainoastaan lyhyen aikavälin tulosten, vaan myös toimintamme pitkän aikavälin seurausten suhteen...

Edistys kohti kestäväää kehitystä

45. Elämme myös aikana, jolloin kansalaiset kysyvät kaikkien tasojen viranomaisilta, toimivatko ne pitkän aikavälin yleisen edun mukaisesti. Kestävä kehitys edellyttää vastuullisuuden huomattavaa kasvua – ei ainoastaan lyhyen aikavälin tulosten, vaan myös pitkän aikavälin seurausten suhteen. Päättäjien tulee olla tilivelvollisia sekä tämän päivän sukupolvelle että niille, jotka perivät maailman, jonka jätämme heille.
46. Maailmanlaajuinen köyhyys on edelleen merkittävä haaste. Yli miljardi ihmistä elää vieläkin köyhyydessä. Köyhyyden poistaminen on ensisijaisen tärkeää, jotta tasa-arvoisempi ja kestävämpi maailma voidaan rakentaa. Hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen on vahvistettava pyrkimyksiään lopettaa köyhyys ja saavuttaa vuosittuhatavoitteet – erityisesti ensimmäinen tavoite, eli äärimmäisen nälän ja köyhyyden poistaminen.

Muuttuva poliittinen dynamiikka

47. Kansalliset hallitukset ovat edelleen korvaamattomia kehityksen suunnan määrittelyssä ja siinä, että kehitys muuttuu kestäväksi. Niillä on useita vahvoja työkaluja käytössään. Kehitysmaissa on olemassa houkuttelevia kehitysmalleja, ja monet kehitysmaat ottavat vahvoja edistysaskeleita uusiutuvan energian, sosiaaliturvan ja ruokaturvan kaltaisilla osa-alueilla (tosin tämä on nähtävä usein valtavan eriarvoisuuden ja nopeasta kasvusta seuraavien lukemattomien ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten yhteydessä). Joistakin kehitysmaista on tulossa avunantajia. Velan sijasta näillä valtioilla on ylijäämää, ja siten niillä on poikkeuksellinen kyky hankkia ja hyödyntää pääomaa.
48. Kohti moninapaisempaa maailmaa kulkeva kehitys voi luoda perustan uudelle hedelmällisemmälle maiden väliselle yhteistyölle, joka ohittaa monissa nykyisissä huippukokousprosesseissa ilmenevän väljähtyneen dynamiikan. Maailma tarvitsee uuden aktiivisemmän keskinäisriippuvuuteen ja yhteisiin etuihin perustuvan dynamiikan nykyisen pohjoinen-etelä -vastakkainasettelun tilalle, jotta voimme edistyä kestävässä kehityksessä.
49. Hallitusten ulkopuolisista toimijoista on myös tullut keskeisiä tekijöitä kansainvälisissä suhteissa ja kestävässä kehityksessä. Yksityissektorilla edistykelliset yritykset siirtyvät ”yritysten yhteiskuntavastuun” vapaaehtoisuudesta kohti tiukempia, aidosti systeemisempiä lähestymistapoja – sekä omissa toiminnoissaan (kuten valtavirtaistamalla kestävyys standardien avulla läpi toimitusketjujen tai liittymällä vapaaehtoiisiin päästökauppamarkkinoihin) että

poliittisessa lobbauksessaan (yrityskoalitiot esimerkiksi vaativat tiukempia päästötavoitteita ja suurempaa pitkän aikavälin varmuutta ympäristösääntelyyn ja -hinnoitteluun).

50. Monet globaalit ja kansalliset kansalaisyhteiskuntaorganisaatiot ja -liikkeet laajentavat yhden ongelman ympärille rakentunutta toimintaansa ja etsivät läpileikkaavia toimintaohjelmia. Näillä järjestöillä on elintärkeä rooli kestäväen kehityksen vaikuttamistyössä ja kestäväen kehityksen toteuttamisessa sekä kansallisesti että globaalisti. Ne myös voivat avata lisää poliittista tilaa kestäväälle kehitykselle.
51. Lopuksi todettakoon, että sosiaalisen verkostoitumisen teknologioiden räjähdysmäinen kasvu voimaannuttaa yksilöitä koko ajan – ja sillä on hyvin arvaamattomia poliittisia seuraamuksia. Jos näitä teknologioita käytetään vastuullisesti, ne voivat mahdollistaa myönteisiä poliittisia tuloksia, erityisesti jos ”joukkoistamisen” sovellusalustat mahdollistavat laaja-alaisemman yhteistyön, osallistumisen ja avoimuuden hallinnossa ja päätöksenteossa.

Kaupungistuminen

52. Tänä päivänä suurin osa ihmisistä asuu kaupungeissa. Kaupunkiväestö on viimeisen 20 vuoden aikana kasvanut yli 60 prosenttia maailmanlaajuisesti, ja kaupunkialueilla asuvan väestön ennustetaan kasvavan seuraavan kahden vuosikymmenen aikana 1,4 miljardilla ihmisellä – 3,5 miljardista vuonna 2010 4,9 miljardiin vuonna 2030 – ja suurin osa kasvusta tapahtuu kehitysmaiden keskikokoisissa kaupungeissa (eli niissä, joiden väestöluku on 500 000–1 000 000).
53. Ihmiset ympäri maailmaa muuttavat kaupunkeihin etsimään töitä ja mahdollisuuksia, joita heidän lähtöpaikkakunnillaan ei ole. Maailman kaupunkialueet ovat myös tutkimuksen ja innovaation keskittymiä. Globaali siirtymä kohti kaupunkeja kuitenkin luo myös uusia haasteita. Kaupungit mahdollistavat keskiluokkaiset elämäntyyli, jotka vaativat huomattavasti enemmän resursseja ja rasittavat ekosysteemejä huomattavan paljon. Rakennettujen alueiden leviäminen johtaa kaupunkirakenteen hajautumiseen ja slummialueiden kasvuun viljelykelpoisen maan ja ekologisesti haavoittuvaisten alueiden kustannuksella. Epävirallisista asutusalueista (”slummeista”), joissa ei ole peruspalveluita, tulee pysyviä, ja niissä asumisesta elämäntapa siirtolaisille joissakin kehitysmaissa, mikä johtaa terveys- ja turvallisuushkiin, luonnonkatastrofialttiuteen ja muihin ympäristöuhkiin.

- 54.** Tämä raportti keskittyy kolmeen osa-alueeseen, joissa oikeudenmukaisuuden, kestävyiden ja muutoksensietokyvyn tarve on kiireellisin, ja raportissa tarjotaan konkreettisia suosituksia siitä, miten siirtyminen kohti kestäväää kehitystä voidaan käynnistää: (a) ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja (osa III), kestävä talous (osa IV) ja institutionaalisen hallinnan vahvistaminen kestäväen kehityksen tukemiseksi (osa V).

Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja

55. Mitä enemmän yhteiskunnallista vaikutusvaltaa meillä on, sitä suurempi on vaikutuksemme planeettaan ja vastuumme käyttäytyä kestävästi – tämä pitää paikkansa tänä päivänä enemmän kuin koskaan, koska globalisaation ja luonnonresurssien rajoitteiden vuoksi yksilön valinnoilla voi olla maailmanlaajuisia vaikutuksia. Liian monen ihmisen ongelma ei ainoastaan ole valintojen kestävättömyys vaan se, että valinnanmahdollisuutta ei ylipäättään ole. Todellinen valinnanmahdollisuus syntyy vasta sitten, kun ihmisoikeudet, perustarpeet, inhimillinen turvallisuus ja inhimillinen kestävyys on turvattu. Kestävän kehityksen saavuttamiselle on myös aivan yhtä keskeistä täyttää globaalit lupauksemme poistaa köyhyys nyt, kuin varmistaa, että biosfääriin ja tulevien sukupolvien tarpeet huomioidaan riittävästi.
56. Tässä osiossa esitetään suosituksia seuraaviin avainalueisiin:
- a) Toteuttaa kehityksen perusasiat: kansainväliset sitoumukset lopettaa köyhyys ja edistää ihmisoikeuksia, inhimillistä turvallisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa (kappaleet 58–67);
 - b) Edistää estävää kehitystä tukevan koulutusta, mukaan lukien toisen asteen ja ammatillinen koulutus, ja kehittää ammatillisia taitoja niin, että kaikkien yhteiskunnan jäsenten mahdollisuus osallistua tämän päivän haasteiden ratkaisemiseen ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen varmistetaan (kappaleet 68–78);
 - c) Luoda työpaikkoja erityisesti naisille ja nuorille vihreän ja kestävä kasvun edistämiseksi (kappaleet 69–89);
 - d) Tehdä mahdolliseksi kestävät kulutusvalinnat ja yksilöiden ja yhteisöjen vastuullisen käyttäytymisen edistäminen (kappaleet 69–89);
 - e) Hallita voimavaroja ja tehdä mahdolliseksi 21. vuosisadan vihreä vallankumous: maatalous, meret ja rannikkoekosysteemit, energia ja teknologia (kappaleet 101–134);
 - f) Vahvistaa muutoksensietokykyä toimivien sosiaalisten turvaverkkojen, katastrofiriskien vähentämisen ja sopeutumis suunnittelun avulla (kappaleet 135–139).

A. KEHITYKSEN PERUSASIOIDEN TOTEUTTAMINEN

57. Ihmisoikeuksien turvaaminen, mikä sisältää oikeuden osallistua hallintoon suoraan tai vapaasti valittujen edustajien välityksellä ja ajatuksen, omantunnon, uskonnon, mielipiteen, ilmaisun, yhdistymisen ja kokoontumisen perusvapauksien takaamisen, on olennainen perusedellytys ihmisten voimaannuttamiselle tekemään kestäviä valintoja. Voimme tehdä kestäviä valintoja vain, jos meillä on mahdollisuus vaikuttaa tilanteeseemme, vaatia oikeuksiamme ja

Mitä enemmän yhteiskunnallista vaikutusvaltaa meillä on, sitä suurempi on vaikutuksemme planeettaan ja vastuumme käyttäytyä kestävästi – tämä pitää paikkansa tänä päivänä enemmän kuin koskaan...

tuoda huoliamme esiin. Ihmisoikeudet tunnustettiin yleismaailmallisesti vuonna 1948, ja kansalaisten tehokkaan osallistumisen päätöksentekoprosesseihin merkitystä korostettiin Brundtlandin raportissa, ja sitä tuettiin vuoden 1992 Rion ympäristö- ja kehitysjulistuksessa.

- 58.** Köyhyydessä elävät altistuvat kaikista eniten poliittiselle epäoikeudenmukaisuudelle, sosiaaliselle eriarvoisuudelle ja taloustaantumille. He altistuvat eniten myös ilmastonmuutoksen vaikutuksille, resurssien niukkuudelle ja ympäristötuhoille. He altistuvat eniten saastumisesta, heikosta sanitaatiosta ja epäpuhtaasta vedestä johtuville terveysuhille. He myös ovat riippuvaisimpia luonnonvaroista, ja usein saavat jopa kaksi kolmasosaa tuloistaan suoraan luonnonvaroista. He käyttävät jopa kolme neljäsosaa kotitalouden tuloistaan ruokaan ja muihin perustarpeisiin. Köyhyyden poistaminen on elintärkeää sekä ihmisten että planeetan hyvinvoinnille, ja hallitusten on köyhyyden poistamiseksi toteutettava olemassa olevat vuosituhattavoitteita koskevat sitoumuksensa.
- 59.** Erityisesti sukupuolten alituinen eriarvoisuus on korjattava missä tahansa vakavassa siirtymisessä kohti kestävää kehitystä. Jos emme tee sitä, yli puolet kollektiivisesta älystämme ja kyvyistämme uhkaa valua hukkaan – ja sama koskee seuraavaa sukupolvea ja sitä seuraavaa. Naiset kohtaavat edelleen lukuisia esteitä, jotka rajoittavat heidän mahdollisuuksiaan kansalaisina, tuottajina ja johtajina, vaikka todellista edistystä onkin tapahtunut viime vuosikymmeninä.
- 60.** Naiset ovat valtavan aliedustettuja päätöksentekoasemissa ympäri maailmaa. Heillä on alle 20 prosenttia kaikista paikoista kansallisissa parlamenteissa ja vain 16 prosenttia ministeriviroista. Naisten edustus on epätasaista eri sektoreilla sielläkin, missä he saavat virkoja: noin 35 prosenttia sosiaali- ja sosiaaliturvaministereistä on naisia, mutta vain 19 prosenttia valtiovarain- ja kauppaministereistä, seitsemän prosenttia ympäristö-, luonnonvara- ja energiaministereistä ja

vähäiset kolme prosenttia tiede- ja teknologiaministereistä on naisia. On kuitenkin todisteita siitä, että jos suurempi määrä naisia pääsee tekemään päätöksiä, yhteiset tarpeet kuten puhtaan veden saatavuus, koulutus ja suojeltavien maalueiden perustaminen nousevat tärkeysjärjestyksessä korkeammalle. On myös olemassa kattavaa todistusaineistoa siitä, että naisten osallistuminen konfliktinehkäisyyden ja rauhanprosesseihin tuottaa kestäviä rauhansopimuksia.

61. Syrjivät perimys- ja omistuslait ja -käytännöt rajoittavat naisten taloudellista autonomiaa ja mahdollisuuksia erityisen paljon. Ne ovat huomattavan merkittäviä maataloudessa, jossa naisviljelijät eivät usein saa neuvontapalveluita, jos heillä ei ole muodollista maanomistusasiakirjaa. Arvioidaan, että naiset voisivat parantaa tilojensa satoja 20–30 prosentilla, jos heillä olisi samat tuotantorssit kuin miehillä. Tämä voisi nostaa maatalouden kokonaistuotantoa 2,5–4 prosentilla ja vähentää aliravittujen ihmisten lukumäärää maailmassa 12–17 prosentilla. Perimys- ja omistusoikeudet ovat elintärkeitä myös kaupunkialueilla ja epävirallisilla asuinalueilla, ja ne voivat turvata naisten sosiaalisen ja taloudellisen voimaantumisen maareformeissa ja yhteisöjen jälleenrakennushankkeissa.
62. Perhesuunnittelun, lisääntymisoikeuksien ja terveyspalveluiden saatavuuden parantaminen on myös olennaisen tärkeää kestävässä kehityksessä. Tämä ei ainoastaan tuota välittömiä terveyshyötyjä ja vähennä äitiys- ja lapsikuolleisuutta, vaan myös hidastaa väestönkasvua, auttaa lopettamaan sukupolvelta toiselle siirtyvän köyhyyden ja helpottaa niiden maiden taakkaa, joilla on niukat luonnonvarat. Perhesuunnittelun saatavuudella ja lisääntymisterveyspalveluilla on läheinen yhteys sukupuolten tasa-arvoon yleisemmin: sukupuolet ovat yleensä tasa-arvoisempia siellä, missä nämä palvelut ovat saatavilla, ja toisin päin.
63. Tietämyksen, asenteiden ja käyttäytymisen muutokset – sekä miesten että naisten keskuudessa – ovat myös olennaisen tärkeitä sukupuolten tasa-arvolle. Tämä on erityisen keskeistä, jotta seksuaalista häirintää, naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja rajat ylittävää naisten ja tyttöjen ihmiskauppaa voidaan vähentää. Nämä eivät ole vain naisten ja tyttöjen oikeuksien loukkauksia, vaan ne aiheuttavat niistä selviytyjille, yksityissektorille ja julkiselle sektorille suoria ja epäsuoria kustannuksia terveys-, poliisi-, ja oikeudellisten ja näihin liittyvien kulujen ja menetetyn tuottavuuden muodossa.

Suositus 1

64. Hallitusten ja kansainvälisten avunantajien tulisi vahvistaa pyrkimyksiään saavuttaa köyhyyden poistamiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen tähtäävät vuosituhattavoitteet, ja tämän tulisi olla tärkeysjärjestyksen kärjessä, jotta kestävä kehitys voidaan saavuttaa.

Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja

Suositus 2

- 65.** Hallitusten tulisi kunnioittaa, suojella ja turvata ihmisoikeudet, mukaan lukien oikeus osallistua hallintoon suoraan tai vapaasti valittujen edustajien välityksellä, mikä tunnustettiin vuoden 1948 Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja vuoden 1966 Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa.

Suositus 3

- 66.** Hallitusten tulisi nopeuttaa sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistämisen sitoumusten toteuttamista, mihin kuuluu syrjivien lakien kumoaminen ja muodollisten esteiden poistaminen, instituutioiden uudistaminen ja innovatiivisten lähestymistapojen kehittäminen ja toteuttaminen esteinä toimivien epävirallisten ja kulttuuristen toimintatapojen korjaamiseksi. Erityisesti tulisi korostaa:
- a) Sen varmistamista, että tuotantoresurssit ovat omistus- ja perintöoikeuksien turvin täysin ja tasa-arvoisesti naisten saatavilla ja hyödynnettävissä, ja että naisilla on tasa-arvoinen mahdollisuus saada luottoa ja finanssi- ja neuvontapalveluita koko arvoketjussa;
 - b) Naisten tasa-arvoisten oikeuksien ja mahdollisuuksien takaamista osallistavissa, avoimissa, oikeudenmukaisissa ja kattavissa poliittisissa päätöksentekoprosesseissa;
 - c) Laadukkaiden ja edullisten perhesuunnittelu- ja muiden seksuaalioikeus- ja lisääntymisoikeus- ja terveyspalveluiden yleismaailmallisen saatavuuden varmistamista.

B. KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ TUKEVA KOULUTUS JA AMMATTITAITO

- 67.** Koulutusinvestoinnit ovat suora kanava edistää kestäväää kehitystä. Koulutus tunnustetaan laajasti erittäin tehokkaaksi tavaksi edistää yksilöllistä voimaantumista ja nostaa sukupolvia köyhyydestä, ja sillä on tärkeitä, kehityshyötyjä nuorille ja erityisesti naisille.
- 68.** Kaikkien lasten peruskoulutus on kestävään kehityksen edellytys. Todellista edistystä on tapahtunut, mutta siitä huolimatta emme ole saavuttamassa toista vuosituhattavoitetta eli varmistamassa, että kaikki lapset – pojat ja tytöt – saavat täyden peruskoulutuksen vuoteen 2015 mennessä. Sen sijaan 67 miljoonaa peruskouluikäistä lasta on koulujärjestelmän ulkopuolella, eikä edelleenkään saa peruskoulutusta. Kuilu on erityisen merkittävä tytöille, joiden osuus koulua käymättömästä väestöstä oli vuonna 2008 edelleen yli 53 prosenttia. Peruskoulu-

tus on olennaisen tärkeää sille, että tytöt voivat ylittää työllistymisensä ja poliittisen osallistumisensa esteet, koska naisten osuus maailman 793 miljoonasta lukutaidottomasta aikuisesta on tällä hetkellä noin kaksi kolmasosaa.

69. Riittämätön rahoitus on merkittävä este yleismaailmalliselle peruskoulutusta koskevan vuosituhattavoitteen saavuttamiselle, vaikka muitakin esteitä on. Kansainväliset varat, jotka täydentäisivät rahoitusta ja tukisivat paikallisia ja kansallisia pyrkimyksiä voisivat auttaa haasteiden kuten opettajapulaa ja infrastruktuurin puutteen voittamisessa. Maailmanpankin Global Partnership for Education on yksi malli, jolla valtioita voidaan auttaa kehittämään ja toteuttamaan toimivia koulutusstrategioita.
70. Peruskoulutus on kehityksen perusta, mutta peruskoulun jälkeinen ja toisen asteen koulutus sekä ammattikoulutus ovat yhtä elintärkeitä kestävässä tulevaisuuden rakentamisessa. Vuosi enemmän koulutusta nostaa yksilön tuloja keskimäärin vähintään 10 prosentilla kehitysmaissa. Tutkimukset myös osoittavat, että kehitysmaissa toisen asteen koulutuksen suorittavat naiset saavat keskimäärin yhden lapsen vähemmän kuin pelkän peruskoulun käyneet naiset. Toisen asteen koulutuksen suorittaminen siis johtaa vauraampiin perheisiin ja sukupolvet ylittävän köyhyyden vähentymiseen. 21. vuosisadan talouden keskeisten taitojen – kuten ekosysteemien hoitaminen, tiede, teknologia ja insinööritaidot – kehittämiseen tähtäävään opetussuunnitelmaan perustuva peruskoulun jälkeinen koulutus voi tämän lisäksi tukea innovaatiota, nopeuttaa teknologian siirtoa ja tuottaa vihreissä työpaikoissa tarvittavia taitoja. Tänä päivänä kuitenkin arvioidaan, että alle neljäsosa lapsista suorittaa toisen asteen opinnot loppuun.
71. Samanaikaisesti ennustetaan, että tarpeellisten taitojen puute muodostaa keskeisen esteen kestäväälle kehitykselle. Korkeaa ammattitaitoa vaativien työpaikkojen täyttäminen vaatii uutta työvoimaa. Tässä voitaisiin hyödyntää nuorten ja naisten kykyjä; heidän edustuksensa näillä aloilla on tällä hetkellä kroonisen alhainen: naisten osuus työvoimasta on rakennusalaalla vain 9 prosenttia, insinööripalveluissa 12 prosenttia, finanssi- ja liike-elämän palveluissa 15 prosenttia ja valmistusteollisuudessa 24 prosenttia.
72. Tekninen ja ammatillinen työvalmennus ovat elintärkeitä kasvulle ja inhimillisen kapasiteetin rakentamiselle, jotta työmarkkinoiden vaatimukset voidaan täyttää muun muassa terveys-, koulutus- ja julkisen hyvinvoinnin sektoreilla, missä ammattitaitoisen työvoiman puute voi rajoittaa maan kestävää kehitystä.
73. Valmennuksen on kaikilla sektoreilla oltava merkityksellistä, edullista ja helposti saatavilla ja valmennuksen antajien täytyy olla päteviä ja virallisesti

hyväksyttyjä ammatinharjoittajia. Valmennusta täytyy kehittää yhteistyössä yksityissektorin kanssa, jotta varmistetaan, että se vastaa elinkeinoelämän tarpeita ja että yritykset tunnustavat valmennuksesta myönnettävät pätevyudet riittäviksi. Ammatillinen koulutus ja työvalmennus on nähtävä sopivana vaihtoehtona muille koulutusurille.

74. Ammattikoulutuksessa on viime vuosina tapahtunut innovaatoräjähdyks - ”yrittäjäleireistä”, tiedonjako- ja teknologiayhteenliittymistä ja naisten toisille naisille antamasta yrityskoulutuksesta mentorointihankkeisiin, oppisopimus- ohjelmiin ja tutkimus- ja vaihto-ohjelmiin. Huomattavasti yhtenäisempiä ja laajempia ponnistuksia kuitenkin tarvitaan.

Suositus 4

75. Hallitusten tulisi harkita globaalin koulutusrahaston perustamista. Rahasto tulisi suunnitella niin, että se houkuttelisi hallitusten, järjestöjen ja yksityissektorin tukea ja sen tulisi kehittyä nykyisestä Maailmanpankin Global Partnership for Educationista. Sen tehtäväksi tulisi asettaa peruskoulutuskuilun kurominen umpeen vuoteen 2015 mennessä, jotta olisi todellinen mahdollisuus saavuttaa toinen vuosituhattavoite.

Suositus 5

76. Hallitusten tulisi vahvistaa pyrkimyksiään saavuttaa peruskoulutusta koskeva toinen vuosituhattavoite vuoteen 2015 mennessä ja omaksua tavoitteekseen tarjota kaikille mahdollisuus laadukkaaseen peruskoulun jälkeiseen ja toisen asteen koulutukseen viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Tässä tavoitteessa tulisi korostaa kestäväään kasvuun ja kestäviin työpaikkoihin tarvittavaa ammattitaitoa ja tietämystä.

Suositus 6

77. Hallitusten, yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja asiaan kuuluvien kansainvälisten kehityskumppaneiden tulisi yhteistyössä tarjota ammatillista koulutusta, ammatillista uudelleen koulutusta ja ammatillisen kehittymisen palveluita elinikäisen oppimisen puitteissa. Nämä tulisi suunnata täyttämään osaamisvajetta kestäväälle kehitykselle elintärkeillä aloilla. Naiset, nuoret ja haavoittuvat ryhmät tulisi asettaa etusijalle.

C. TYÖLLISTYMISSMAHDOLLISUUKSIEN LUOMINEN

- 78.** Kansantalouksia kohti kestäväää tulevaisuutta ohjattaessa syntyy uusia työpaikkoja, joitakin työpaikkoja häviää ja monia töitä järjestellään uudelleen. On ensisijaisen tärkeää kehittää sopiva aloitevalikoima, joka vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen kykyä hallita muutosta kohti kestäväää tulevaisuutta. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että taantuma on vienyt monien ihmisten työpaikat, vähentänyt uusien työpaikkojen syntymistä ja vaikeuttanut työttömien ja heidän perheidensä tilannetta.
- 79.** Talouden ekologisen kestävyuden parantuessa on kuitenkin valtavasti mahdollisuuksia luoda säällisiä työpaikkoja aloilla, jotka tukevat ympäristön ylläpitoa tai eheyttämistä. Uudet työmahdollisuudet vaihtelevat uusiutuvasta energiasta ja energiatehokkaiden teknologiaratkaisujen jälkiasennuksesta kestävään jätehuoltoon ja ympäristön kunnostukseen. Globaalin ympäristöhyödyke ja -palvelusektorin arvon odotetaan olevan vuonna 2015 jopa 800 miljardia Yhdysvaltain dollaria.
- 80.** Vihreiden sektoreiden työpaikoilla voi olla myös muita etuja. Työssä ei ole kyse ainoastaan rahallisesta hyödystä ja markkinoiden kysynnän tyydyttämisestä. Sillä on sosiaalista arvoa, ja se on tapa toteuttaa itseä. Kestävyysperiaatteet hyväksyvien tai niitä edistävien yritysten työntekijät ovat kertoneet työtyytyväisyytensä lisääntyneen. On selvää, että tarvitaan talouskasvua, jotta voidaan luoda enemmän säällisiä työpaikkoja.
- 81.** Suotuisa yritys ympäristö, joka sisältää oikeusvaltion, omaisuus oikeudet, makrotalouden vakauden ja vapaan kilpailun, on ensisijaisen tärkeä. Hallitusten on priorisoitava näitä tekijöitä politiikassaan ja talousarvioissaan. Sekä koko yhteiskunnassa että työmarkkinoilla aliedustettuihin ryhmiin, kuten naisiin ja nuoriin kohdistetut toimenpiteet tuottavat todennäköisemmin tulosta, kun nämä perusedellytykset ovat olemassa.

Erityisesti naisten voimaannuttamisella on mahdollista tuottaa valtavia hyötyjä kotitalouksille, yhteisöille ja maailmantaloudelle.

- 82.** Miljoonien nuorten ihmisten ennustetaan astuvan työmarkkinoille joka kausi seuraavina vuosikymmeninä. Kukoistava yksityissektori voi ottaa vastaan ja hyötyä tästä pienentyvän väestöllisen huoltosuhteen tuomasta yhteiskunnallisesta osingosta. Nuorilla ihmisillä on myös alikäytettyä potentiaalia; nuoret ovat yksi niistä ryhmistä, jotka ovat kärsineet eniten viimeaikaisesta talouskriisistä, ja maailmassa on tällä hetkellä 81 miljoonaa työtöntä nuorta. Tämän lisäksi 152 miljoonaa nuorta tekee työtä, mutta elää kotitalouksissa, jotka ansaitsevat vähemmän kuin 1,25 Yhdysvaltain dollaria vastaavan summan päivittäin. Yksi heidän vaihtoehtoistaan on perustaa mikro- tai pienyritys. Yrittäjäyyskoulutus, rahoituksen saatavuus, kannustava hallinnollinen ja sääntelypuitteisto ja yritystukiohjelmat ovat kaikki ensisijaisen tärkeitä yrittäjyydelle.
- 83.** Erityisesti naisten voimaannuttamisella on mahdollista tuottaa valtavia hyötyjä kotitalouksille, yhteisöille ja maailmantaloudelle. Tutkimusten mukaan naisten ja miesten työllisyysasteiden välisen kuilun kuominen umpeen lisäisi BKT:a yhdeksällä prosentilla Yhdysvalloissa, 13 prosentilla euroalueella ja 16 prosentilla Japanissa. Toiset tutkimukset osoittavat, että sukupuolten välisen palkkakuilun korjaaminen tuottaisi myös huomattavia taloudellisia hyötyjä. Esimerkiksi Australiassa palkkakuilun pienentäminen yhdellä prosentilla kasvattaisi taloutta 0,5 prosentilla BKT:sta. Silti palkkaerot ovat edelleen olemassa. Esimerkiksi Yhdysvalloissa naisten hallussa oli vuonna 2010 alle 15 prosenttia johtoasemista Fortune 500 -yhtiöissä ja alle kahdeksan prosenttia parhaiten palkatuista työpaikoista, vaikka naisten osuus työvoimasta oli 48 prosenttia.
- 84.** Naisten työttömyysuhka on myös erityisen suuri. Nykyinen talouskriisi on vaikuttanut kehitysmaissa erityisen paljon naisiin, koska naiset muodostavat suuren osan viennistä riippuvaisesta tehdastyövoimasta ja palvelualojen siirtolaisyövoimasta. Nämä molemmat sektorit ovat pahoin kärsineet taantumasta. Tämän lisäksi naisten tekemä epävirallinen työ ei näy kansallisissa työvoimatilastoissa, eikä se kuulu sosiaaliturvajärjestelmien piiriin.

LAATIKKO 4: TASA-ARVO ON RAHAA

UN-Women-järjestön ja Yhdistyneiden kansakuntien Global Compactin kumppanuushankkeena luomat naisten voimaannuttamisperiaatteet (Women's Empowerment Principles – WEP) neuvovat, miten naisia voidaan voimaannuttaa työpaikoilla, markkinoilla ja yhteisöissä.

Yli 250 toimitusjohtajaa, mukaan lukien suurten monikansallisten yhtiöiden johtajia, ovat antaneet tukensa näille periaatteille, jotka liittyvät sukupuolten tasa-arvoa edistävään yritysjohtajuuteen; reiluun kohteluun ja keskinäiseen kunnioitukseen työpaikoilla; kaikkien työntekijöiden terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin; kaikkien naisten koulutukseen ja ammatilliseen kehittymiseen; naisia voimaannuttavaan yrityskehitykseen ja toimintatapoihin; tasa-arvoa edistäviin yhteisöhankkeisiin; ja sukupuolten tasa-arvon saavuttamisessa tapahtuvan edistyksen mittaamiseen ja raportointiin.

Yritykset ovat myös vaatineet sukupuolikohtaisia raportointiohjeita, jotta ne voisivat toteuttaa näitä periaatteita käytännössä. WEP:-yhteisössä on reagoitu tähän kehittämällä sukupuolispesifisiä raportointiohjeita, jotka huomioivat Global Reporting Initiative'n (GRI) standardit ja Global Compact Communication on Progress ohjeet.

Lähde: The United Nations Global Compact,
www.unglobalcompact.org/Issues/human_rights/equality_means_business.html.

Suositus 7

- 85.** Hallitusten tulisi omaksua ja edistää ”vihreitä työpaikkoja” ja säällisen työn politiikkaa ja asettaa ne etusijalle talousarvioissaan ja kestäväen kehityksen strategioissaan luodessaan samalla suotuisia olosuhteita uusien työpaikkojen synnyttämiselle yksityisellä sektorilla.

Suositus 8

- 86.** Hallitusten ja yritysten tulisi rakentaa kumppanuuksia ja tarjota nuorille yrittäjille yrityksen perustamista tukevia palveluita.

Suositus 9

- 87.** Työnantajien, hallitusten ja ammattiliittojen tulisi omaksua kattava lähestymistapa tasa-arvon edistämiseen työpaikoilla, mikä sisältäisi syrjimättömyyden periaatteiden käyttöönoton; pyrkimyksiä edistää naisten pääsyä johtaviin asemiin; sukupuolisenä tunnistamista työelämä- ja terveyspolitiikkaa; naisille ja vähemmistöille kohdennettua koulutusta ja ammatillisen kehittymisen palveluita; ja sitoumuksia mitata edistystä ja tiedottaa siitä julkisesti.

Suositus 10

- 88.** Hallitusten ja yritysten tulisi tunnistaa hyödyt, jotka naisten täysi osallistuminen kansantalouteen mahdollistaa ja omaksua naisten mahdollisuuksia rajoittaviin ainutlaatuisiin haasteisiin puuttuva talouspolitiikka. Erityisen tärkeää olisi:
- a) Mahdollistaa maan ja resurssien saatavuus naisviljelijöille;
 - b) Parantaa naisten mahdollisuutta saada pääomaa ja finanssipalveluita;
 - c) Parantaa markkinoillepääsyä kauppaan liittyvän ja teknisen tuen ohjelmien ja mikroluottojen avulla;
 - d) Tukea naisjohtajien nousua julkisella ja yksityisellä sektorilla.

D. KESTÄVIEN VALINTOJEN MAHDOLLISTAMINEN

- 89.** OECD:n vuonna 2010 julkaiseman valmisteluasiakirjan mukaan globaalin keskiluokan koko voi kasvaa 1,8 miljardista ihmisestä 3,2 miljardiin vuoteen 2020 mennessä ja 4,9 miljardiin vuoteen 2030 mennessä. Globaali keskiluokka sisältää määritelmän mukaan kaikki ihmiset, jotka elävät kotitalouksissa, joiden päivittäiset tulot henkeä kohden ovat ostovoimapariteettitermein 10–100 Yhdysvaltain dollaria.
- 90.** Tämä muutos on monin tavoin kehityksen menestystarina, mutta ”globaalin keskiluokan” kasvu yhdessä kestävämmien kulutustapojen kanssa uhkaa viedä meitä väijäämättömästi kohti luonnonvarojen ja planeetan elämää ylläpitävien järjestelmien kantokyvyn rajoja – ruoka-, vesi- ja energioresurseista globaaleihin systeemeihin kuten meriin, ilmastoon ja typpisykliin. Ilman merkittäviä muutoksia planeetan kyky ylläpitää ja ruokkia meidät jatkaa heikkenemistään samalla, kun keskeisiä ympäristökynnyksiä ylitetään ja kriittisiä pisteitä ohitetaan sekä syntyy äkkinäisten muutosten mahdollisuus ja yhteiskunnalliset paineet oikeudenmukaisuuden puolesta kasvavat.
- 91.** On kuitenkin mahdollista korjata tämä kestämaton tilanne sekä parantaa resurssien jaon ja käytön tehokkuutta ja oikeudenmukaisuutta niin, että planeetan terveyttä voidaan säilyttää, vaikka väestö ja globaali varaus kasvavatkin.
- 92.** Hallitusten politiikalla ja teknologisella innovaatiolla on molemmilla merkittävä rooli maailman siirtämisessä kohti kestäväää polkua, mutta ihmisten tekemät valinnat ovat myös olennaisen tärkeitä, ja ne riippuvat laaja-alaisista näkökohdista kuten poliittisista näkökulmista, tavoista ja eettisistä arvoista. Esimerkik-

si joukkoliikenteen ja uusiutuvia energiamuotoja käyttävien autojen saatavuuden parantaminen on vain puoli voittoa; yksilöiden on myös arvostettava ja valittava joukkoliikenne, jotta yhteiskunta voi saada siitä täyden hyödyn. Myös sellaiset hankkeet kuten tietoisuutta ja jaettua vastuuta tulevista sukupolvisista, globaalia kestävyyttä ja kulttuurien välistä vuoropuhelua vaaliva kestävä kehityksen peruskirja (Earth Charter) edistävät globaalia keskustelua.

93. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, että kestävät valinnat ovat ihmisten saatavilla ja että ne ovat edullisia ja houkuttelevia kuluttajille. Loppukäyttäjien näkemyksiä tulee kuunnella muotoilussa ja kaupunkisuunnittelussa, jos heidän odotetaan käyttävän uutta teknologiaa tai omaksuvan erilaisia kestävämpiä käyttäytymistapoja. Kestävyyttä edistävät tuotestandardit ovat tärkeitä työkaluja, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi ihmisten tekemiin valintoihin.
94. On yhtä lailla tärkeää ymmärtää ympäristömme, taloutemme ja yhteiskuntamme keskinäisyhteydet ja valintojen seuraukset. Tästä syystä on ensisijaisen tärkeää sisällyttää kestävä kehityksen kysymykset opetussuunnitelmiin.

LAATIKKO 5: KESTÄVÄMMÄT RUOKAVALIOT

Tapamme tuottaa ja kuluttaa ruokaa voi vaikuttaa huomattavasti kestävään kehitykseen.

Terveys

- Miljardi ihmistä on vailla ravitsevaa ruokaa.
- Tuoreiden arvioiden mukaan 35 prosenttia lapsikuolemista ja yksitoista prosenttia maailman kokonaistautitaakasta on seurausta makroravinteiden (proteiini) ja mikroravinteiden (mukaan lukien rauta ja jodi) riittämättömän saannin yhteisvaikutuksesta.
- Toisaalta ylipainoisuus ja diabetes yleistyvät maailmanlaajuisesti. Monet ravintoon liittyvät krooniset sairaudet kuten sepelvaltimotauti ja aivohalvaus ovat tällä hetkellä maailman yleisimpiä kuolinsyitä, ja niiden taakka kasvaa nopeimmin maailman köyhimmässä maissa. Joissain tapauksissa tämä johtaa ali- ja liikaravitsemuksen ”kaksoistaakaan”, rasittaen valtavasti yhteiskuntia ja terveydenhoitojärjestelmiä.

Jäte

- Noin kolmasosa maailmassa ihmiskäyttöön tuotetusta ruoasta (noin 1,3 miljardia tonnia) menee hukkaan joka vuosi koko elintarviketuotantoketjun tehottomuuden vuoksi.
- Korkean tulotason maiden kuluttajat haaskaavat melkein yhtä paljon ruokaa (222 miljoonaa tonnia) kuin Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa yhteensä tuotetaan (230 miljoonaa tonnia). Ruokahukka on teollisuusmaissa yhtä suuri kuin kehittyvissä maissa. Kehittyvissä maissa kuitenkin yli 40 prosenttia menetyksistä tapahtuu sadonkorjuun jälkeisissä tuotantovaiheissa ja elintarvikkeiden jalostusvaiheissa, kun taas teollisuusmaissa yli 40 prosenttia menetyksistä tapahtuu vähittäiskaupassa ja kulutuksessa.

Ekologinen jalanjälki

- Korkeammista tuloista ja lihan ja maitotuotteiden kysynnästä johtuvat ruokavaliomuutokset vaikuttavat elintarviketuotannon vedenkäytön intensiteettiin. Kaksi kolmasosaa elintarviketuotannon vaatimasta vedestä käytetään eläinperäisen ruoan tuotantoon ja neljäsosa laiduntamiseen. Tämä kuvaa ruoan kasvavaa ekologista jalanjälkeä.
- Nykyiset maatalouden tuotantotavat kattavat 70 prosenttia globaalista vedenkulutuksesta, josta kaksi kolmasosaa käytetään eläinperäisen ruoan tuotantoon. Vuosittain hukkaan menevän ruoan tuottaminen vaatii niin paljon keinokastelua, että se vastaa yhdeksän miljardin ihmisen kotitalouksien vedentarvetta.

Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja

- Karjatalouden osuus maatalouden maankäytöstä on myös 70 prosenttia, maailmanlaajuisesta maankäytöstä 30 prosenttia ja globaaleista hiilidioksidipäästöistä 18 prosenttia.
- Vähän tai kohtuullisesti hyödynnettyjen merien kalakantojen arvioitu osuus tippui 1970-luvun puolenvälin 40 prosentista 15 prosenttiin vuonna 2008, kun taas ylikalastettujen, ehtyneiden tai toipuvien kalakantojen osuus nousi kymmenestä prosentista vuonna 1974 vuoden 2008 32 prosenttiin. Arvioidaan, että 53 prosenttia globaaleista merien kalakannoista on täysin hyödynnettyjä, 28 prosenttia on ylikalastettuja, kolme prosenttia on ehtynyt ja yksi prosentti toipuu ehtymisestä.

Lähde: YK:n elintarvikejärjestö FAO, Maailman terveysjärjestö WHO ja Swedish Institute for Food and Biotechnology

95. Tiedon saaminen luotettavien tuotemerkintöjen kautta on ensisijaisen tärkeää, jotta kuluttajat voivat tehdä tietoon perustuvia ja kestäviä valintoja. Teknisesti päteviin ja tarkasti mitattuihin standardeihin perustuvat tuotemerkinnät – erityisesti osa-alueilla, joilla on suuri vaikutus ihmisten ja planeetan terveyteen – voivat auttaa kuluttajia ymmärtämään valintojensa täydet kustannukset ja työntää markkinoita kohti kestävien tuottajien palkitsemista. Kustannustehokkaat monitorointi-, varmistus- ja arviointimekanismit ovat siksi ensisijaisen tärkeitä tarkkuuden varmistamiseksi ja sen välttämiseksi, että ympäristötuotemerkintöjä väärinkäytetään muodostamaan esteitä kaupalle. Samoin avointen, läpinäkyvien, tasapainotettujen ja tieteeseen perustuvien kehittämistapojen luominen näille mekanismeille on erittäin tärkeää.

Suositus 11

96. Hallitusten ja muiden julkisten viranomaisten tulisi edistää avoimia, läpinäkyviä, tasapainotettuja ja tieteeseen perustuvia prosesseja tuotemerkintäjärjestelmien ja muiden tuotannon ja kulutuksen todelliset kustannukset osoittavien mekanismien kehittämiseksi ja toimia yhteistyössä yksityissektorin kanssa varmistaa, että tuotemerkinnät, yritysten raportointi ja vaikuttamistyö ovat paikkansapitäviä, kustannustehokkaita ja luotettavia, jotta kuluttajat voivat tehdä valistuneita valintoja erityisesti niillä osa-alueilla, joilla on suuri vaikutus ihmisen ja luonnon järjestelmiin. Tämä tulee tapahtua luomatta kaupan esteitä.

Suositus 12

97. Hallitusten tulisi parantaa kestävien valintojen saatavuutta ja tehdä niistä edullisempia ja houkuttelevimpia kuluttajille asettamalla, yhdessä yksityissektorin kanssa ja käyttäen hintakannustimia ja -lannistimia, kestävien tuotteiden standardeja, jotka vastaavat parasta tarjolla olevaa teknologiaa eivätkä luo kaupan esteitä.

LAATIKKO 6: YRITYKSET KULKEVAT EDELLÄ

On olemassa monia esimerkkejä onnistuneista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista, jotka tähtäävät tieto- ja raportointistandardien kehittämiseen. Kasvihuonepäästöjen osalta World Business Council for Sustainable Developmentin ja World Resources Instituten yhteishanke kehitti Green House Gas Protocol:in, joka on satojen yksityisten yritysten ympäri maailmaa käyttämä kirjanpityökalu päästöjen seuraamiseen, raportointiin ja hallinnoimiseen.

Yksi Keski-Amerikan suurimmista yhtiöistä – jonka liikevaihto Costa Ricassa vuonna 2010 oli yli 570 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria voittoa – otti vapaaehtoisesti käyttöön kolmiosaiset tulosstandardit mittaamaan menestystään taloudellisten indikaattoreiden lisäksi sosiaalisilla ja ympäristöindikaattoreilla. Veden säästäminen on Costa Ricassa prioriteetti, joten yhtiö teki investointeja ja muutti toimintatapojaan siten, että se siirtyi 12 vesilitran käytöstä yhden juomalitran tuotannossa aikaisempina vuosina 4,9 vesilitran käyttöön vuonna 2011, ja asetti tavoitteekseen saavuttaa vesineutraali tuotanto vuonna 2012. Toimitusjohtajan palkka sisältää kannustimia, sillä noin 60 prosenttia siitä on linkitetty kolmiosaiseen tulokseen. Tämä on saattanut olla osasyynä yhtiön kolminkertaiseen voittoon: yhtiö saavutti toimialan keskiarvoon verrattuna kaksinkertaisen kasvutahdin vuosien 2006 ja 2010 välillä.

Carbon Disclosure Projectin yli 3 000 osallistujaorganisaatiota noin 60 maassa mittaavat ja julkistavat kasvihuonekaasupäästönsä, vesivarojen käyttösuunnittelunsa ja ilmastonmuutosstrategiansa, mikä auttaa niitä asettamaan vähentämistavoitteita, parantamaan suorituskykyään ja antamaan tietoa kiinnostuneille sidosryhmille ja kuluttajille.

Lähde: Greenhouse Gas Protocol (www.ghgprotocol.org); World Economic Forum, Redefining the Future of Growth: The New Sustainability Champions (2011); Carbon Disclosure Project (www.cdproject.net).

Kolme neljäsosaa maailman köyhistä asuu maaseudulla, ja maatalouteen osallistuu 2,5 miljardia maaseudun asukasta, joista 1,5 miljardia elää pienviljelijätalouksissa...näiden ihmisten elämää on mahdollista parantaa dramaattisesti ja samalla auttaa heitä siirtymään kohti kestävämpiä tuotantomalleja.

Suositus 13

- 98.** Hallitusten ja järjestötoimijoiden tulisi edistää kestävä kehityksen ja kestävä kulutuksen käsitteitä, ja ne pitäisi sisällyttää peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmiin.

Suositus 14

- 99.** Paneeli toivottaa tervetulleeksi kaikkien sidosryhmien relevantteihin kokemuksiin ja instrumentteihin kuten kestävä kehityksen peruskirjaan pohjautuvan keskustelun kestävä kehityksen eettisistä ulottuvuuksista Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen huippukokouksessa (Rio+20) vuonna 2012, jotta hallitukset saavat käyttöönsä lisää tietoa pohjaksi pyrkimyksilleen siirtyä kohti kestävä kehitystä.

E. RESURSSIENHALLINTA JA 21. VUOSISADAN VIHREÄ VALLANKUMOUS

1. Maatalous

- 100.** Maatalouden vihreä vallankumous on ehkäissyt valtavan nälänhädän, mutta se on myös kasvattanut resurssipainetta, mikä on sittemmin todettu kestävämmäksi. Maataloudesta tuli hyvin riippuvainen fossiilisiin polttoaineisiin perustuvista tuotantopanoksista ja sitä kautta se altistui öljyn korkealle hinnalle. Maataloudessa monesti tuhlattiin vettä siinä määrin, että maatalouden osuus globaalista makean veden kulutuksesta on tänä päivänä noin 70 prosenttia. Nyt tarvitaan 21. vuosisadan vihreä vallankumous – vallankumous, joka ei ainoastaan lisää tuottavuutta, vaan joka samalla vähentää rajusti resurssi-intensiteettiä ja suojelee luonnon monimuotoisuutta.
- 101.** Uuden maatalousvallankumouksen tulisi keskittyä kestävään tehokkuuden parantamiseen (käytäntöihin, jotka vaativat pieniä ulkoisia tuotantopanoksia ja tuottavat vähän päästöjä ja jätettä), viljelykasvilajikkeiden monimuotoistamiseen ja ilmastomuutossopeutumiseen. Uusilla ”vihreillä” bioteknologioilla voi olla arvokas rooli mahdollistamassa viljelijöiden sopeutumista ilmastomuutokseen, tuholaisresistanssin parantamisessa, maaperän hedelmällisyyden palauttamisessa ja maaseudun talouden monipuolistamisessa.
- 102.** Välitön sysäys kohti kestävä maataloutta tuottaisi valtavia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöhyötyjä. Kolme neljäsosaa maailman köyhistä asuu maaseudulla, ja maatalouteen osallistuu 2,5 miljardia maaseudun asukasta, joista 1,5 miljardia elää pienviljelijätalouksissa. Ruoan globaalin kysynnän arvioidaan

Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja

kasvavan 70 prosentilla vuoteen 2050 mennessä, joten näiden ihmisten elämää on mahdollista parantaa dramaattisesti ja samalla auttaa heitä siirtymään kohti kestävämpiä tuotantomalleja.

103. Pienviljelijöillä on valtavasti käyttämätöntä potentiaalia lisätä satoja, piristää maaseutualueiden talouksia ja vaihtaa ruoan nettotuonti viennillä ansaitsemiin. Pienviljelijät – jotka elättävät melkein kolmasosan maailman väestöstä – tarvitsevat kuitenkin resursseja (viljelymaasta maanmuokkaustyökaluihin), markkinoita (maaseututeistä maailmanmarkkinahintojen seurannan mahdollistaviin 21. vuosisadan viestintävälineisiin), luottoa ja riskienhallintaa (kuten satovakuutuksia ja sosiaaliturvaa) ja tutkimusta ja teknologiaa.
104. Onnistuminen riippuu pitkälti investoinneista. Suuri osa investoinneista tehdään edelleen maiden omista resursseista, mutta lisäresursseja tarvitaan virallisesta kehitysavusta. Maataloudelle annettava kokonaisapu on laskenut 1980-luvun puolivälin jälkeen 43 prosenttia, mutta viime aikoina se on kasvanut, ja sen taso on pysynyt tasaisena apua eniten tarvitsevilla alueilla kuten Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa ja Etelä- ja Keski-Aasiassa. Myös yksityis- ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla on ensisijaisen tärkeä rooli, ja innovatiivinen rahoitus voi myös olla olennaisia tässä yhteydessä (katso osio IV alla).
105. Samalla, kun tarvitaan kiireellisiä investointeja matalan tulotason maiden maataloussektoreihin, uusi maankäyttösopimusten trendi usein pahentaa pitkäaikaisia, jatkuvia ja paikallisia köyhien ihmisten maan ja veden hankkimisrajoitteita. Arvioiden mukaan vuoden 2000 jälkeen uusilla kansainvälisillä investointisopimuksilla on hankittu jopa 80 miljoonaa hehtaaria maata (ja vettä, joka virtaa sen päällä ja sisällä). Yli puolet hankitusta maasta on Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa. Hallituksille, yksityis sektorille ja kaikille sidosryhmille on kuitenkin saatavilla menettelytapaohjeistusta – esimerkiksi vuoden 2009 vastuullisen maanhankinnan periaatteet (2009 Principles for Responsible Agricultural Investment that Respects Rights, Livelihoods and Resources) – kestävän päätöksenteon edistämiseksi ja kaupan esteiden luomisen välttämiseksi tällaisissa järjestelyissä.
106. Onnistuminen riippuu myös instituutioista ja aloitteista, jotka tehokkaasti koordinoivat toimintaa maatalouden, maankäytön ja veden tärkeimmillä osa-alueilla. Tutkimuksen, politiikkaohjauksen ja tiedonjaon kannalta johtavat instituutiot kuten FAO, kansainvälinen maataloustutkimuksen neuvoa-antava ryhmä (CGIAR) ja kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto (IFAD) ovat yhä tärkeämpiä koordinoitussa ongelmanratkaisussa. Viime kädessä yhtenäinen

resurssienhallinta riippuu kuitenkin hyvästä hallinnosta ja johtamisesta. Nämä ovat ehkä tärkeimpiä valuma-alueiden hallinnossa, jossa tarvitaan yhtenäisiä järjestelmiä, jotka huomioivat kilpailevien sektorien vedenkäyttöön kohdistamat kiireelliset paineet ja kattavan ratkaisun tarpeen.

- 107.** Kestävä maatalousvallankumous vaatii lisäpyrkimyksiä poistaa kansainvälisen maataloustuotteiden kaupan esteitä erityisesti saattamalla Dohan kehityskierros päätökseen. Se vaatii myös monien tekijöiden huomioimista, kuten neuvontapalveluiden – joiden täytyy olla sukupuolisensitiivisiä, koska suurin osa pienviljelijöistä on naisia – valtavaa parantamista, vahvaa panostusta kestävien innovaatioiden markkinoille tuomiseen ja maataloustutkimuksen ja -kehityksen investointien huomattavaa lisäystä. Nämä toimet tulisi erityisesti kohdentaa Saharan eteläpuoleiseen Afrikkaan, missä sadot ovat pienentyneet 10 prosentilla vuodesta 1960 ja missä ilmastonmuutos uhkaa viljelyä erityisen paljon.

Suositus 15

- 108.** Hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen tulisi toimia uuden 21. vuosisadan vihreän vallankumouksen – ”ikivihreän vallankumouksen” – puolesta, joka pyrkisi ainakin kaksinkertaistamaan tuottavuuden ja samalla dramaattisesti vähentäisi resurssien kulutusta ja välttäisi luonnon monimuotoisuuden ja maan ruokamultakerroksen lisähäviöt ja veden ehtymisen ja saastumisen. Nämä toimet sisältäisivät maataloustutkimuksen ja -kehityksen investointien kasvattamisen, mikä varmistaisi uusimman tutkimustiedon nopean siirron laboratorion kentälle. Hallitusten tulisi asettaa FAO:n tehtäväksi tehdä yhteistyötä keskeisten kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa tämän hankkeen aloittamiseksi ja koordinoimiseksi, koska FAO:lla on ainutlaatuinen valtuutus vähentää maailman elintarvikealijäämää.

Suositus 16

- 109.** Hallitusten tulisi pyrkiä saavuttamaan yhteisymmärrys globaaleista periaatteista kestäville ja vastuullisille maata ja vettä koskeville investointisopimuksille. Tämä sisältää meneillään olevat pyrkimykset edistää vastuullisia maatalousinvestointeja (responsible agricultural investment, RAI), ja erityisesti tulisi korostaa näistä perusresursseista riippuvaisten köyhien ihmisten oikeuksia ja toimeentuloa samalla, kun ympäristön kestävyys varmistetaan.

Suositus 17

- 110.** Hallitusten tulisi perustaa ja laajentaa integroitua vesiresurssien hallintajärjestelmiä ottaen huomioon sen, että vedellä on monia rooleja muun muassa juomavetenä, sanitaatiossa, maataloudessa, teollisuudessa ja energiantuotannossa.

LAATIKKO 7: RUOKA- JA ENERGIAHANKE MOSAMBIKISSA

Joukko yksityisiä yrityksiä on luonut kumppanuuden mosambikilaisten paikallisviranomaisten kanssa, jonka tarkoituksena on aloittaa uusi yhtenäinen ruoka- ja energialiiketoiminta, joka korvaa tuhannet puuhiililiedet etanolilla toimivilla puhtaammilla liesillä.

Liiketoimintamallin on tarkoitus moninkertaistaa viljelijöiden tulot, säästää noin 9 000 eekkeriä luonnonmetsää vuosittain ja dramaattisesti supistaa kasvihuonekaasupäästöjä. Tarkoituksena on tarjota 20 prosentille pääkaupunki Maputon kotitalouksista puhdas ja kilpailukykyinen puuhiilen vaihtoehto, joka suojelee ihmisiä vaaralliselta puuhiilisavulta.

Viljelijät saavat mahdollisuuden siirtyä kaskiviljelystä ja puuhiilen tuotannosta monipuolisen vilja- ja puuvalikoiman kasvattamiseen. Arvioidaan, että siirtymä laajemman elintarvikevalikoiman tuotantoon ja kaupunkimarkkinoilla myytävän kassavasta valmistetun etanolipohjaisen ruoanlaittopolttoaineen käyttöön nostaa viljelijöiden tuloja merkittävästi, parantaa ravitsemusta, elvyttää huonontunutta maaperää ja parantaa luonnon monimuotoisuutta.

Tuhannet pienviljelijät osallistuvat etanolipohjaisen ruoanlaittopolttoaineen tuotantolaitoksen rakentamiseen, kestävien viljelytapojen käyttöönottoon ja taloudellisesti ja ekologisesti kestävien yhteisöjen perustan luomiseen.

Lähde: www.cleanstarmozambique.com

2. Meri- ja rannikkoekosysteemit

111. Sadat miljoonat ihmiset ovat riippuvaisia merialueiden tarjoamasta ruoasta, elinkeinoista, virkistyksestä, kulttuurista ja taloudellisista mahdollisuuksista. Maailman kalakannat ylläpitävät 170 miljoonaa työpaikkaa, ja yli 1,5 miljardin ihmisen proteiiniinsaanti on riippuvainen meren resursseista. Kalastus, meri- ja rannikkoturismi, liikenne, vesiviljely ja muut rannikko- ja meriympäristöjen hyödyntämistavat elättävät miljoonia ihmisiä. Keskeiset elinympäristöt kuten koralliriutat, saaret, mangrovet ja muut kosteikot tuottavat ekosysteemipalveluita kuten suojaa äärimmäisiä sääilmiöitä vastaan, lisääntymisalueita kalakannoille ja makean ja suolaisen veden rajapinnan. Rannikot ja meret ovat keskeisiä monien maiden ja kansojen kulttuureissa ja elintavoissa.

- 112.** Merten ja rannikkojen ekosysteemit heikkenevät ympäri maailmaa, ja tämän seurauksena merten kyky tuottaa ekosysteemipalvelujaan heikkenee. Keskeiset ekosysteemit kuten koralliriutat ja mangrovet ovat saattaneet tai saattavat pian saavuttaa kriittisiä kynnyksiä. Kantokyvyn rajojen rikkominen vaikuttaa suhteettoman paljon kaikista haavoittuvaisimpiin ihmisiin ja yhteisöihin.
- 113.** Olemassa olevat meriin liittyvät kestävän kehityksen sitoumukset kuten Agenda 21:n ja kestävän kehityksen huippukokouksen Johannesburgin toimintasuunnitelman sisältämät sitoumukset kuvaavat hyvin sitä, mitä on tehtävä. Meri- ja rannikkoekosysteemien heikkeneminen kuitenkin jatkuu, koska kansantaloudet, teollisuudenalat, yhteisöt ja elinkeinot on monissa tapauksissa rakennettu kestävämmien meriresurssien käytön varaan, johtuen muun muassa kapasiteetin ja tiedon puutteesta ja näkemyksestä, että ympäristö- ja kehitysnäkökannat kilpailevat keskenään. Tällaiset lähestymistavat johtavat usein niiden meriekosysteemien tuhoon, joista käyttäjät ovat riippuvaisia.
- 114.** Merien alueelliseen, yhtenäiseen, pitkän aikavälin ekosysteemien tasolla tapahtuvaan hallintoon tähtäävän yhteistyön avulla kaikki käyttäjät voitaisiin ottaa mukaan meriresurssien kestävään hallintoon. Tämä tukisi myös resurssien ja asiantuntijuuden yhteen kokoamista ja kannustaisi toimenpiteiden yhdenmukaistamiseen yli rajojen ja eri taloussektoreilla. Esimerkkejä on jo olemassa kuten muun muassa Pacific Oceanscape Framework, Coral Triangle Initiative, Carribean Sea Commission, South Asian Association for Regional Cooperation Coastal Management Centre ja Etelä-Aasian laajuinen rannikkoyhteistyöhanke. Näitä hankkeita ei kuitenkaan ole vielä kokonaan toteutettu, ja maailmassa on monia alueita, joissa tällaista lähestymistapaa ei vielä ole suunniteltu.

Suositus 18

- 115.** Hallitusten tulisi sitoutua perustamaan merkittäviä meriekosysteemejä varten alueellisia puitteita meri- ja rannikkohallinnolle mm. seuraavin keinoin:
- a) Yhteistyön parantaminen tärkeiden sidosryhmien kanssa merien ja rannikkoalueiden hallinnossa;
 - b) Rannikkoalueiden valtioiden meri- ja rannikkosuunnittelu, joka ottaa huomioon alueen erityistarpeet, ekosysteemit ja käyttäjät ja jota tuetaan vahvoilla rahoitusmekanismeilla, jotta näitä suunnitelmia voidaan kehittää ja toteuttaa;
 - c) Merialueista vastaavien viranomaisten, päätöksentekijöiden ja tutkijoiden kapasiteetin vahvistaminen kehitysmaissa, erityisesti pienissä kehittyvissä saarivaltioissa ja muissa rannikkovaltioissa;
 - d) Valvonta- ja seurantajärjestelmien parantaminen.

LAATIKKO 8: LUONNONRESURSSIEN HALLINTO ISOLLA VALLIRIUTALLA

Australian Iso valliriutta on maailman suurin koralliriuttaekosysteemi, jossa elää uskomattoman monimuotoinen kasvi- ja eläinpopulaatio ja jossa on hämmästyttävän monimuotoinen joukko elinympäristöjä rannikkoreunusriutoista ja meriruohoalueista syviin meriveisiin. Ison valliriutan monikäyttöluonnonpuisto ulottuu 2 300 kilometrin pituudelle pitkin Queenslandin rannikkoa ja kattaa 344 400 neliökilometriä. Se nimettiin huomattavan yleismaailmallisen arvonsa vuoksi maailmanperintökohteeksi vuonna 1981.

Iso valliriutta on myös elintärkeä yli miljoonan australialaisen taloudelliselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Iso valliriutta ja siihen liittyneet valuma-alueet ylläpitävät monipuolisia toimialoja, jotka tuottavat yli 50 miljardia Australian dollaria vuosittain. Noin kaksi miljoonaa turistia vierailee Isolla valliriutalla vuosittain; turismi tuottaa noin viisi miljardia Australian dollaria vuosittain ja ylläpitää yli 50 000 työpaikkaa. Laivakuljetukset ovat elintärkeitä; suurin osa Queenslandin 17 miljardin Australian dollarin arvoisesta kulutushyödykevienistä tapahtuu Ison valliriutan rannikolla olevien kymmenen merkittävän sataman kautta. Isolla valliriutalla on kymmenen ammattikalastusaluetta, jotka tuottavat kansantaloudelle noin 140 miljoonaa Australian dollaria vuosittain.

Ison valliriutan kestävä hallinto vaatii ihmiskäytön ja alueen ympäristöllisen ja kulttuurisen koskemattomuuden tasapainottamista. Ison valliriutan meriluonnonpuiston kaavoitus-suunnitelma takaa vahvan suojelun keskeisillä alueilla, mutta sallii muita kestäviä käyttötapoja (kuten monentyyppisen kalastuksen) muilla alueilla. ”Kielletyt alueet” (toisin sanoen alueet, joilla kalastus on kielletty) kattavat 33 prosenttia (115 000 neliökilometriä) luonnonpuistosta. Viereinen osavaltion meriluonnonpuisto ja moniin Ison valliriutan saariin perustetut luonnonpuistot täydentävät liittovaltion meriluonnonpuistoa ja kaavoitus-suunnitelmaa. Näitä kaikkia hallinnoidaan yhdessä ohjelmassa.

Täydentäviä hallintokeinoja käytetään veden laadun ylläpitoon; ravinne- ja saostumavalumiin vähentämiseen; valuma-alueen kasviston suojelemiseen; arvokkaiden kosteikkojen ja muiden tärkeiden ekologisten alueiden suojeluun; laivojen pohjakosketusten vähentämiseen; ja perinteisten omistajien osallistamiseen meriluonnonpuistojen hallintoon ja käyttöön. Nämä toimenpiteet varmistavat sen, että Iso valliriutta luovutetaan tuleville sukupolville yhtenä maailman suojeltujen merialueiden symbolina.

Lähde: Australian hallitus

Suositus 19

- 116.** Alueellisten kalastuksenhoito-organisaatioiden tulisi toimialueillaan pyrkiä yhtenäistämään toimintaperiaatteensa ja käytäntönsä alueellisen merihallinnon kanssa ja tukea koordinoitua alueellista merihallintoa. Alueellisten kalastuksenhoito-organisaatioiden, hallitusten ja merialueista vastaavien viranomaisten tulisi keskittyä ekosysteemiperustaiseen kalastuksenhoitoon tuottaakseen suurempia taloudellisia etuja ja ympäristöhyötyjä.

3. Energia

- 117.** Modernien ja kestävien energiapalveluiden puute vaikuttaa merkittävästi sekä ilmastonmuutokseen että kotitalouksien toimeentuloon ja ihmisten terveyteen, koska perheet käyttävät tehottomampia ja likaisempia energiamuotoja energiantarpeidensa tyydyttämiseen. Arviolta yli 1,43 miljardia ihmistä on tänä päivänä vailla sähköä, 2,7 miljardia on riippuvaisia perinteisestä biomasan käytöstä ruoanlaitossa ja lähes puolet maailman väestöstä on edelleen riippuvaisia kiinteistä polttoaineista kuten käsittelemättömästä biomassasta, kivihiilestä tai puuhiilestä.
- 118.** Jos energiaa olisi saatavilla koko maailmassa, avautuisi aivan uusia mahdollisuusnäköaloja, jotka sisältäisivät modernin kommunikaatio- ja tietoteknologian saatavuuden, uusia elinkeino- ja koulutusvaihtoehtoja ja vahvoja talouskasvua vauhdittavia tekijöitä. Näiden mahdollisuuksien realisoiminen vaatii pitkäaikaisen sysäyksen yhdistää sähköverkon ulkopuolella edelleen olevat yhteisöt verkkoon.
- 119.** Energiantuotanto ja -käyttö aiheuttavat myös merkittäviä kustannuksia, jotka vaihtelevat ilmastonmuutoksesta energiaturvallisuuteen ja ympäristön pilaantumiseen. On olemassa useita vaihtoehtoisia tapoja vastata näihin haasteisiin, joista uusiutuvien energialähteiden kehittäminen ja laaja-alainen hyödyntäminen ja energiatehokkuuden parantaminen ovat merkittävimpiä. Molemmissa on tapahtunut valtavaa edistystä viime vuosina. Hallitusten uudet ohjelmat ja uudet merkittävät investoinnit ovat tukeneet edistystä. Bloomberg New Energy Financen mukaan esimerkiksi vuonna 2011 saavutettiin ennätys puhtaan energian kokonaisinvestoinneissa – niiden kokonaisarvo oli yhteensä 206 miljardia Yhdysvaltain dollaria, joka oli viisi kertaa suurempi kuin vain seitsemän vuotta sitten puhtaaseen energiaan investoitu summa. Summa sisältää aurinkovoiman kokonaisinvestointien kasvun 136 miljardiin Yhdysvaltain dollariin. Samalla maailman kansantalouksien energiantensiteetti on jatkanut pienentymistään. Energiasektori kohtaa suuria haasteita kaikilla kestävä kehityksen osa-alueilla näistä edistysaskeleista huolimatta.

LAATIKKO 9: JULKISEN JA YKSITYISEN SEKTORIN ENERGIANTUOTANTO- JA PÄÄSTÖVÄHENNYSKUMPPANUUDET

1 224 kilometriä pitkä merenalainen Nord Stream -kaasuputki, joka kulkee viiden talousalueen läpi Itämeren alueella, välittää maakaasua Venäjän federaatiosta suoraan 26 miljoonalle eurooppalaiselle kotitaloudelle; se myös auttaa vähentämään hiilidioksidipäästöjä korvaamalla kivihiilen käytön. Putken ensimmäisen osuuden rakentaminen aloitettiin marraskuussa 2011.

Nord Stream noudattaa kansainvälisiä ympäristöstandardeja putkihankkeen toteutuksessa ja noudattaa kansallisia ja kansainvälisiä ympäristö-, meri- ja oikeusvaatimuksia, mikä tarkoittaa myös valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleis-sopimuksen (Espoo, 1991) noudattamista. Nord Stream aikoo investoida noin 40 miljoonaa euroa ympäristö- ja sosiaalisen monitoroinnin hankkeisiin ja on sitoutunut jakamaan olemassa olevat maanmittaustietonsa Itämeren merellisen ympäristön suojelukomission kanssa. Monitorointiohjelmissa hankittavaa dataa hyödynnetään komission Itämeren toimintasuunnitelmassa, jonka tarkoituksena on palauttaa Itämeren meriympäristö ekologisesti hyvälle tasolle vuoteen 2021 mennessä.

Lähde: Nord Stream (www.nord-stream.com).

- 120.** YK:n pääsihteeri on johtanut uutta "Sustainable Energy for All" -hanketta energiansaatavuuskysymyksen, energiatehokkuuden parantamisen ja uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamisen selvittämiseksi. Hanke asettaa kolme tavoitetta, jotka pitäisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä: modernien energiapalveluiden yleismaailmallinen saatavuus; energiatehokkuuden parantumisnopeuden kaksinkertaistaminen; ja uusiutuvan energian osuuden kaksinkertaistaminen maailman energiankäytössä.

Suositus 20

- 121.** Hallitusten tulisi toimia yhteistyössä tärkeiden sidosryhmien kanssa varmistakseen kestävänsä energian yleismaailmallinen saatavuus vuoteen 2030 mennessä ja pyrkiä kaksinkertaistamaan energiatehokkuuden kasvunopeus ja uusiutuvan energian osuus globaalista energiankulutuksesta. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi edistää energiaa säästävää teknologiaa ja uusiutuvaa energiaa luomalla kannustimia niiden tutkimiselle ja kehittämiselle ja niihin sijoittamiselle.

4. Innovaatio ja teknologia

- 122.** Innovaatio ja teknologia ovat ensisijaisen tärkeitä kestävässä kehityksessä. Nykyaikainen tieto- ja kommunikaatioteknologia on erityisen näkyvä esimerkki. Matkapuhelinverkot mahdollistavat ”mobiilirahan” käytön syrjäseuduilla. Ne avaavat laajempia markkinoita pienyritysten omistajille ja tuovat viimeisimmät säätiedot viljelijöiden saataville, mikä mahdollistaa veden säästämisen ja suuremmat sadot. Matkapuhelimilla voidaan myös välittää varhaisia varoitustietoja äärimmäisten sääilmiöiden kuten hurrikaanien ja tulvien aikana, mikä pelastaa ihmishenkiä.
- 123.** Tieto- ja kommunikaatioteknologian käyttö voi myös parantaa terveyspalveluita esimerkiksi mahdollistamalla telelääketieteen, jonka avulla lääkärit voivat hoitaa potilaita etäältä. Etähoito auttaa köyhiä ihmisiä säästämään rahaa, jota heidän muussa tapauksessa täytyisi käyttää klinikoille matkustamiseen. Avoimet data-alustat puolestaan luovat ennennäkemättömiä parannuksia julkisen ja yksityisen sektorin läpinäkyvyyteen, mikä johtaa tiedonjaon lisääntymiseen ja parempaan päätöksentekoon muun muassa luonnonvarojen hallinnassa.

LAATIKKO 10: RED ELÉCTRICA ÄLYKÄS ENERGIAVERKKO

Sähköä ei voida laajamittaisesti varastoida, joten tuotannon on jatkuvasti, tarkasti ja reaaliaikaisesti pysyttävä kulutuksen vauhdissa, mikä vaatii jatkuvaa tasapainottelua. Espanjalainen Red Eléctrica on Espanjan sähköverkkoyrityksen ainoa voimansiirtäjä ja sähköverkkoyrityksen hoitaja. Sen rooliin kuuluu varmistaa, että voimalaitoksissa kaavailtu tuotanto vastaa kaikkina hetkinä kuluttajien todellista kysyntää. Jos niiden välille syntyy ero, yhtiö lähettää asianmukaiset ohjeet voimalaitoksiin, jotta ne lisäävät tai vähentävät tuotantoaan.

Red Eléctrica seuraa sähkön kysyntää reaaliaikaisesti käyttäen viimeisintä teknologiaa ja hyödyntäen reaaliaikaista kommunikaatiota voimalaitosten kanssa, tallentaa sähköverkkoyrityksen turvallisen käytön vaatimaa tietoa ja hallinnoi voimalaitosten käyttöä, sähkönsiirtoverkon rajoituksia ja kansainvälisiä yhdyskäytävävaihtoehtoja (yhdessä Ranskan, Portugalin ja Marokon kanssa). Se myös tekee vuosittaisia ennusteita sähkön kysynnän kehityksestä laatiakseen tulevien vuosien siirtoverkkojen kehityssuunnitelmat. Hienosäätöpalveluiden avulla tuotantosuunnitelmat saatetaan sopusointuun sähköjärjestelmän laatu-, luotettavuus-, ja turvallisuusvaatimusten kanssa.

Red Eléctricalla on riittävästi kapasiteettia hyödyntää tulevaisuudessa yhä enemmän uusiutuvaa energiaa (jopa 60 prosenttia kokonaiskysynnästä). Espanjan sähköverkkoon liitettiin yli 300 000 gigawattituntia uusiutuvaa energiaa – josta suurin osa oli tuulienergiaa – viiden viime vuoden aikana. Tarjonnan varmuus ja laatu ovat riippuvaisia jatkuvista investoinneista siirtoverkon luotettavuuden parantamiseen, missä informaatio- ja kommunikaatioteknologialla on kasvava rooli.

Lähde: Red Eléctrica de España, S.A. Lisätietoa saatavilla osoitteesta <http://www.ree.es/ingles/home.asp>

124. Yli viidellä miljardilla ihmisellä (eli 80 prosentilla maailman väestöstä) on tänä päivänä mahdollisuus hyödyntää telekommunikaatioverkkoja. Viime vuosikymmeninä on tapahtunut nopeutuvaa kehitystä, ja neljä viidestä matkapuhelinliittymästä on nyt kehittyvässä maailmassa, mutta kaksi kolmasosaa maailman väestöstä (josta lähes kaikki asuvat kehittyvissä maissa) on edelleen vailla internet-yhteyttä, ja matalan tulotason tai keskitulouisessa maassa asuva nainen omistaa kännykän 21 prosenttia vähemmän todennäköisemmin kuin mies. Monilla maaseutualueilla kehitysmaissa ei ole ollenkaan puhelinsignaalia.

- 125.** Yksityissektori on tähän asti ollut ”yhteysvallankumouksen” moottori, mutta on lähes varmaa, että hallitusten tulee osallistua aktiivisemmin, jotta tietoliikenneyhteyksiä voidaan tuoda alueille, joista ne puuttuvat ja jotta saatavuuskysymyksiin voidaan tarttua. Hallitusten panosta tarvitaan myös paikallisen sisällön ja sovellusten kehittämiseen, jotta uusista kommunikaatioteknologioista ei tule uusia eriarvoisuuden lähteitä. Oikean politiikan turvin uudet kommunikaatioteknologiat voivat tuottaa moninaisia hyötyjä, esimerkiksi koulutus- ja taloudellisia mahdollisuuksia syrjäytyneille väestönosille ja kestävien toimintatapojen levittämistä, ja ne voivat vahvistaa yrittäjähengen sekä pienten ja keskisuurten yritysten – jotka ovat työpaikkojen luomisen moottori nykytaloudessa – kasvua.
- 126.** Kansainvälisen yhteistyön avulla kehitetään suurempi määrä teknologioita ja ne otetaan laajemmin käyttöön. Joitain tähän pyrkiviä hankkeita on olemassa, mutta parantamisen varaa on paljon. Hallitukset suunnittelivat ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämiseen ja levittämiseen tarkoitetun Climate Technology Centre and Networkin Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puiteyleissopimuksen alaisuudessa Meksikon Cancunissa ja Etelä-Afrikan Durbanissa. Kansainvälisen maataloustutkimuksen neuvonantava ryhmä (CGIAR) on globaali kumppanuusjärjestelmä, johon osallistuu kestävästä maataloudesta tutkivia organisaatioita. 15 tutkimuskeskusta tekee tutkimusta yhteistyössä satojen kumppaniorganisaatioiden kanssa. Yhteen kootut inhimilliset ja taloudelliset resurssit kantavat pitemmälle nykypäivän globaalien haasteiden kohtaamisessa.

Suositus 21

- 127.** Hallitusten tulisi yhteistyössä sopivien sidosryhmien kanssa tarjota vuoteen 2025 mennessä kansalaisille, erityisesti syrjäisillä alueilla eläville, pääsy teknologioiden piiriin, ml. yleismaailmalliset telekommunikaatio- ja laajakaistayhteydet.

Suositus 22

- 128.** Hallituksia, kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja suuryrityksiä tulisi kannustaa osallistumaan laajemmin kansainväliseen yhteistyöhön innovaatioita ja teknologiaa hyödyntävässä kestävässä kehityksessä, mikä parantaisi kehitysmaiden teknologista kapasiteettia. Tässä hyödynnettäisiin täysin ilmastoystävällisen teknologian mahdollista roolia globaalin ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja vihreän talouden kehittämisessä. Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen alaisuudessa Cancunissa ja Durbanissa saavutettu yhteisymmärrys on myönteinen askel tähän suuntaan.

F. MUUTOKSENSIETOKYVYN VAHVISTAMINEN

Sosiaaliturvajärjestelmät

- 129.** Kuten kaikki merkittävät siirtymäprosessit, myös globaali siirtymä kohti vihreää kasvua ja kestäväää kehitystä johtaa rakenteellisiin muutoksiin sekä taloudessa että yhteiskunnassa, mikä luo sekä mahdollisuuksia että uusia rajoitteita. Sosiaaliturva ja turvaverkot ovat olennaisen tärkeitä vastoinikäymisten minimoimisen työkaluja tällaisina aikakausina, ja niillä on keskeinen rooli yleisemmässä muutoksensietokyvyn vahvistamisessa erityisen riskialttiina aikana – johtuivat riskit sitten ilmastonmuutoksesta, resurssien niukkuudesta, talouden tasapainottomuudesta tai ruoan ja muiden perushyödykkeiden äkillisistä hinnannousuista.
- 130.** Parhaimmillaan sosiaaliturvajärjestelmät eivät ainoastaan toimi ponnahduslautoina, jotka luovat kannustimia työntekoon ja voimaannuttavat ihmisiä palaamaan tuottavaan elämään tällaisten haasteiden keskellä, vaan voivat myös auttaa rakentamaan valtioita syventämällä hallintokysymysten keskiössä olevaa kansalaisten ja valtion välistä yhteiskuntasopimusta. Sosiaaliturvajärjestelmät tulee kuitenkin suunnitella huolella niin, että ne eivät jätä kansallisten työvoimatilastojen ulkopuolelle jääviä väestönosia huomioimatta, eli niitä miehiä ja useimmiten naisia, jotka tekevät epävirallista näkymätöntä työtä, jota ei aina huomioida sosiaaliturvaohjelmissa.

LAATIKKO 11: INTIAN MAASEUDUN TYÖLLISYYSTURVAOHJELMA

Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act on tarpeisiin perustuva ihmis-keskeinen työllisyysohjelma, joka tarjoaa oikeusperustaista toimeentuloturtaa maaseudulla asuville intialaisille hajautetun ja osallistavan hallintoprosessin turvin. Se on tänä päivänä maailman laajin sosiaaliturvaverkko, josta on hyötynyt yli 34 miljoonaa kotitaloutta.

Ohjelma tarjoaa oikeudellisen takuun sadan päivän työllistymisestä vuosittain jokaiselle aikuiselle jokaisessa maaseudun kotitaloudessa. Työstä maksetaan tarkasti määritelty liit-tovaltion lain takaama minimipalkka. Tarvelähtöisyys on ohjelman vahvuuksia – jokainen työpaikkaa pyytävä kansalainen saa työpaikan 15 päivän kuluessa hakemuksen jättämi-sestä. Ohjelmassa myös noudatetaan alhaalta ylöspäin -lähestymistapaa, suunnittelu ja toteutus tapahtuvat paikallisella tasolla, ja kyläneuvostoille on annettu täysi päätöksente-kovalta. Ohjelma on tähän mennessä tarjonnut yhteensä 1,44 miljardia henkilötyöpäivää.

Ohjelma luo kestäviä maatalousresursseja ja vahvistaa maaseutuyhteisöjen valitsemien hankkeiden kautta ympäristön ennallistamista. Hankkeiden ohessa syntyy usein ympäris-töhyötyjä: yli 50 prosenttia valituista hankkeista liittyy veden säästämiseen (kuten pieni-muotoiseen keinokasteluun tai vesistöjen kunnostamiseen) ja yli 15 prosenttia valituista hankkeista liittyy ympäristön ennallistamiseen ja paikalliseen metsätalouteen.

Lähde: Intian hallitus, maaseutukehitysministeriö. Lisätietoa on saatavilla osoitteessa: www.nrega.nic.in.

- 131.** Kansainvälinen työjärjestö (ILO) kannattaa neljän sosiaaliturvajärjestelmille olennaisen vähimmäisvaatimuksen käyttöönottoa. Vaatimukset edustavat tärkeitä tavoitteita, jotka monet maat pyrkivät saavuttamaan, mutta jotka harvat maat ovat toistaiseksi saavuttaneet:
- a) Kansallisesti määriteltyjen elintärkeiden terveyspalveluiden, mukaan luki-en äitiysterveyspalvelut, tulisi olla kaikkien asukkaiden saatavilla, ja kaikil-la asukkailla tulisi olla riittävä taloudellinen turva, jotta heillä on varaa näihin palveluihin;
 - b) Kaikkien lasten tulisi olla kansallisesti määritellyn köyhyysrajan yläpuolel-la, mikä tulisi tarvittaessa taata ravinnon, koulutuksen ja hoivan saatavuutta parantavien perhe-/lapsietuisuuksien avulla;
 - c) Kaikkien aktiivisten ikäryhmien jäsenten, jotka eivät kykene ansaitsemaan riit-tävää tulotasoa työmarkkinoilla, tulisi nauttia toimeentulon minimiturvasta sosiaaliavustusten, tulonsiirtojärjestelyiden tai työllisyystakuiden turvin;

Ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja

- d) Kaikkien vanhusten ja vammaisten toimeentulo tulisi minimivanhuus- ja minimivammaiseläkkein turvata vähintään kansallisesti määritellyn köyhyysrajan tasolle.
132. Sosiaaliturvajärjestelmä voivat olla monenmuotoisia, käteisen rahan ja muun vastaavan tuen antamisesta työllisyystakuujärjestelmiin (kts. laatikko 11), säävakuutusten antamiseen maanviljelijöille, äiti-lapsi-ravinto-ohjelmiin ja kouluokailuun. Koska järjestelmät kohdennetaan erityisryhmille, ne ovat kehittyville maille paljon huokeampia kuin koko kansantalouteen suunnatut elintarvike- ja polttoainetuet, jotka tapaavat olla tehottomia, tarpeettoman kalliita ja laajempaa talouskehitystä vääristäviä.

Suositus 23

133. Maiden tulisi toimia sen puolesta, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus hyödyntää asianmukaisia turvaverkkoja. Tämä tulisi saavuttaa sopivien kansallisten toimien ja asianmukaisen kapasiteetin, rahoituksen ja teknologian avulla.

Katastrofiriskien vähentäminen ja niihin sopeutuminen

134. Sietokyky, eli kyky kestää ilmastonmuutos ja erityisesti kuivuuteen, merien pinnannousuun, nouseviin lämpötiloihin ja äärimmäisiin sääilmiöihin liittyvät luonnonkatastrofit on erityisen tärkeä osa sopeutumista. Katastrofiriskien vähentämisessä on kyse paljon enemmän kuin vain hätätilanteiden hallinnasta – päinvastoin se on otettava mukaan kaikkiin kehityksen osa-alueisiin ja sen tulee kattaa sekä katastrofien välttämiseen pyrkivät ja vahinkojen lieventämiseen katastrofien tapahtuessa pyrkivät toimenpiteet ollakseen täysin toimivaa. Tämä on erityisen tärkeää kaikista haavoittuvaisimmille maille kuten Afrikan maille, pienille kehittyville saarivaltioille, vähiten kehittyneille maille ja kehittyville sisämaavaltioille.
135. Katastrofiriskien vähentämiseen on viime vuosina kiinnitetty tasaisesti enemmän globaalia huomiota. Katastrofiriskin vähentämistä käsittelevä Hyogon toimintaohjelma on erityisen merkittävä rajapyykki kansakuntien ja yhteisöjen katastrofisietokyvyn vahvistamisessa ja pyrkimyksissä auttaa niitä selviytymään kehitystä uhkaavista vaaroista. Valtaosa (97 prosenttia) laaja-alaisista katastrofivahinkoraporteista liittyy säähän. Kuolemien kokonaislukumäärät ovat vähentyneet merkittävästi suhteessa kasvavan väestön trendiin, mutta taloudelliset kustannukset ovat pääasiassa kasvaneet ja ovat nyt yli 200 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa. Katastrofit aiheuttivat tähän asti korkeimmat kustannukset vuonna 2005 (Hurrikaani Katrinan vuosi). Maailman

ilmatieteellisen järjestön (WMO) Global Framework for Climate Services on lupaava esimerkki uudesta kehitystyökalusta, joka korjaa säännöllisesti päivitettyjen kvantitatiivisten ilmatoriskiarvioiden puutetta.

Suositus 24

136. Hallitusten tulisi kehittää ja toteuttaa politiikkaa, jolla hallitaan siirtymävaiheen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja parannetaan muutoksensietokykyä – erityisesti kohdennettujen sosiaaliturvaohjelmien ja -politiikan avulla ja vahvistamalla asianmukaisilta osin humanitaarista kapasiteettia varautua ympäristön kuormitukseen ja mahdollisiin kriiseihin.

Suositus 25

137. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi nopeuttaa pyrkimysään tuottaa täysin ihmisten tarpeisiin keskittyviä alueellisia altistumis- ja haavoittuvuusarvioita ja asianmukaisia valmiusstrategioita estääkseen kielteiset vaikutukset yhteiskunnallisiin ja luonnon järjestelmiin; näissä pyrkimyksissä Afrikan, pienten kehittyvien saarivaltioiden, vähiten kehittyneiden maiden ja sisämaavaltioiden erityistarpeet tulisi asettaa etusijalle.

Suositus 26

138. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi kasvattaa sopeutumiseen ja katastrofiriskien vähentämiseen osoitettuja varoja ja sisällyttää muutoksensietokyvyn suunnittelu kehitysbudjetteihinsa ja -strategioihinsa.

V. Kohti kestäväää taloutta

- 139.** Kestävyyys vaatii maailmantalouden muodonmuutoksen. Hienosäättö ei riitä. Nykyinen talouskriisi, joka on saanut monet kyseenalaistamaan nykyisen globaalin talouden hallinnan toiminnan, antaa mahdollisuuden uudistaa maailmantalous juurineen päivineen ja tehdä päättäväinen käänne kohti kestäväää kehitystä edistäväää vihreää kasvua – ei vain finanssijärjestelmässä, vaan myös reaalityaloudessa.
- 140.** Vastaus haasteeseen on kuitenkin monimutkaisempikuin pelkkä lisäkasvu talouskriisistä ulospääsemiseksi. Paluu kasvu-uralle on kyllä ensisijaisen tärkeää – jotta työttömyyttä voidaan vähentää, miljardeja ihmisiä voidaan auttaa ylös köyhyydestä, naisille voidaan tarjota enemmän mahdollisuuksia ja sosiaalityurvajärjestelmien vaatimat resurssit voidaan tuottaa – mutta sosiaalitysen syrjäytymisen ja ympäristön rajojen luoma todellisuus merkitsee, että tästä kasvavan vaurauden prosessista tulee oman menestyksensä uhri, ellei se perustu aidosti vihreään kasvuun.
- 141.** Vihreällä kasvulla on potentiaali toimia laaja-alaisen kestävän kehityksen moottorina. Vaikka energia on jatkossakin talouden elinehto. vihreässä kasvussa pyritään edistämään vähähiillistä ja uusiutuvaa energiaa sekä tehokasta energiankäyttöä. Perinteiset kasvupolut ovat vahvasti vinoutuneita lyhytaikaisten etujen hyväksi, mutta vihreä kasvu pyrkii nimenomaisesti pitkäaikaisempaan näkökulmaan. Vanhat tavat saavuttaa kasvua eivät huomioi sosiaalitys ja ympäristökustannuksia hinnoittelumekanismeissaan, mutta vihreä kasvu pyrkii aktiivisesti huomioimaan ne, jotta hintasignaalit ovat tarkkoja. Perinteisessä kasvussa ei välitetä siitä, mihin investoidaan, kunhan taloudellinen tuotto on riittävä, mutta vihreässä kasvussa korostetaan vahvasti sen varmistamista, että rahoitusta käytetään luomaan perusta suuremmille kestävän kehityksen saavutuksille tulevaisuudessa.
- 142.** Sosiaalitysen osallisuuden parantaminen vaatii naisten, nuorten ja köyhien säällisen työllistymisen edistämistä. Tutkimukset ovat osoittaneet, että maat, joissa sukupuolten välinen kuilu on pienin, nuorilla ja köyhillä on täysi mahdollisuus

Varallisuuden, tuotteiden ja palveluiden todelliset kustannukset huomioiva hinnoittelu- ja sääntelyjärjestelmä on olennainen osa mitä tahansa kestäväää kansantaloutta.

koulutukseen ja terveydenhoitoon sekä taloudelliseen ja poliittiseen osallistumiseen, ovat vauraampia ja niiden kansantaloudet ovat kilpailukykyisempiä.* Tässä osiossa esitetään neljä keskeistä politiikkatoimien osa-aluetta: (a) sosiaalisten ja ympäristökustannusten huomioiminen tuotteiden ja palveluiden sääntelyssä, hinnoittelussa ja markkinahäiriöiden korjaamisessa (kappaleet 144–164); (b) pitkän aikavälin tavoitteita suosivan kannustintiekartan luominen (kappaleet 165–181); (c) julkisen ja yksityisen rahoituksen lisääminen ja uusia investointeja houkuttelevien kumppanuuksien rakentaminen (kappaleet 182–198); ja (d) yhteisen edistystyksen mittaamisviitekehyksen luominen (kappaleet 199–203).

A. SOSIAALISTEN JA YMPÄRISTÖKUSTANNUSTEN HUOMIOIMINEN: ULKOISVAIKUTUKSET HUOMIOIVA SÄÄNTELY JA HINNOITTELU

- 143.** Useimpien tänä päivänä myytävien tuotteiden ja palveluiden hinnoittelussa ei huomioida niiden tuotannon ja kulutuksen kokonaiskustannuksia. Tämän tyyppiset kielteiset ulkoisvaikutukset ovat tyypillisiä lähes kaikilla taloudellisen toiminnan osa-alueilla, ja ne voivat johtaa markkinahäiriöihin, ellei niitä korjata.
- 144.** Varallisuuden, tuotteiden ja palveluiden todelliset kustannukset huomioiva hinnoittelu- ja sääntelyjärjestelmä on olennainen osa mitä tahansa kestävää kansantaloutta. Vaikka markkinat ja yksityissektori ovatkin tärkeitä muutostoimijoita, hallituksilla on ensisijaisen tärkeä rooli politiikka- ja hintasignaalien luomisessa sekä markkinatoimenpitein että muiden keinojen avulla.
- 145.** Miljoonien yritysten ja miljardien yksilöiden joka päivä tekemät osto- ja investointipäätökset ovat kestävä kehityksen etulinjaa. Kun ”globaali keskiluokka” kasvaa, on yhä tärkeämpää, että sen kulutus on kestävää.

1. Hiilen ja ekosysteemipalveluiden hinnoittelu

- 146.** Fossiilisten polttoaineiden hinnoittelussa ei juuri koskaan huomioida kielteisiä ulkoisvaikutuksia kuten ilmastonmuutosta ja ilmansaasteita, jotka liittyvät näiden polttoaineiden tuotantoon ja käyttöön. Tämä voidaan korjata kaikki kustannukset huomioivalla hinnoittelulla. Tällainen hinnoittelu voi määritellä ja tuoda näkyviin tuotteiden ja palveluiden yhteiskunnalle ja ympäristölle aiheuttamat todelliset kustannukset ja voi kannustaa yrityksiä ja kuluttajia etsimään tapoja välttää ongelmat etukäteen hyödyntämällä kestäviä toimintatapoja kuten säästämisen ehkäisyä, energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä.

- 147.** Yhä useammat hallitukset ovat jo aloittamassa hinnoittelu-uudistukset. Jotkut ovat aloittaneet varsinkin hiilen hinnoittelun joko verotuksella tai päästökaupalla. Hiilen suora ja epäsuora hinnoittelu on ensisijaisen tärkeä osa mitä tahansa ilmastonmuutosratkaisua – se luo kannustimia ympäristönsuojelulle, tehokkuudelle ja kysynnän hallinnalle ja tekee vaihtoehtoista energiamuodoista kilpailukykyisempiä suhteessa hyvin saastuttaviin lähteisiin ja siten johtaa päästövähennyksiin. Tärkeimmän energiaan liittyvän kasvihuonekaasun eli hiilidioksidin verottaminen olisi toinen taloudellisesti tehokas tapa ulkoisvaikutusten korjaamiseen. Verotus tulisi toteuttaa tavalla, joka ei rankaisisi köyhiä.
- 148.** Hallitukset voivat myös käyttää innovatiivisia markkinamekanismeja luodakseen yrityksille kannustimia siirtymään kohti kestävämpiä tuotantotapoja ja omaksumaan pitemmän aikavälin kannattavuusnäkemyksen.

LAATIKKO 12: RAUTATIE- JA AJONEUVOMAKSUT ALPEILLA: KOHTI KESTÄVÄÄ TAVARALIIKENNETTÄ

Sveitsi on omaksunut kunnianhimoisen liikennepolitiikan, joka voimakkaasti kannustaa tavarankuljetukseen rautateillä maanteiden sijaan. Poliitiikan tarkoitus on suojella ympäristöä rajoittamatta kauppavirtoja. Kaksi toimenpidettä on huomionarvoisia: Uuden rai-
de- ja tunnelijärjestelmän (pisin tunneli on 57 kilometriä pitkä) eli uuden Alppien läpi kulkevan rautatiejärjestelmän rakentaminen, mikä huomattavasti lyhentää Sveitsin läpi pohjois-eteläsuunnassa kulkemiseen kuluva aikaa ja siten helpottaa Alppien ylittämistä rautateitse. Suoritusperustaisen raskaita ajoneuvoja koskevan maksun käyttöönotto, joka koskee lähes kaikkia yli 3,5 tonnia painavia rekkoja, jotka kuljettavat hyödykkeitä Sveitsissä ja Sveitsin kautta. Laskutettavan maksun suuruus riippuu kuljetusta kilometrimäärästä, ajoneuvon kokonaispainoluokituksesta ja ajoneuvon päästökategoriasta ("Euro-luokka"). Liittovaltion viranomaiset saavat kaksi kolmasosaa järjestelmän tuottamista tuloista. Viranomaiset käyttävät näitä tuloja ensisijaisesti tehokkaan rautatieverkon rakentamiseen ja ylläpitoon, mikä edelleen edesauttaa siirtymää saastuttavasta tieliikenteestä vihreämpään rautatieliikenteeseen.

On merkittävää, että näitä toimia ei saneltu ylhäältä alaspäin, vaan niiden kannatus testattiin kansanäänestyksissä. Sveitsin kansa kannatti sekä uuden rautatieyhteyden rakentamista että raskaisiin ajoneuvoihin kohdistetun maksun käyttöönottoa.

Lähde: BLS AG Infrastruktur. Lisätietoa on saatavilla osoitteesta <http://www.bls.ch/e/infrastruktur/neat-konzept.php>.

LAATIKKO 13: PÄÄSTÖKAUPPA KASVAA

Päästökauppajärjestelmät mahdollistavat ympäristötuhojen huomioimisen markkinahinnoissa. Ne takaavat halutun päästövähennystason saavuttamisen asettamalla päästökaton; ja ne antavat yrityksille joustavuutta halvimpien ratkaisujen löytämiseen ja palkitsevat investoinneista vähähiiliseen teknologiaan ja innovaatioon sallimalla päästökaupan.

Päästökauppajärjestelmissä asetetaan katto järjestelmään kuuluvien laitosten tai maiden kokonaishiilidioksidipäästöille. Tämän jälkeen luodaan päästöoikeuksia, jotka ovat yhteinen kaupankäyntivaluutta. Yksi päästöoikeus antaa omistajalleen laillisen oikeuden tuottaa yhden tonnin hiilidioksidipäästöjä. Yritykset tai maat voivat myydä päästöoikeuksiaan päästörajat ylittävälle toimijoille silloin, kun niiden todelliset päästöt ovat laillisen katon alapuolella – eli ne voivat hyötyä hiilisäästöistään.

Päästökatto- ja kauppajärjestelmiä käytetään jo Euroopan unionissa, Norjassa, Uudessa-Seelannissa, Sveitsissä ja useissa Yhdysvaltojen koillisosan osavaltioissa. Niitä kehitetään ja toteutetaan myös Australiassa, Kiinassa, Intiassa, Korean tasavallassa, Sveitsissä, Kaliforniassa ja joissakin Kanadan provinseissa, ja niistä keskustellaan Japanissa ja muualla.

Päästöoikeuksista saadaan tärkeitä tuloja niillä alueilla, joissa oikeudet jaetaan huutokaupoissa, kuten Euroopan unionin päästökauppajärjestelmässä ja koillis-Yhdysvaltojen Regional Greenhouse Gas Initiative -järjestelmässä. Tuloilla voidaan rahoittaa ilmastotoimia tai muita julkisia hyödykkeitä.

Euroopan unionin vuonna 2005 perustama päästökauppajärjestelmä on lajissaan suurin. Se kattaa noin 11 500 laitoksen tuottamat hiilidioksidipäästöt ja noin 40 prosenttia Euroopan unionin kasvihuonepäästöistä. Euroopan unionin laajuinen päästökatto vuosille 2008–2012 on yhteensä 2,081 miljardia päästöoikeutta vuodessa. Euroopan unionin ulkopuolisten päästöhyvitysten käyttö (mukaan lukien puhtaan kehityksen mekanismin ja muiden järjestelmien päästöhyvitykset) on sallittu, mutta niille on asetettu määrälliset ja laadulliset rajat. Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä on kansainvälisten hiilikauppamarkkinoiden päämoottori, ja järjestelmä luo selvän kannustimen nousevien ja kehittyvien kansantalouksien toimille.

Intia kaavailee kolmen suuren osavaltion keskeiset saastuttajat kattavaa päästökauppajärjestelmää. Järjestelmä edustaa uutta ympäristösääntelyn lähestymistapaa Intiassa. Kolmessa osavaltiossa on aloitettu pilottihanke.

Intia on tämän lisäksi jo käynnistänyt kunnianhimoisen ”Perform, Achieve and Trade”-mekanismin, jonka on tarkoitus kannustaa 700:aa maan energiaintensiivisimmistä yhtiöistä muuttumaan energiatehokkaammiksi, ja samalla vähentää Intian kasvihuonepäästöjä 25 miljoonaa tonnia vastaavalla hiilidioksidimäärällä vuoteen 2014/2015 mennessä.

Kohti kestävää taloutta

Noin 700:aa Intian energiaintensiivisimmistä teollisuuslaitoksista ja voimalaitoksista määrättäisiin vähentämään energiankulutustaan tietyllä prosenttimäärällä. Laitoksen vähennysprosentti riippuisi sen nykyisestä tehokkuusasteesta: sektorin tehokkaimmalla laitoksella olisi alhaisempi vähennysprosentti, kun taas vähemmän tehokkaiden laitosten vähennysprosenttivaatimukset olisivat korkeammat.

Australia esitteli hiljattain hiilidioksidihinnoittelujärjestelmän, joka on keskeinen osa tulevaisuuden kansallista vaurautta tukevaa puhtaan energiatulevaisuuden suunnitelmaa. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus on tärkeä osa tätä suunnitelmaa, joka tarjoaa tukea pienituloisille kotitalouksille, jotta ne voisivat sopeutua hiilidioksidin hinnoitteluun.

Kiinassa on viidessä kaupungissa ja kahdessa maakunnassa aloitettu päästökaupan pilot-tihankkeita, jotka tähtäävät pysyvän päästökauppajärjestelmän luomiseen Kiinassa vuoden 2015 mennessä.

- 1. Jako.** Sääntelijä asettaa kokonaiskaton ja jakaa päästöoikeudet.
- 2. Kauppa.** Teollisuus ostaa lisää päästöoikeuksia tai myy ylimääräiset päästöoikeutensa ja mukauttaa päästönsä vastaamaan omistamiaan päästöoikeuksia.
- 3. Valvonta.** Sääntelijä valvoo saastuttajan kokonaispäästöjä suorakäyttäjärjestelmällä.
- 4. Säännösten noudattaminen.** Sääntelijä tarkistaa suorakäyttäjärjestelmän avulla, että kaikkien teollisuudenalojen päästöt vastaavat niiden omistamia päästöoikeuksia.

Lähteet: Euroopan komissio ja Intian hallitus. Lisätietoa saatavilla osoitteista http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/index_en.htm ja <http://moef.nic.in/modules/others/?f=mfes>.

- 149.** Julkiset ja yksityiset toimijat tunnistavat yhä useammin ekosysteemipalveluiden kuten maaperän hedelmällisyyden, veden laadun, jätteiden maatumisen ja hiilen sitoutumisen arvon. Vuoden 2005 Millennium Ecosystem Assessment ja vuoden 2009 Economics of Ecosystems and Biodiversity -raportti ovat olleet merkittäviä luonnon järjestelmien tuottamien arvokkaiden palveluiden määrittelyssä, arvottamisessa ja niitä koskevan tiedon lisäämisessä. Edistys näillä osa-alueilla on todennäköisesti elintärkeää sekä maailmanlaajuisen metsätuhoon hidastamiselle että sen varmistamiselle, että elintärkeää maataloustuotannon kasvua ei saavuteta ekosysteemien terveyden kustannuksella.
- 150.** Ekosysteemipalveluiden maksujärjestelmiä on jo käytössä ympäri maailmaa. Nämä järjestelmät luovat kannustimia luonnon monimuotoisuuden suojeluun, metsäkadon vähentämiseen, metsien ennallistamiseen, vedenottoalueiden suojeluun ja maaperän eroosion korjaamiseen. Samalla ne nopeuttavat talouskasvua ja vähentävät köyhyyttä. Esimerkkejä näistä järjestelmistä ovat:
- a)** Kansallisella tasolla Yhdysvaltojen Conservation Reserve Programme, Kiinan Grain for Green -ohjelma, Kenian Green Water Credits -ohjelma ja Meksikon National Forest Commission -järjestelmä;
 - b)** Alueellisella tasolla Euroopan unionin maatalouden ympäristötoimenpide- ja metsäympäristöjärjestelmät (arvoltaan 2 miljardia euroa vuodessa);
 - c)** Kansainvälisellä tasolla metsäkadosta ja metsien tilan heikkenemisestä aiheutuvien päästöjen vähentämisohjelma (REDD +).

LAATIKKO 14: BOLSA VERDE

Bolsa Verde on kansallinen brasilialainen Brasil Sem Miséria -köyhyydenpoistamissuunnitelman alainen ohjelma. Ohjelma jakaa lisävaroja niille äärimmäisessä köyhyydessä eläville perheille, jotka sitoutuvat edistämään ympäristönsuojelua asuin- ja työskentelyalueillaan. Ohjelmaan kuuluu neljännesvuosittain jaettava suora tulotuki ja metsänhoitoon liittyvä ympäristökapasiteetin vahvistaminen. Bolsa Verde pyrkii alkuvaiheissaan hyödyttämään lähes 73 000 pienviljelijäperhettä ja muita tärkeitä metsäresursseja omaavilla suojelu- ja maareformialueilla asuvia perinneyhteisöjä.

Lähde: Brasilian hallitus

2. Tehottomien tukien vähentäminen

- 151.** Useimmissa maissa hallitusten taipumus tukea kielteisiä ulkoisvaikutuksia aiheuttavia taloussektoreita pahentaa ulkoisvaikutusten epätäydellisen hinnoittelun ongelmaa. Maatalous, energia ja kalastus ovat maailman tuetuimpia sektoreita. Hallitukset eri puolilla maailmaa käyttivät vuonna 2009 noin 312 miljardia Yhdysvaltain dollaria fossiilisten polttoaineiden kulutuksen tukemiseen ja tämän lisäksi 100 miljardia dollaria fossiilisten polttoaineiden tuotannon tukemiseen. Pelkästään OECD-maat käyttivät samana vuonna 384 miljardia dollaria maataloustuotannon ja maataloustuotteiden kulutuksen tukemiseen.
- 152.** Nämä tuet eivät ainoastaan ole kalliita; ne myös vääristävät markkinoita, vahingoittavat ympäristöä, lisäävät kasvihuonekaasupäästöjä ja heikentävät köyhyyden vähentämispyrkimyksiä. Kansainvälisen energiajärjestön mukaan vain kahdeksan prosenttia vuoden 2010 fossiilisten polttoaineiden kulutusta kohdistettiin väestön köyhimmälle 20 prosentille.
- 153.** G-20-maiden hallitukset ovat edistyneet jonkin verran tällaisen tukien kustannusten tunnustamisessa, mutta kauaskantoisemmilla toimilla voitaisiin säästää huomattavasti enemmän. Fossiilisten polttoaineiden tukien pienentäminen vähentäisi huomattavasti uusiutuvan energian ja hiili-intensiivisempien energianlähteiden hintaeroa. Kansainvälisen energiajärjestön arvion mukaan fossiilisten polttoaineiden tukien vaiheittaisella poistamisella vuoteen 2020 mennessä olisi seuraavanlaisia vaikutuksia:
- a) Primäärienergian kysyntä vähenisi viidellä prosentilla vuoteen 2020 mennessä – mikä vastaa Australian, Japanin, Uuden-Seelannin ja Korean tasavallan yhteistä kokonaisenergiankulutusta tänä päivänä.
 - b) Öljyn globaali kysyntä vähenisi pääasiassa liikennesektorilla 6,5 miljoonalla barreililla päivässä vuoteen 2020 mennessä – mikä vastaa noin kolmasosaa Yhdysvaltojen nykyisestä öljynkysynnästä.
 - c) Hiilidioksidipäästöt vähenisivät 6,9 prosentilla (2,4 gigatonnilla) vuoteen 2020 mennessä – mikä vastaa Ranskan, Saksan, Italian, Espanjan ja Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan yhteisiä kokonaispäästöjä tänä päivänä.
- 154.** Hallitukset kaikkialla kokevat painetta leikata julkisia menoja, minkä ansiosta on olemassa ennennäkemätön poliittinen mahdollisuus lakkauttaa epäterveet tuet, jotka eivät huomioi luonnon ja yhteiskunnan resurssien taloudellista arvoa.

- 155.** Tuet tulee lakkauttaa rankaisematta köyhiä varsinkin silloin, kun kyseiset tuotteet tai palvelut ovat elintärkeitä perushyödykkeitä. Tukileikkausten rytmitys tulee harkita huolellisesti: ensin tulisi leikata tukia, joista köyhät ovat vähiten riippuvaisia, ja samalla tulisi tarjota kohdennettua tukea köyhimmillä ja haavoittuvaisimmille ihmisille, jos se on tarpeellista (katso osa III).

3. Kestävät julkiset hankinnat

- 156.** Hallitukset voivat muokata hintasignaaleja myös omaksumalla kestävien julkisten hankintojen politiikan. Hallitukset ovat kansantalouden suurimpia kuluttajia. Julkinen sektori käyttää keskimäärin 45–65 prosenttia budjetistaan julkisiin hankintoihin. Tämä on 13–17 prosenttia korkean tulotason maiden BKT:sta. Muissa maissa osuus on vieläkin suurempi. Näiden hankintojen avulla voidaan asettaa erityisiä sosiaalisia ja ympäristöstandardeja ostetuille tuotteille ja palveluille. Hankinnat voivat luoda riittävän suuret markkinat suurtuotannon eduille .
- 157.** Viimeaikaiset menestystarinat kestävien julkisten hankintojen hyödyntämisessä ovat osoittaneet, että hallituksilla voi olla merkittävää vaikutusvaltaa yksityiseen sektoriin. Ne voivat kannustaa yrityksiä investoimaan uusien tuotteiden kehittämiseen, muokata yritysten arvoketjuja ja luoda markkinoita uusille tuotteille julkisen sektorin ulkopuolelle. Yksi esimerkki tästä on Korean tasavallan linjaus, joka määrää julkista sektoria hankkimaan vihreitä tuotteita (katso laatikko 15).

Hallitukset kaikkialla kokevat painetta leikata julkisia menoja, minkä ansiosta on olemassa ennennäkemätön poliittinen mahdollisuus lakkauttaa epäterveet tuet, jotka eivät huomioi luonnon ja yhteiskunnan resurssien taloudellista arvoa.

LAATIKKO 15: KOREAN TASAVALLAN VIHREÄN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIA

Korean tasavallan hallitus tunnisti sen, että tuotteiden ja palveluiden hankinta on keskeinen keino edistää kansallisia politiikkatavoitteita ja otti käyttöön julkisille instituutioille pakollisen ympäristöystävällisen julkisten hankintojen ohjelman vuonna 2004, joka rakentuu vuonna 1994 käyttöön otetun ekomerkintäjärjestelmän luomalle pohjalle.

Vihreä tuotehankintapolitiikka kannustaa yrityksiä kilpailemaan ympäristökriteerein markkinoillepääsystä, ja on johtanut ympäristövastuullisuuden vahvistumiseen, parantanut hintoja ja laatua ja nopeuttanut vihreän teknologian kehittämistä.

Ekomerkitettyjen tuotteiden tuotanto on myös laajentunut huomattavasti Korean tasavallassa – sen arvo on noussut 1,5 miljardista Yhdysvaltain dollarista vuonna 2004 vuoden 2009 17 miljardiin dollariin. Julkisten instituutioiden julkisen hankintapalvelun kautta vuosien 2004 ja 2009 välillä ostamien tuotteiden on todettu vähentäneen päästöjä noin kahdella miljoonalla hiilidioksiditonilla, mistä on seurannut 27 miljoonan dollarin arvoiset taloushyödyt.

Lähde: Global Green Growth Institute. Lisätietoa on saatavilla osoitteesta:
<http://www.gggi.org/research/green-growth-korean-model>.

4. Innovatiiviset rahoituslähteet

- 158.** Ulkoisvaikutusten hinnoitteluun ja muiden kestävyysosa-alueiden rahoittamisen vaativien tulojen tuottamiseen voidaan käyttää myös muita innovatiivisia rahoituslähteitä. Vihreämmälle, resurssitehokkaammalle kasvulle voidaan luoda kannustimia uudistamalla verotusjärjestelmiä niin, että siirrytään työn verotuksesta kohti kulutuksen ja resurssien käytön verottamista. Kannustimia kestäväälle käyttäytymiselle luovat verovähennykset voivat myös olla hyvin tehokkaita.
- 159.** Menneet pyrkimykset ovat osoittaneet, että innovatiivisten rahoituslähteiden ja uusien talouspoliittisten toimenpiteiden poliittinen hyväksyttävyys vaihtelee maittain, mutta viime vuosina on kiinnitetty erityisesti huomiota mahdollisuuksien käyttää tämäntyyppistä lähestymistapaa globaalisti. Paneeli keskusteli uusien innovatiivisten rahoituslähteiden lisätutkimuksesta ja oli yhdenmielinen lisäselvitysten tarpeellisuudesta. Näissä toimissa voitaisiin esimerkiksi jatkaa pääsihteerin ilmastorahoitusta käsittelevän korkean tason neuvoa-antavan ryhmän tekemää työtä. Neuvoa-antava ryhmä on identifioinut useita rahoituslähdekategorioita (katso laatikko 16).
- 160.** Useita tärkeitä maailmantalouden sektoreita ei tällä hetkellä veroteta, vaikka ne tuottavat ulkoisvaikutuksia; näitä ovat esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden käytöstä syntyvät päästöt kansainvälisillä meri- ja lentoliikennesektoreilla. Tärkeimmän energiaan liittyvän kasvihuonekaasun eli hiilidioksidin verottaminen olisi myös tehokas tapa korjata ulkoisvaikutuksia.

LAATIKKO 16: ILMASTONMUUTOSRAHOITUSTA KÄSITELLEEN KORKEAN TASON NEUVOA-ANTAVAN RYHMÄN LASKELMAT INNOVATIIVISTEN RAHOITUSLÄHTEIDEN TUOTOSTA, VUOTTA 2020 KOSKEVAT ARVIOT (MILJARDIA YHDYSVALTAIN DOLLARIA)

	Hiilen hinta keski-määräinen	Hiilen hinta korkea	Hiilen hinta matala
1. Avustusten julkinen rahoitus			
a) Julkisen päästökaupan tuotot			
Sallittujen päästömääräyksiköiden ja päästökauppajärjestelmien huutokaupat	2-8	8-38	14-70
Offset-maksut	0-1	1-5	3-5
b) Kansainvälisestä liikenteestä			
Meriliikenne	2-6	4-9	8-19
Lentoliikenne	1-2	2-3	3-6
c) Hiileen liittyvät tulot			
Hiilivero			10
Sähköverkkomaksut			5
Fossiilisten polttoaineiden tukien poistaminen (G-20-maiden sitoumukset)			3-8
Fossiilisten polttoaineiden rojaltien uudelleensuuntaaminen			10
d) Varainsiirtoverot			2-27
e) Suorat talousarviomaksut			200-400
2. Kehityspankkien apuinstrumentit:	Vipuvaikutuksen bruttokerroin x 3.5 (netto x 1.1)		
3. Yksityinen pääoma (bruttona)			100-200
4. Hiilirahoitus	8-12	38-50	150

Lähde: YK:n pääsihteerin ilmastorahoitusta käsittelevän korkean tason neuvoa-antavan ryhmän raportti, joka on saatavilla osoitteesta: www.un.org/climatechange/agf.

...hallituksilla voi olla merkittävää vaikutusvaltaa yksityiseen sektoriin. Ne voivat kannustaa yrityksiä investoimaan uusien tuotteiden kehittämiseen, muokata yritysten arvoketjuja ja luoda markkinoita uusille tuotteille julkisen sektorin ulkopuolelle.

Suositus 27

161. Hallitusten tulisi luoda kestävyyttä suosivia hintasignaaleja ohjaamaan kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin kulutus- ja investointipäätöksiä. Hallitusten tulisi erityisesti:

- a) Luoda hintainstrumentteja luonnonvaroilta ja ulkoisvaikutuksille. Näiden tulisi sisältää hiilidioksidipäästöjen hinnoittelu verotuksen, sääntelyn tai päästökauppajärjestelmien kaltaisilla mekanismeilla vuoteen 2020 mennessä;
- b) Varmistaa, että politiikassa huomioidaan ne edut, jotka saavutetaan naisten, nuorten ja köyhien kokonaisvaltaisella osallistumisella kansantalouteen ja myös tästä aiheutuvat taloudelliset, ympäristö- ja sosiaaliset kustannukset;
- c) Uudistaa kansalliset talous- ja luottojärjestelmät niin, että luodaan pitkän aikavälin kannustimia kestäville toimintatavoille ja lannistimia kestäättömille käyttäytymistavoille;
- d) Kehittää ja laajentaa kansallisia ja kansainvälisiä ekosysteemipalveluiden maksujärjestelmiä vedenkäytön, viljelyn, kalastuksen ja metsäekosysteemien osa-alueilla;
- e) Korjata kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin kulutuspäätöksiä vääristävät hintasignaalit, jotka heikentävät kestäviä arvoja. Hallitusten tulisi siirtyä kohti kaikkien tukien läpinäkyvää julkistamista ja tulisi tunnistaa ja poistaa suurinta haittaa luonnon, ympäristön ja yhteiskunnan voimavaroille aiheuttavat tuet;
- f) Luopua vaiheittain fossiilisten polttoaineiden tukemisesta ja vähentää muita epäterveitä tai kauppaa vääristäviä tukia vuoteen 2020 mennessä. Tukia pitää vähentää tavalla, joka suojelee köyhiä ja helpottaa muutosta ryhmille, joihin niiden vähentäminen vaikuttaa niissä tapauksissa, joissa kyseessä olevat tuotteet tai palvelut ovat välttämättömiä.

Suositus 28

162. Hallitusten, muiden julkisten instituutioiden kuten yliopistojen, ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi kehittää kustannustehokkaita kestävä kehityk-

sen kriteerit hankinnoilleen ja asettaa tavoitteekseen siirtyä kohti kestäviä hankintoja tulevan 10 vuoden aikana, ja niiden tulisi julkaista vuosittaisia julkisia raportteja edistyksestään vuodesta 2015 lähtien.

Suositus 29

- 163.** Hallitusten tulisi kehittää siirtymää kohti kestävää maailmantaloutta tukevia standardeja tuotannolle ja resurssien hankkimiselle. Niiden tulisi tämän lisäksi kannustaa yrityksiä vapaaehtoisten kansainvälisiin sopimuksiin ja yleissopimuksiin pohjaavien kestävyysperiaatteiden laajamittaiseen käyttöönottoon.

B. PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEITA SUOSIVAN KANNUSTINTIEKARTAN LUOMINEN

1. Yritysvastuu

- 164.** Yritykset ympäri maailmaa omaksuvat vastuullisia toimintatapoja. Silti niiden toteutuksessa on edelleen vakavia puutteita. Global Compact on YK:n pääsihteerin käynnistämä strateginen toiminta-aloite yrityksille, jotka ovat sitoutuneet saattamaan toimintansa ja strategiansa sopusointuun kymmenen yleismaailmallisesti hyväksytyn ihmisoikeus-, työvoima-, ympäristö- ja korruption vastaisen periaatteen kanssa.
- 165.** Yksityissektorilla on muitakin vapaaehtoisia ohjelmia, jotka voivat auttaa sijoittajia, yrityksiä ja muita sidosryhmiä mittaamaan vaikutuksiaan ympäristöön ja yhteiskuntaan. Global Reporting Initiative ja International Integrated Reporting Committee ovat esimerkkejä malleista, joita yritykset voivat käyttää raportoidessaan toimistaan ympäristön ja yhteiskunnan osa-alueilla. Carbon Disclosure Project antaa sijoittajille ja muille sidosryhmille tietoa yritysten hiilivelvoitteista. Jotkut yritykset ovat hiljattain ottaneet käyttöön ensimmäiset ympäristötuloslaskelmansa, joissa esitetään yksityiskohtaisesti luonnonresurssien käytön täydet taloudelliset kustannukset ja ne ympäristövaikutukset, jotka aiheutuvat tuotteiden tuottamisesta kuluttajille.
- 166.** Tällaisten raportointitoimenpiteiden käyttöönotto on kuitenkin edelleen rajallista: tällä hetkellä vain kolme prosenttia Fortune 250 -yrityksistä käyttää integroitua raportointia, joka pyrkii yhdessä raportissa selvittämään investoijille ja sääntelijöille yrityksen taloudellisen kokonaismenestyksen ja sen ympäristö-, sosiaaliset ja hallintotoimintatavat. Pakollista raportointia tulisi harkita, jotta voitaisiin ottaa todellinen askel kohti muutosta.

- 167.** Pääomamarkkinat voivat kannustaa yrityksiä parantamaan raportointiaan, mikä vuoksi niillä voi olla merkittävä rooli tämän muutoksen moottorina. Turkissa Istanbulin pörssin hiljattaiset pyrkimykset perustaa kestävyysindeksi ovat mielenkiintoinen esimerkki edistyksestä tällä osa-alueella (katso laatikko 17).

2. Kannustimien luominen pitkäaikaisemmille investoinneille

- 168.** Siirtymä kohti kestävää kehitystä vaatii paljon pääomaa. Eri tahojen arvioiden (Stern, UNEP ja OECD) mukaan vuosittain vaadittava pääoma on 0,5–2,5 prosenttia globaalista bruttokansantuotteesta.

LAATIKKO 17: VAPAAEHTOINEN KESTÄVYYSRAPORTOINTI ISTANBULIN PÖRSSISSÄ

Istanbulin pörssi ja Business Council for Sustainable Development – Turkey ovat julkistaneet Istanbulin pörssin kestävyysindeksin (Istanbul Stock Exchange Sustainability Index). Projektin tarkoitus on arvioida Istanbulin pörssiin listautuneita yrityksiä niiden kestävyystoimien perusteella ja luoda listautuneiden turkkilaisyritysten kestävyysjohtajuuden osoittava indeksi.

Istanbulin pörssin kestävyysindeksi pyrkii luomaan johtaville turkkilaisyrityksille kilpailuedun nostamalla kestävyysjohtajien profiilia. Projektissa kehitetään Istanbulin pörssiin listautuneiden yritysten indeksi, joka toimii suorituskykytestinä. Tämä kannustaa merkittäviä turkkilaisyrityksiä menestyksekkääseen kilpailuun maailmassa, jossa yritysten on pitkällä aikavälillä onnistuttava menestyttävä ympäristö- ja sosiaalisessa hallinnossa. Indeksillä myös mahdollistaa tämän menestyksen.

Istanbulin pörssin kestävyysindeksi on usean sidosryhmän yhteishanke, joka kehittää parhaita käytäntöjä tavoitteenaan julkistaa turkkilainen kestävyys suorituskykytesti Istanbulin pörssiin listautuneille yrityksille ja niiden sijoittajille.

Lähde: Istanbulin pörssin kestävyysindeksi. Lisätietoa on saatavilla osoitteesta:
http://www.isesi.org/ISESI__ENG/About_ISESI.html.

- 169.** Osa tästä voi tulla summasta, jonka hallitukset voivat säästää niistä lähes yhdestä miljardista Yhdysvaltain dollarista, jotka ne maksavat erilaisina tukina joka vuosi. Osa voidaan saada ohjaamalla uudelleen osa niitä 5 miljardista dollaria, jotka hallitukset kuluttavat vuosittain hyödykkeiden ja palveluiden hankintaan. Osa tulee virallisesta kehitysavusta, jonka arvioitu arvo on tällä hetkellä 130 miljardia dollaria vuodessa. Hyvin suuri osa näistä uusista resursseista tulee kuitenkin yksityisistä pääomalähteistä.
- 170.** Yritysten raportoinnin parantuminen voi antaa sijoittajille parempaa tietoa investointipäätöksiensä perustaksi, mutta se ei välttämättä muuta yritysten omaa käyttäytymistä. Investoijien vastuu hoitaa asiakkaidensa varoja huolellisesti on arvioitava erityisesti viimeaikaisen finanssikriisin ja finanssisektorin jatkuvan lyhyen aikavälin näkökulman vuoksi, jotta yritysten käyttäytyminen voisi muuttua.
- 171.** Kestävä kehitys tarvitsee kärsivällisiä sijoittajia, jotka panostavat pidempään aikaväliin. Kokemus on osoittanut, että ainakin osa nykyisestä finanssikriisistä johtuu sijoittajien liiallisesta keskittymisestä lyhyen aikavälin hyötyihin ja neljännesvuosittaistuloksiin. Tämä on paljastanut ainutlaatuisen mahdollisuuden sille, että kansainvälinen finanssireformi ja kestävä kehitys voivat kulkea käsi kädessä.
- 172.** Hallitusten tulee kannustaa institutionaalisia sijoittajia kuten julkisia ja yksityisiä eläkerahastoja huomioimaan pitempi aikaväli sijoituksissaan, mikä on ensisijaisen tärkeää kestävälle kehitykselle. Tällä hetkellä kansallinen lainsäädäntö, joka säätelee niiden vastuuta asiakkaidensa varojen hoidosta, monesti estää niitä huomioimasta pitemmän aikavälin näkökohdat.
- 173.** Olemme hiljattain huomanneet luottoluokittajien päätösten vaikutukset julkiseen ja yksityiseen velkaantumiseen. Joukko järjestöjä on UNEPin johdolla ollut tärkeässä roolissa edistämässä kestävä kehityksen näkökohtien huomioimista tulevaisuuden luottoluokituksissa.
- 174.** Valtiolliset sijoitusrahastot ovat myös tärkeitä tässä suhteessa. Näiden rahastojen kokonaisvarat ovat tällä hetkellä lähes 3 miljardia Yhdysvaltain dollaria, ja niiden odotetaan kasvavan 6–10 miljardiin dollariin vuoteen 2013 mennessä. Pelkästään vuoden 2005 jälkeen on perustettu kaksitoista uutta valtiollista sijoitusrahastoa. Ne yhdistelevät kaupallisia ja julkisia/kansallisia etuja, joten niillä on huomattavasti potentiaalia tehdä pitkän aikavälin investointeja ja siten huomioida kestävyysnäkökohdat täydemmin. Joissain tapauksissa kestävyys onkin yksi niiden erityisistä poliittisista tavoitteista. Norjan hallituksen eläkerahasto on parhaiden toimintatapojen esimerkki tällä osa-alueella.

Hallitusten tulee kannustaa institutionaalisia sijoittajia kuten julkisia ja yksityisiä eläkerahastoja huomioimaan pitempi aikaväli sijoituksissaan, mikä on ensisijaisen tärkeää kestäväälle kehitykselle. Tällä hetkellä kansallinen lainsäädäntö, joka säätelee niiden vastuuta asiakkaidensa varojen hoidosta, monesti estää niitä huomioimasta pitemmän aikavälin näkökohdat.

- 175.** Tämäntyyppisiä toimintatapoja voitaisiin edistää uudistamalla nykyisiä valtiolisten sijoitusrahastojen ”hyvän käytännön säännöstöjä”, eli Santiagon periaatteita. Uudistus vastaisi vastuullisemman investoinnin mahdollistavia muutoksia kansallisten ja kansainvälisten julkisten eläkerahastojen hallinnossa.
- 176.** Hajautumisriski uhkaa kahdenvälisiä avunantajia, kansainvälisiä instituutioita, kehityspankkeja ja vientiluottolaitoksia silloin, kun niiden sektorikohtaiset kehitysohjelmat ja -käytännöt eivät riittävästi huomioi laajempaa kestävä kehityksen näkökulmaa. Taloudellisten sopeutumistoimien edistäminen voi vaikuttaa merkittävästi ympäristöön ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Niiden tulee siis pyrkiä kokonaisvaltaiseen kestävä kehityksen lähestymistapaan ja seurata riittävästi toimenpiteidensä seurauksia. Useita hankkeita lainanantajien käyttämien kriteerien kehittämiseksi on käynnistetty. ”Päiväntasaajan kriteerit (”Equator Principles”) ovat esimerkki tästä (Ne perustuvat Maailmanpankin Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) sosiaalisen ja ympäristökestävyyden toimintastandardeihin ja Maailmanpankkiryhmän ympäristö-, terveysturvallisuusohjeistuksiin). Nämä ja muut pyrkimykset voivat olla hyödyllisiä toimintamalleja, joita voidaan tarkastella laajemmin.

Suositus 30

- 177.** Hallitusten tulisi edistää ja luoda kannustimia pitkän aikavälin kestävien kriteerien sisällyttämiseksi yritysten tekemiin investointeihin ja liiketoimiin, varainsiirrot mukaan lukien. Yritysr ryhmien tulisi yhteistyössä hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa kehittää kestävä kehityksen raportoinnin viitekehys ja harkita markkina-arvoltaan yli 100 miljoonan Yhdysvaltain dollarin yritysten velvoittamista raportointiin.

Suositus 31

- 178.** Yritysten tulisi pyrkiä tuomaan toimintatapansa sopusointuun yleismaailmallisesti hyväksytyjen ihmisoikeus-, työvoima-, ympäristön kestävyys-, ja korruption vastaisten periaatteiden kanssa, kuten niiden, jotka esitetään Global Compactissa.

Suositus 32

- 179.** Siirtymässä kohti kestävää kehitystä tarvitaan suuri määrä yksityistä ja valtioiden pääomaa, joten kehoitamme muun muassa seuraavia toimijoita tutki-
maan erilaisia tapoja toteuttaa kestävän kehityksen kriteerejä:

- a) Valtiollisten sijoitusrahastojen ja kansallisten ja kansainvälisten julkisten eläkerahastojen ja muiden merkittävien rahoituslaitosten hallituksia investointipäätöksissään;
- b) Hallituksia tai osakemarkkinoiden sääntelijöitä omaksumaan tai muuttamaan määräyksiä em. kriteerien käytön kannustamiseksi;
- c) Pörssejä helpottamaan kriteerien käyttöä yritysten arvioimisessa ja vaatimustenmukaisuuskertomuksissaan;
- d) Hallituksia kehittämään kannustimia ja luomaan mahdollistavan ilmapiirin saattamalla yritysten hallitukset huomioimaan kriteerit (vastuu asiakkaiden varojen hoidosta);
- e) Hallituksia ja luottoluokittajia sisällyttämään ne riskiarvoihinsa.

Suositus 33

- 180.** Hallitusten, kansainvälisten instituutioiden ja kansainvälisten kehityspankki-
en tulisi vahvistaa pyrkimyksiään edistää kestävää kehitystä sekä arvioida ja seurata harjoittamansa politiikan sosiaalisia ja ympäristöseurauksia. Monen-
keskisten ja alueellisten kehityspankkien ja vientitakuulaitosten tulisi käyttää kestävän kehityksen kriteerejä arvioidessaan maariskejä.

C. UUSIA INVESTOINTEJA RAHOITTAVAT KUMPPANUUDET

- 181.** On selvää, että yksityissektoriin kohdistuu valtavia rahoitusvaatimuksia, vaikka virallisen kehitysavun ja muiden julkisen sektorin varojen kasvattaminen on edelleen tärkeää ja tarpeellista (OECD-maiden antaman kehitysavun kokonaisarvo oli 128,7 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuonna 2010). Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen osapuolet ovat viime vuosina neuvotteluissa tunnistaneeet rahoituksen lisäämisen tarpeen – ja sopineet hankkivansa 100 miljardia dollaria julkista ja yksityistä rahoitusta vuosittain vuoteen 2020 mennessä. Tämä on kuitenkin vain osa vaadittavasta

rahoituksesta: Kansainvälinen energiajärjestö (IEA) on arvioinut, että pelkästään energiasektorin investoinnit nousevat seuraavina vuosikymmeninä miljardeja dollareita, jotta energiasektori pysyy kysynnän tahdissa.

- 182.** Viime vuosina on käynnistetty useita innovatiivisia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia vähentämään investointiriskiä, optimoimaan sekä julkisten että yksityisten rahoituslähteiden käyttöä ja kokoamaan yhteen inhimillisiä resursseja ja strategista kapasiteettia. Toimijat huomioivat yhä useammin sen, että tämäntyyppisillä kumppanuuksilla voisi olla keskeinen rooli kestävien pyrkimysten laajentamisessa sekä kehittyvissä että kehittyneissä maissa. Julkisen ja yksityissektorin strategisten kumppanuuksien vaikutusvalta kestävä kehityksen investointien toteuttamisessa kasvaa. Näiden kumppanuuksien osapuolet sopivat lähtökohtaisesti tekevänsä yhteistyötä strategisen ohjelman suunnittelussa yksittäisen projektin sijaan.
- 183.** Rahan käyttötavan muuttaminen sen sijaan, että sitä vain käytetään enemmän, on merkittävä osa kestävä kehityksen haastetta. Monien investointeja vaativien osa-alueiden välillä on paljon päällekkäisyyksiä: esimerkiksi suuri osa ilmastonmuutossopeutumisrahasta luultavasti tukee myös maatalouden tuotavuutta. Köyhyyden vähentämisen ja kestävien lopputulosten aikaansaamisen tulevaisuudessa on tästä huolimatta kallis prosessi ja vaatii selkeämpää julkisen ja yksityisen sektorin roolijakoa.
- 184.** Infrastruktuuripalveluiden tuottaminen ja niihin liittyvät rahoitushaasteet ovat erityishuomiota vaativa osa-alue. Kun maailma kaupungistuu yhä enemmän, pitkäaikaista talouskasvua ja kestävä kehitystä tukevat infrastruktuuri-investoinnit esimerkiksi energia-, vesi- ja liikennesektoreilla ovat yhä tärkeämpiä. Infrastruktuuri-investointien edistäminen ja houkutteleminen on mahdollista useilla osa-alueilla.*

* Infrastruktuurivarat voidaan määritellä tarkoittamaan maan, valtion tai alueen julkisten töiden järjestelmää, ja ne sisältävät teiden, palveluverkkojen ja rautateiden kaltaisia palveluita. Yksityisen sektorin julkisen infrastruktuurin rahoitus on muodoltaan yleensä pitkän aikavälin projektirahoitusta.

Rahan käyttötavan muuttaminen sen sijaan,
että sitä vain käytetään enemmän,
on merkittävä osa kestävä kehityksen haastetta.

Mikro-, pien- ja keskisuurten yritysten sekä paikallisyhteisöjen kanssa solmittavat kumppanuudet

- 185.** Julkisia investointeja voidaan tarvita tilanteissa, joissa vaadittujen investointien tulee olla etupainotteisia – esimerkiksi jos kestävät teknologiat vähentävät liiketoimintakustannuksia, mutta niiden alkupääomakustannusten kattamiseen kuluu aikaa, tai jos tarvitaan aikaa siihen, että muut instrumentit kuten yksityiset investoinnit pystyvät tuottamaan riittävästi. On tärkeää tasapainottaa huolellisen etupainotuksen kustannukset ja hyödyt ja välttää tilanne, jossa köyhät joutuvat kantamaan etukäteisresurssikustannusten taakan.
- 186.** Toinen osa-alue, jossa julkinen investointi voi olla ensisijaisen tärkeää, on kehittyvien maiden kapasiteetin vahvistaminen, jotta ne voivat luoda markkinat mahdollistavan ympäristön. Yksityinen sektori ei yleensä rahoita tämän-tyyppisiä investointeja, ja tässä mielessä ne eroavat kiinteistä investoinneista, mutta tästä huolimatta ne tarjoavat korkean vipuvaikutuksen, koska ne luovat kerrannaisvaikutuksia niin kansallisiin kuin kansainvälisiinkin rahoitusvirtoihin.
- 187.** Julkiset investoinnit ovat ennen kaikkea kriittisiä hankkeille, jotka tuottavat merkittäviä sosiaalisia hyötyjä, mutta eivät riittäviä tuottoja voittoa tavoitteleville sijoittajille. Hallitukset voivat tehdä projektista taloudellisesti elinkelpoisen infrastruktuurin tarjoamisen, riskien jakamisen, kannattavuuskuilurahoituksen* tai etukäteisostositoumusten kaltaisten toimenpiteiden avulla.
- * Kannattavuuskuilurahoitus yleensä tarkoittaa julkisen sektorin antamaa taloudellista tukea yksityiselle kumppaniyritykselle julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeina toteutettavissa infrastruktuurihankkeissa. Rahoituksen tarkoitus on tehdä hankkeista taloudellisesti elinkelpoisia.
- 188.** Mikro-, pien-, ja keskisuurten yritysten tukeminen on yksi osa-alue, jossa kumppanuudet ovat ratkaisevan tärkeitä. Nämä yritykset ovat keskeisiä kasvun, vaurauden luomisen ja työllisyyden moottoreita. Pienyrityksillä on siten valtavan tärkeä rooli kestävässä kehityksessä.
- 189.** Pääoman saatavuuden rajoitukset, hallinnon puutteet ja teknologian rajoitettu saatavuus ovat merkittäviä esteitä pienyritysten kehitykselle. Arvioidaan, että monet pienyritykset eivät edelleenkään saa luottoa mikroluottoalan massiivisesta laajentumisesta huolimatta.

- 190.** Mikrorahoitus voi tehokkaasti vähentää köyhyyttä voimaannuttamalla köyhiä pienten yrityslainojen ja eri ryhmät osallistavien lainoitusrakenteiden avulla ja tarjoamalla turvallisia rahalaitoksia säästämiseen. Sillä on keskeinen rooli pien- ja keskisuurten yritysten tukemisessa ja vähentämässä köyhien haavoittuvaisuutta köyhyyden ja ilmastonmuutoksen vaikutuksille.
- 191.** Mikrorahoitusalan laajentamisen jatkaminen ja, jos mahdollista sen nopeuttaminen, yhä köyhempien ja syrjäisemmillä alueilla asuvien ihmisten tavoittaminen erityisesti maaseudulla ja kulujen pienentäminen hyödyntämällä paremmin uusia sähköisiä teknologioita ovat keskeisiä haasteita. Myös perinteisten rahoituslaitosten, ml. pankkien, on oltava aktiivisempi pienempien yritysten rahoittamisessa.
- 192.** Kumppanuudet on liian pitkään nähty kansallisten hallitusten, kansainvälisten organisaatioiden ja äskettäin myös markkinoiden tehtävänä. Merkittävä edistys kestävässä kehityksessä ei tänä päivänä kuitenkaan ole mahdollista ottamatta paikallishallintoa ja paikallisyhteisöjen järjestöjä, kuten naisten keskinäisiä tukiryhmiä, mukaan kestävänsä kehityksen eturintamaan. Niitä tulee konsultoida, ne tulee osallistaa ja monissa tapauksissa niitä tulee pyytää toteuttamaan kestävänsä kehityksen politiikkaa ja kumppanuuksia.

Suositus 34

- 193.** Hallitusten ja yritysten tulisi keskenään rakentaa strategisia kumppanuuksia kestävänsä kehityksen investointien toteuttamiseksi.

Suositus 35

- 194.** Hallitusten, kansainvälisten rahoituslaitosten ja suuryritysten tulisi yhteistyössä keskenään kehittää kannustimia investointien lisäämiseksi kestävänsä teknologiaan, kestäviin innovaatioihin ja kestävänsä infrastruktuuriin. Nämä kannustimet tulisi luoda ottamalla käyttöön menettelytapoja ja tavoitteita, jotka vähentävät sijoittajien epävarmuutta. Hallitusten, kansainvälisten rahoituslaitosten ja suuryritysten tulisi yhteistyössä keskenään myös kehittää kannustimia tutkimusta ja kehitystä tukevien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöverkkojen edistämiseksi, riskitakuujärjestelmien kehittämiseksi ja alkupääoman saatavuudelle.

Suositus 36

- 195.** Hallitusten tulisi luoda julkisilla investoinneilla, esimerkiksi luomalla infrastruktuuria, jakamalla riskejä, tarjoamalla kannattavuuskuilurahoitusta tai ennakositoutumisella hankintoihin, suotuisia toimintaympäristöjä, jotka katalysoivat hyvin merkittävää lisärahoitusta yksityissektorilta.

Suositus 37

- 196.** Hallitusten tulisi luoda kannustimia kestäväen kehityksen investoinneille vaikuttamalla sijoittajien tulevaisuuslaskelmiin erityisesti hyödyntämällä paremmin riskien jakamismekanismeja ja parantamalla varmuutta pitkän aikavälin sääntely- ja politiikkaympäristöstä. Toimenpiteet voisivat sisältää uusiutuvan energian tai energiansäästön tavoitteita, jätteen vähentämistä, veden säästämistä, pääsyn hiilikauppamarkkinoille Kioton pöytäkirjan puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) kautta tai julkisten rahoitusmahdollisuuksien jatkuvuutta.

Suositus 38

- 197.** Hallitusten ja rahoitussektorin tulisi kehittää innovatiivisia kumppanuuksia kapasiteetin vahvistamiseksi ja pääoman saatavuuden parantamiseksi, jotta pienille ja keskisuurille yrityksille voitaisiin luoda kannustimia ja mahdollistaa niiden osallistuminen uuteen kestäväen talouteen.

D. EDISTYKSEN MITTAAMISEN YHTEINEN VIITEKEHYS

- 198.** Bruttokansantuote (BKT) on pitkään hallinnut talousajattelua ja on ollut kansantalouksien ja poliitikkojen onnistumisen koetinkivi. Uusi ajattelutapa on kuitenkin yhä enemmän haastanut tätä menestyksen mittaa – haaste on esitetty Bruntlandin raportissa vuonna 1987, inhimillisen kehityksen indeksissä (HDI) ja Ranskan presidentin Nicolas Sarkozyn perustamassa toimikunnassa Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress jota johtivat Joseph Stiglitz, Amartya Sen ja Jean-Paul Fitoussi. Joidenkin maiden pyrkimykset huomioida onnellisuus ja hyvinvointi kansallisissa edistysindikaattoreissa ovat myös tärkeitä.
- 199.** Aineellinen vauraus on tärkeää, mutta se ei ole läheskään ainoa tekijä hyvinvoinnissa. Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress -toimikunta huomautti raportissaan vuonna 2009, että puhtaat talousindikaattorit eivät kerro mitään siitä, hankitaanko aineellinen hyvinvointi ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten kustannuksella, tai uhkaako materiaalsen hyvinvoinnin hankkiminen rasittaa luonnonresursseja liikaa.
- 200.** Yhtälön ympäristöpuolella on olemassa merkittävää kokemusta ympäristön tilan, ekosysteemien eheyden ja tavanomaisten toimintatapatrendien seurauksena syntyvien uhkien mittaamisesta. Tätä kokemusta voidaan hyödyntää kestäväen kehityksen indeksissä tai indikaattorijoukossa. Muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien (UNEPin joka toinen vuosi ilmestyvät Global Environmental Outlook -raportit ja luonnonresurssien käytön ja ympäristövaikutusten erotta-

mista talouskasvusta käsittelevä raportti) ja eri maiden kuten Intian ”vihreän” BKT:n ohjelmat, OECD:n ympäristöindikaattorit, Vuosituhannen ekosysteemi-
miarvio, Economics of Ecosystems and Biodiversity -tutkimus ja ekologisen
jalanjäljen tutkimukset (kuten Meksikon tekemät tutkimukset) ovat esimerkkejä keinoista mitata ekosysteemin eheysastetta.

- 201.** Kestävän kehityksen aiheuttama maailman talousjärjestelmän muodonmuutos pakottaa meidät pohtimaan uudelleen sitä, mitä tarkoitamme edistyksellä ja sitä, onko talouskasvu todella paras tapa mitata edistystä. Jotta tuotanto ja kulutus voidaan kytkeä irti luonnonresurssien käytöstä ja ympäristötuhoista, kapeita BKT-käsitteitä tulisi täydentää kestävää kehitystä mittaavilla indekseillä tai indikaattoreilla. Kestävän kehityksen indeksin tai kestävän kehityksen indikaattorijoukon määrittelyä ei pitäisi käyttää keinona määrätä rangaistuksia tai luoda esteitä kaupalle.

Suositus 39

- 202.** Kestävän kehityksen indeksi tai indikaattorijoukko tulisi kehittää vuoteen 2014 mennessä. YK:n pääsihteerin tulisi tässä tarkoituksessa nimittää tärkeät sidosryhmät sisältävä tekninen työryhmä.

Jotta tuotanto ja kulutus voidaan kytkeä irti luonnonresurssien käytöstä ja ympäristötuhoista, kapeita BKT -käsitteitä tulisi täydentää kestävää kehitystä mittaavilla indekseillä tai indikaattoreilla.

V. Institutionaalisen hallinnan vahvistaminen

- 203.** Kuten tämän raportin edelliset osiot osoittavat, kestävä kehitys on riippuvainen tehokkaasta instituutioiden ja päätöksentekoprosessien puitteistosta paikallisella, kansallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla. Todellisuudessa instituutiot ovat liian usein hajanaisia ja rakentuneet yhden kysymyksen ”siilojen” ympärille. Samoin tyypillisiä ongelmia ovat johtajuuden ja poliittisen toimintatilan puutteet; uudenlaisiin haasteisiin ja kriiseihin sopeutumiseen vaadittavan joustavuuden puute; ja haasteiden ja mahdollisuuksien ennakoinnin ja niihin varautumisen epäonnistuminen. Nämä kaikki heikentävät politiikan tekoa ja sen toteuttamista kentällä.
- 204.** Toimijoita on samaan aikaan enemmän ja moninaisempia kuin koskaan aikaisemmin. Ei-valtiollisista toimijoista on ansaitusti tullut merkittäviä toimijoita, ja ne käyttävät uutta mediaa ja sosiaalisen verkostoinnin teknologiaa keskustelunaiheiden määrittelyyn. Yksityissektorin toimijoilla on samaan aikaan kyky hyödyntää valtavia resursseja, millä on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia kestäväan kehitykseen.
- 205.** Valtiollisten ja ei-valtiollisten toimijoiden koalitiot yleistyvät siten yhä enemmän politiikan teossa ja toteuttamisessa. Ne perustuvat käytännön sanelemalle havainnolle, että toimivat ratkaisut riippuvat monesti huomattavasti aiempaa yhteistoiminnallisemmasta ja joustavammasta lähestymistavasta. Hallituksilla ja valtiollisilla instituutioilla on niiden antaman ainutlaatuisen legitimitetin lisäksi keskeinen rooli agendan asettamisessa ja hallinnollisten toimintapuitteiden luomisessa tällaiselle rakentavalle yhteistyölle.
- 206.** Tässä osiossa tarkastellaan kestäväan kehityksen hallinnan ja johdonmukaisuuden näkökohtia kansallisesti ja globaalisti. Osiossa kiinnitetään erityishuomiota siihen, että kaikkia toimijoita pidetään vastuullisina kestäväan kehityksen saavuttamisesta, ja monet esitetyistä suosituksista tähtäävät vastuullisuuden vahvistamiseen kaikilla päätöksenteon tasoilla. Tässä osiossa peräänkuulutetaan erityisesti (a) tapoja parantaa johdonmukaisuutta ja vastuullisuutta

Hyvä hallinto on kestäväan kehityksen keskiössä, ja sen lähtökohdat ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioitus, naisten ja miesten välinen tasa-arvo ja tiedonsaanti, oikeusturva ja poliittinen osallistuminen.

kansallisesti ja paikallisesti (kappaleet 208–220); (b) tapoja parantaa johdonmukaisuutta ja vastuullisuutta alueellisesti ja globaalisti (kappaleet 221–237); (c) uusia kestävän kehityksen tavoitteita (kappaleet 238–246); (d) jaksottaisista globaalia kestävän kehityksen näkymäraporttia yhdistämään eri osa-alueet ja kannustamaan instituutioiden väliseen johdonmukaisuuteen kansainvälisesti (kappaleet 247–256); ja (e) uutta sitoumusta kestävän kehityksen kansainvälisen hallinnan vahvistamiseen, mikä sisältää globaalin kestävän kehityksen neuvoston perustamisen harkinnan (kappaleet 257–268).

A. JOHDONMUKAISUUS JA VASTUULLISUUS KANSALLISELLA JA PAIKALLISELLA TASOLLA

- 207.** Hyvä hallinto on kestävän kehityksen keskiössä, ja sen lähtökohdat ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioitus, naisten ja miesten välinen tasa-arvo ja tiedonsaanti, oikeusturva ja poliittinen osallistuminen. Nuorten ihmisten osallistumista yhteiskuntaan, politiikkaan ja talouteen on tuettava. Korruptiota ja organisoitunutta rikollisuutta torjuva politiikka on myös olennaisen tärkeää, koska korruptoituneet ja rikolliset toimintatavat vahingoittavat yhteiskuntaa ja kansantaloutta.
- 208.** Siinä missä hyvä hallinto luo maaperän kestävälle kehitykselle, johdonmukaisuus on välttämätön työkalu sen todelliseen toteuttamiseen. Kun ministeriöt ja virastot toimivat eristyksissä toisistaan, seuraa pyrkimysten ja resurssien hajaantumista, ja samalla menetetään mahdollisuus vastata toisiinsa yhteen liittyneisiin kestävän kehityksen haasteisiin.
- 209.** Tietyllä tavalla voi olla järkevää käsitellä esimerkiksi ilmastonmuutossopeutumista maataloudesta, vesihuollosta tai terveydenhuollosta täysin erillisenä toiminta-alueena, koska nämä osa-alueet kuuluvat eri ministeriöiden toimivaltoihin. Todellisten perheiden ja yhteisöjen elämässä nämä asiat ovat kuitenkin vahvasti yhteydessä toisiinsa monimutkaisten yhteysverkkojen, palautesilmukkojen ja heijastusvaikutusten kautta.
- 210.** Ensimmäiset askeleet institutionaalisen pirstoutumisen korjaamiseksi tulee siten ottaa pääkaupungeissa – ja kestävän kehityksen lähestymistapojen tulee aidosti läpäistä koko hallituskoneisto. Valtion tai hallituksen päämiesten ja hallitusten koneiston huipulta lähettämät yhteiset signaalit ja johtajuus ovat korvaamattoman tärkeitä. Kestävä kehitys on liian laaja-alaista ja monimutkaista, jotta yksittäinen ministeriö tai virasto voisi hoitaa sitä. Kaikkien taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristökysymysten risteyskohdassa olevien toimijoiden tulee

Institutionaalisen hallinnan vahvistaminen

osallistua. Hallituksen päämiehet voivat saada aikaan todellisia tuloksia, jos he tekevät selväksi, että kestävä kehitys täytyy valtavirtaistaa hallituksen kaikkien yksiköiden työhön ja että he odottavat kaikkien ministereiden keskittyvän kestäväan kehitykseen sekä toimimaan yhteistyössä näissä pyrkimyksissä.

211. Talousarvioiden integroiminen esimerkiksi kohdentamalla resursseja strategiaan tavoitteisiin ministeriöiden tai osastojen sijaan on erityisen vahva työkalu, jolla voidaan edistää hallituksen sisäistä johdonmukaisuutta. Tämän tyyppinen ”tavoitteisiin perustuva hallinto” voi auttaa hallitusten osastoja ja virastoja keskittymään aktiivisesti tukemaan hallituksenlaajuisia tavoitteita, kun taas osastojen talousarviot voivat kannustaa päinvastaista dynamiikkaa, jossa osastot pyrkivät puolustamaan talousarvioitaan ja ”aluettaan” kajoamisyrityksiä vastaan. Laatikossa 19 esitellään joukko muita politiikan johdonmukaisuutta parantavia mekanismeja.

LAATIKKO 18: KESTÄVÄN KEHITYKSEN HALLINTO NORJASSA

Norjan valtiovarainministeriö on vastuussa maan hallituksen kestäväan kehityksen työn koordinoimisesta, mikä sisältää kestäväan kehityksen taloudelliset, ympäristö- ja sosiaaliset ulottuvuudet kattavan Kansallisen kestäväan kehityksen strategian (National Strategy for Sustainable Development).

Tämän strategian toteuttamiseksi Norja on sisällyttänyt kestäväan kehityksen hallituksen tärkeimpään politiikkadokumenttiin eli vuosittaiseen valtion talousarvioon. Kestäväan kehityksen seurannasta raportoidaan erillisessä luvussa jokaisessa talousarviossa, ja kaikki ministeriöt ja Tilastokeskus osallistuvat tähän raportointiin. Se on ensisijaisen tärkeä edistys-tyksen seurannan työkalu.

Hallitus nimitti joulukuussa 2003 asiantuntijakomitean, jonka tehtäväksi annettiin kehittää Norjalle kestäväan kehityksen indikaattorijoukko. Valtiovarainministeriö julkisti vuoden 2006 kansallisessa talousarviossa hieman muokatun indikaattorijoukon sen jälkeen, kun se oli järjestänyt julkisen kuulemismenettelyn, jossa oli käsitelty alun perin ehdotettua 16 indikaattoria. Joukko koostuu nyt 18 indikaattorista, ja siitä on tullut yhä tärkeämpi työkalu mittaamaan sitä, kuinka hyvin Norjassa tapahtuva kehitys on sopusoinnussa kestäväan kehityksen tavoitteiden kanssa. Myös yksittäiset ministeriöt käyttävät indikaattorijoukkoa kestäväan kehityksen raporteissaan.

Lähde: Norjan hallitus. Norjan Kansallisesta kestäväan kehityksen strategiasta on tarjolla lisätietoa osoitteesta <http://www.regjeringen.no/upload/FIN/rapporter/R-0617E.pdf>. Lisätietoa kestäväan kehityksen indikaattoreista on saatavilla osoitteesta <http://www.ssb.no/english/magazine/art-2006-11-09-01-en.html>.

LAATIKKO 19: POLITIIKAN JOHDONMUKAISUUDEN MEKANISMEJA

Hallituksen päämiehet voivat hyödyntää tasaisesti kasvavaa poliittista vaihtoehtojoukkoa parantaakseen politiikan johdonmukaisuutta:

- Korkean tason koordinaatioelimet, kuten Intian Planning Commission (jota pääministeri johtaa, ja jonka erityisenä tavoitteena on murtaa ministeriösiiloja), Kiinan National Development and Reform Commission, Turkin High Planning Council ja Etelä-Afrikan National Planning Commission. Muita esimerkkejä ovat Barbadosin Social Partnership -hanke, joka kokoaa ministereitä, työnantajia ja ammattiliittoja yhteen hoitamaan merkittäviä talous-, sosiaalisia ja ympäristöhaasteita puheenjohtajana toimivan pääministerin alaisuudessa; ja Sveitsin liittovaltion hallituksen rakenteeseen kuuluva sektorienvälinen lähestymistapa, joka pääministerin puuttuessa helpottaa kollektiivista päätöksentekoa kaikilla politiikan osa-alueilla ja tukee sitä, että kaikki hallituksen jäsenet jakavat vastuun toimenpiteiden toteutuksesta.
- Valtion tai hallituksen päämiehen kannattamat kansalliset kestävän kehityksen suunnitelmat ja strategiat saavat parlamentissa laaja-alaista poliittista tukea, ja ne kokoavat kaikki olennaiset sidosryhmät (mukaan lukien yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja paikalliset ja alueelliset viranomaiset) yhteen laaja-alaiseen kumppanuuteen. Tällaisten suunnitelmien ja strategioiden tulisi sisältää köyhyyden poistamisen, työpaikkojen luomisen, eriarvoisuuden vähentämisen, kestävämmien kulutus- ja tuotantotapojen, energian, ilmastomuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja vihreän kasvun kaltaisten haasteiden taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöluottuvuudet. Niiden tulisi myös sisältää tarkkoja sitoumuksia, jotka ylittävät vaalisyklin kapean aikavälin sekä monitorointi- ja vastuullisuussäännöksiä.
- Maansa ulkopoliitiikan koordinoinnista vastaavien ulkoministeriöiden tulisi yhdessä eri sektorien ministeriöiden kanssa varmistaa se, että kansalliset kannat esitettäisiin johdonmukaisemmin kansainvälisillä foorumeilla. Ruotsissa ulkoministeriö ja kehityspoliittikaministeri ovat vastuussa hallituksen kehityspoliitiikan johdonmukaisuuden koordinoimisesta ja kehittämisestä, minkä parlamentti vahvisti yksimielisesti vuonna 2003.
- Päätöksentekijöiden ja tiedeyhteisön rajapinnan parantaminen, mikä voi vuorostaan tukea syvällisempää ymmärrystä kestävän kehityksen haasteiden perussyistä ja niiden vaikutuksista sekä tuoda esiin innovatiivisia ja tehokkaita keinoja niiden korjaamiseen. Yhdysvaltain presidentin Council of Advisers on Science and Technology ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen Chief Scientific Advisor ovat molemmat hyviä esimerkkejä tästä lähestymistavasta.

- 212.** Kestävän kehityksen näkökohdat tulisi huomioida talousarvioprosessin eri vaiheissa. Tämä tulisi tapahtua sekä laadittaessa alkuperäistä talousarvioesitystä että myöhemmin talousarvion täytäntöönpanossa. Näkökohdat voidaan muotoilla kansainvälisesti sovittujen tavoitteiden ja muiden kansallisten tai kansainvälisten sosiaalisten, talous- ja ympäristöstandardien pohjalta. Parlamentteilla ympäri maailmaa on erityinen vastuu kestävän kehityksen sitoumusten täyttämisen varmistamisesta, koska niillä on erityinen rooli hallitusten pitämisessä vastuussa teoistaan, politiikan tarkastelussa ja talousarvioiden hyväksymisessä.
- 213.** Paikallisviranomaisilla kuten alueilla, osavaltioilla ja kunnilla on myös erityisen tärkeä rooli, koska alueellinen taso on niin monen kestävän kehityksen haasteen eturintama. Tämä pitää paikkansa erityisesti kaupunkien kohdalla, joissa nyt asuu yli puolet maailman väestöstä. Ympäri maailmaa nousee ”vihreitä” kaupunkeja, ja kunnallisjohtajat usein ohittavat kansallisen byrokratian ja politiikan tehdäkseen rajat ylittävää yhteistyötä. Hankkeet kuten globaalit ”C40 kaupungit” ja Euroopan unionin ”Kaupunginjohtajien ilmastopöytäsohjelma” ovat esimerkkejä tästä. Niissä paikalliset ja alueelliset viranomaiset sitoutuvat vapaaehtoisesti lisäämään energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä.
- 214.** Keskus- ja aluehallituksilla voivat luomalla tukevia oikeudellisia viitekehyksiä ja kohdentamalla resursseja ja tietotaitoa paikallisesti koottujen varojen ja asiantuntijuuden täydentämiseen keskeisesti vaikuttaa siihen, kukoistavatko vai näivettyvätkö nämä hankkeet. Paikallishallituksiin kohdennetut kapasiteetin vahvistamisohjelmat voivat huomattavasti lisätä paikallishallitusten ymmärrystä kestävän kehityksen kysymyksistä ja tarjota niille toiminnan työkaluja. Esimerkiksi tehokas maankäytön suunnittelu voi johtaa hyvin harkittuun asutukseen ja rakennuspolitiikkaan, mikä puolestaan voi johtaa liikenteen ja asumisen energiatehokkuuden kasvuun, luonnon monimuotoisuuden parempaan suojeluun ja jopa parantuneeseen kansanterveyteen estämällä ihmisten (jotka liian usein ovat sosiaalisesti syrjäytyneistä ryhmistä) asettuminen asumaan vaarallisten päästölähteiden lähelle tai alueille, joissa luonnonkatastrofit ovat yleisiä. Kaupunkien ja paikallisviranomaisten kannustaminen terveeseen kilpailuun voi myös tuottaa myönteisiä vaikutuksia. Tämä voi tapahtua esimerkiksi kansallisten tai kansainvälisten kestävän kehityksen palkintojen avulla, joista vuonna 2012 Pohjois-Espanjan Baskimaassa sijaitsevalle Vitoria-Gasteizin kaupungille annettu energiatehokkuutta, veden säästämistä, yhtenäistä jätehuoltoa, julkista liikennettä ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista korostava European Green Capital Award on esimerkki.

Suositus 40

- 215.** Hallitusten tulisi kestävän kehityksen perustaksi taata oikeusvaltion periaatteet, hyvä hallinto ja kansalaisten oikeus saada virallista tietoa, osallistua julkiseen päätöksentekoon ja nauttia tasa-arvoisesti oikeussuojasta.

Suositus 41

- 216.** Hallitusten tulisi mahdollistaa nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen tason päätöksenteossa. Tämän lisäksi tulisi edistää konsultointiprosesseja ja vuoropuhelua, jotta epätyypillisissä verkostoissa ja nuorisoyhteisöissä kuten internet-foorumeilla ja mielipideblogeissa esiin tuotuja näkemyksiä voitaisiin huomioida päätöksenteossa.

Suositus 42

- 217.** Hallitusten tulisi omaksua koko hallituksen kattavia kestävän kehityksen lähestymistapoja, joita valtion tai hallitusten päämiehet johtaisivat, ja joihin osallistuisivat kaikki tärkeät ministeriöt eri sektoreilla näiden kysymysten käsittelemiseksi.

Suositus 43

- 218.** Hallitusten ja parlamenttien tulisi sisällyttää kestävän kehityksen näkökulma strategioihinsa, lainsäädäntöönsä ja erityisesti talousarvioprosesseihinsa. Niiden tulisi tässä tarkoituksessa huomioida taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöulottuvuudet köyhyyden poistamisen, työpaikkojen luomisen, eri-arvoisuuden vähentämisen, kestävämmien kulutus- ja tuotantotapojen, energian, ilmastomuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja vihreän kasvun kysymyksissä. Niiden tulisi selvittää tapoja sisällyttää spesifisiä kestävyysnäkökohtia budjettivalvontaansa, raportoida julkisesti olennaisista toimista ja tuoda talousarviot kansalaisten saataville.

Suositus 44

- 219.** On syytä vahvistaa politiikan ja tieteen rajapinnan, jotta tietoon perustuva poliittista päätöksentekoa kestävän kehityksen kysymyksissä voitaisiin tukea. Tieteellisen yhteisön edustajia voitaisiin ottaa mukaan jäseniksi tai neuvonantajiksi relevantteihin kansallisiin tai paikallisiin kestävän kehityksen kysymyksiä käsitteleviin elimiin.

Oikeudenmukaisuus sekä maiden välillä että niiden sisällä on kestävä kehityksen keskiössä. YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin yhteisen mutta eriytetyn vastuun periaatetta tulee kunnioittaa käytännössä, eikä vain retoriikassa...yhden osapuolen korostaessa periaatteen yhteistä ja toisen sen eriytettyä osaa.

B. JOHDONMUKAISUUS JA VASTUULLISUUS ALUEELLISELLA JA GLOBAALILLA TASOLLA

- 220.** Kansainvälisen tason vastuullisuus ja johdonmukaisuus ovat myös korvaamattomia, jotta kestävä kehitys voidaan edistää. Kansainvälisillä instituutioilla voi olla ensisijaisen tärkeä rooli kollektiivisen toiminnan koordinoimisessa ja helpottamisessa sekä tukemassa kansallisella tasolla tehtyjä päätöksiä ja toteuttamistoimia.
- 221.** Siellä missä tarvitaan kollektiivista toimintaa, luottamus ja keskinäinen tuki ovat olennaisen tärkeitä. Tämä tarkoittaa tuoreiden ja tuottavien tapojen löytämistä eri maiden ja alueiden moninaisten kykyjen ja olosuhteiden huomioimiseen. Se myös tarkoittaa ensisijaisen tärkeisiin sovittuihin kehitystavoitteisiin kuten tavoitteeseen nostaa virallinen kehitysapu 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta liittyvien toimien ja sitoumusten vahvistamista.
- 222.** Oikeudenmukaisuus sekä maiden välillä että niiden sisällä on kestävä kehityksen keskiössä. YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin yhteisen mutta eriytetyn vastuun periaatetta tulee kunnioittaa käytännössä, eikä vain retoriikassa, niin kuin tällä hetkellä liian usein tapahtuu, kun yksi osapuoli korostaa periaatteen yhteistä ja toinen osapuoli sen eriytettyä osaa.
- 223.** Sitoumusten kunnioittaminen on välttämätöntä luottamuksen rakentamiselle. Hallitusten ja yksityissektorin annetaan liian usein jättää lupauksensa täyttämättä ilman seuraamuksia. On syytä ottaa käyttöön tehokkaampia vastuullisuusmekanismeja nykyisten toteutuspuutteiden korjaamiseksi.

- 224.** Institutionaalinen hajaannus saattaa alkaa kansallisella tasolla, mutta se on pysyvä ongelma myös kansainvälisellä tasolla, missä lukuisilla järjestöillä ja koordinaatiomekanismeilla ei ole tehokkaita menettelyjä tuoda ne sopusointuun kokonaiskuvan kanssa. Tällainen hajaannus johtaa usein sektorikohtaisiin kehitysohjelmiin ja -politiikkaan, jotka eivät riittävästi huomioi laajempaa kestävän kehityksen näkökulmaa. Esimerkiksi taloudellisilla sopeutustoimilla voi olla merkittäviä vaikutuksia sosiaaliin ja ympäristökysymyksiin. Kahdensivulisten avunantajien, kansainvälisten instituutioiden ja kehityspankkien tulee siksi pyrkiä kohti kattavaa kestävän kehityksen lähestymistapaa ja niiden tulee riittävästi seurata politiikkansa seurauksia.
- 225.** Viime vuosina on esitetty useita tärkeitä innovaatioita tämän ongelman korjaamiseen. Useat hallitukset alkoivat joitakin vuosia sitten pyrkiä kohti ”koko hallituksen kattavia” lähestymistapoja tietyissä kehitysprioriteeteissa erityisesti suhteessa konflikteista kärsiviin maihin. Yhdistyneiden kansakuntien ”Yhden YK:n” lähestymistapa, joka pyrkii parantamaan kehittyvissä maissa YK-järjestelmän toimijoiden koordinoitua palvelutuotantoa, on nyt osa laajempaa globaalia pyrkimystä kohti avun tehokkuuden parantamista ja avun harmonisoinnista. Tämä ja muut Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän korkean tason koordinaatioelimen alaiset hankkeet ovat pyrkineet parantamaan järjestöjenvälistä johdonmukaisuutta politiikan, hallinnon ja toiminnan tasoilla YK-järjestelmässä (joka sisältää Bretton Woods -instituutiot). Institutionaalinen hajaannus on kuitenkin edelleen sääntö, eikä poikkeus, ja huomattavasti enemmän on vielä tehtävää.
- 226.** Ei-valtiollisten toimijoiden, yksityissektori ja kansalaisyhteiskuntajärjestöt mukaan lukien, tuominen lähemmäs kansainvälisen tason päätöksenteon keskiötä on uusi olennaisen tärkeä hallintoaaste. Niiden ottaminen mukaan konsultaatio- ja päätöksentekoprosesseihin on erityisen tärkeää kestävässä

Sitoumusten kunnioittaminen on välttämätöntä luottamuksen rakentamiselle. Hallitusten ja yksityissektorin annetaan liian usein jättää lupauksensa täyttämättä ilman seuraamuksia. On syytä ottaa käyttöön tehokkaampia vastuullisuusmekanismeja toimeenpanon nykyisten puutteiden korjaamiseksi.

Institutionaalisen hallinnan vahvistaminen

kehityksessä, jossa onnistuneet ratkaisut ovat riippuvaisia laajemman toimijajoukon sitoumusten ja resurssien valjastamisesta.

- 227.** Tämä ehdotus ei tietenkään päde suoraan kaikissa tilanteissa: nämä toimijat ovat vähemmän olennaisia suhteessa joihinkin kysymyksiin ja olennaisempia suhteessa toisiin. Usean sidosryhmän viitekehysten on tämän lisäksi löydettävä tapoja vastata keskinäisten velvollisuuksien, seurannan, tilivelvollisuuden ja legitimitietin kysymyksiin. Pääsihteerin ”Every Woman, Every Child”- ja ”Sustainable Energy for All” -hankkeet ovat esimerkkejä tällaisesta yhtenäistävää lähestymistavasta. Molemmissa hankkeissa on mukana osallistujia julkiselta sektorilta, yksityissektorilta ja kansalaisyhteiskunnasta, ja ne pyrkivät hyödyntämään merkittäviä uusia resursseja ja yhteisiä työskentelytapoja.
- 228.** Alueelliset ja alialueelliset hankkeet ja mekanismit kuten Nepad-kumppanuusohjelma, Caricomin yhteismarkkinat ja yhteinen talous sekä Euroopan talouskomission yleissopimus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta

LAATIKKO 20: USEIDEN SIDOSRYHMIEN YHTEISTYÖ ITÄMERELLÄ

Itämeri on moninaisten, rehevöitymisestä ongelmajätteeseen vaihtelevien tekijöiden seurauksena yksi maailman saastuneimmista alueista. Tämä ongelma ei ainoastaan vaikuta meren biodiversiteettiin, vaan myös 90 miljoonan sen rannikolla asuvan ihmisen terveyteen ja elinkeinoihin.

Suomen tasavallan presidentti käynnisti Baltic Sea Action -huippukokouksen Helsingissä syyskuun 10. päivänä vuonna 2010 yhdessä Suomen pääministerin ja Baltic Sea Action Groupin puheenjohtajan kanssa. Rannikkovaltiot ja Euroopan unioni tekevät jo laaja-alaista yhteistyötä alueella, ja ovat laatineet useita Itämeren käytön sääntelyä koskevia sopimuksia – mutta sopimusten toteutus on tähän mennessä ollut riittämätöntä. Huippukokouksen tarkoituksena oli siis tuoda vahvaa poliittista johtajuutta toteutuksen parantamiseen kokoamalla yhteen yrityksiä, kansalaisjärjestöjä ja hallitusten instituutioita.

Valtiot, yritykset ja kansalaisjärjestöt esittelivät huippukokouksessa sitoumuksiaan ratkaista Itämeren ongelmia. Nyt näitä sitoumuksia seurataan aktiivisesti jokaisen osallistujan antamien välitavoitetietojen perusteella, jotka ovat julkisesti saatavilla.

Lähde: Suomen hallitus, ulkoasiainministeriö. Lisätietoa on saatavilla osoitteesta <http://www.bsas.fi/>.

päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa (Århusin yleissopimus) ovat innovaatiolähteitä, joilla on merkittävää potentiaalia tukea kestävästä kehitystä.

- 229.** Kestävässä kehityksessä on lähtökohtaisesti kyse keskinäisyhteyksien tunnistamisesta ja niiden pohjalta toimimisesta, mutta sen kolmesta niin sanotusta pilarista – talous, yhteiskunta ja ympäristö – on liian usein tullut siiloja, ja edes niiden välillä ei ole ollut johdonmukaisuutta.
- 230.** Rahoitus- ja talousasioista vastaavien ministeriöiden, keskuspankkien ja kansainvälisten instituutioiden välinen tehokas yhteistyö ei ole itsestäänselvyys talouspolitiikassa. Globaalilla finanssikriisillä voi tässä suhteessa olla myönteinen vaikutus, kun finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmällä (Financial Stability Board – FSB) on tärkeä rooli yhteistyön tukemisessa ja finanssisektorin uudistamisessa niin, että se kestäisi paremmin häiriöitä. Tarpeellisia uudistuksia ovat muun muassa finanssimarkkinoiden paremman läpinäkyvyyden varmistaminen, sääntelyn ja joidenkin rahoitustuotteiden ja -toimintojen valvonnan puutteiden korjaaminen ja sen varmistaminen, että pankit ylläpitävät pääomareservejä, jotka vastaavat niitä riskejä, joille ne altistavat itsensä.
- 231.** Sosiaalipolitiikka on samaan aikaan hajaantunut erillisiin siiloihin, jotka sisältävät terveys-, koulutus-, työvoima-, ihmisoikeus-, ja sukupuolikysymykset. Kaikille näistä osa-alueista on omistettu ainakin yksi Yhdistyneiden kansakuntien alainen järjestö (ja monesti useita) – mutta ei ole olemassa yksittäistä osa-alueita yhdistävää toimijaa. Tämän lisäksi, vaikka sosiaalipolitiikan osa-alueiden välillä on selvästi olemassa ensisijaisen tärkeitä yhteyksiä – kuten myös sosiaali-, talous- ja ympäristöpolitiikan välillä – nämä yhteydet tunnistetaan heikosti kansainvälisessä järjestelmässä, ja tämän seurauksena näitä yhteyksiä ei huomioida käytännön toiminnaissa.
- 232.** Myös ympäristöpolitiikka on hajanaista, ja kestävä kehityksen ympäristöpilari on heikko. Ympäristöön liittyvät kysymykset ovat usein eri viranomaisien tai osastojen toimivallan alaisia, eikä niihin kiinnitetä johdonmukaisesti huomiota kansallisella tasolla. On olemassa satoja eri kysymyksiä kattavia ympäristösopimuksia ja laaja joukko instituutioita, joiden roolit menevät päällekkäin. On olemassa kasvava yhteisymmärrys vahvistetun ja yksinkertaistetun institutionaalisen ympäristöarkkitehtuurin tarpeellisuudesta. Tätä tulee tukea riittäväillä taloudellisilla resursseilla; järjestelmän laajuisella kestävä kehityksen ympäristöulottuvuuksien strategialla; yhteensopivien monenkeskisten ympäristösopimusten paremmalla synergialla ja tehokkuudella; kapasiteetin vahvistami-

Institutionaalisen hallinnan vahvistaminen

sen parantamisella; paremmilla tieteen ja politiikan rajapinnoilla; ja alueellisen tason strategisella toiminnalla.

- 233.** Monet näistä tavoitteista voitaisiin saavuttaa vahvistamalla UNEP:ia yhdessä muiden institutionaalisten vaihtoehtojen kanssa. UNEP:in vahvistamisidea on kasvattanut kannatustaan viime vuosina. Yksivaihtoehto on UNEP:in mahdollinen muodonmuutos Yhdistyneiden kansakuntien erityisjärjestöksi. Vahvistunut UNEP voisi parantaa olennaisten monenkeskisten ympäristösopimusten keskinäistä johdonmukaisuutta, ja se voisi tuoda toimintansa paremmin sopuun kehitysinstituutioiden – erityisesti UNDP:n – toimintojen kanssa.

Suositus 45

- 234.** Paneeli tunnustaa yleismaailmallisen pyrkimyksen kohti kestävää kehitystä. Se myös tunnustaa kansallisten olosuhteiden ja sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöhaasteiden monimuotoisuuden. Paneeli peräänkuuluttaa prosessin käynnistämistä tutkimaan olennaisen tärkeään oikeudenmukaisuuden käsitettä ja sen soveltamista kestävässä kehityksessä. Prosessin lopputulokset annettaisiin Rio+20-prosessin ja sen seurantaprosessin käyttöön.

Suositus 46

- 235.** Kahdenvälisten avunantajien, kansainvälisten instituutioiden ja kehityspankkien tulisi kattavasti vahvistaa pyrkimyksiään edistää kestävää kehitystä ja seurata ja raportoida kestävän kehityksen politiikkansa vaikutuksista säännöllisesti.*

* Samanlainen suositus esitetään yllä IV. osiossa. Tästä huolimatta tämä suositus on sisällytetty tähän osioon, koska se on olennainen globaalissa ja alueellisessa hallinnossa ja vastuullisuudessa.

Suositus 47

- 237.** UNEP:ia tulisi vahvistaa, koska kestävän kehityksen politiikka on hajanaista ja erityisesti sen ympäristöpilari on heikko.

C. KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

- 237.** Vuosituhattavoitteet ovat vuonna 2001 tapahtuneen julkistuksensa jälkeen onnistuneet erinomaisesti herättämään tukea globaalille köyhyyden poistamiselle. Ne tarjoavat selkeitä edistystavoitteita ja kannustavat sekä uuden köyhyyteen liittyvän tiedon tuottamiseen ja uusiin apusitoumuksiin.

- 238.** On kuitenkin tehtävä huomattavasti enemmän vuosituhattavoitteiden saavuttamisen nopeuttamiseksi. Jotkin tavoitteet, kuten peruskoulutuksen tarjoaminen yleismaailmallisesti vuoteen 2015 mennessä ovat edelleen saavutettavissa, jos hallitukset saavat kokoon vaadittavan yhteisen määrätietoisuuden. Erityishuomiota tulisi kiinnittää konflikteista kärsivien tai niistä toipuvien matalan tulotason maiden kohtaamiin kehityshaasteisiin. Näissä maissa tavoitteiden saavuttaminen on vielä enemmän jäljessä aikataulusta, mikä tekee niiden tilanteista entistäkin hauraampia ja niiden kansalaisista entistäkin turvattomampia.
- 239.** Vuoden 2015 määräaika vuosituhattavoitteiden toteuttamiselle lähestyy nopeasti, joten niiden toteuttamiseen on edelleen keskityttävä ja toimia on tehostettava. Samalla maailma kuitenkin kohtaa laajemman joukon tärkeitä kestävän kehityksen haasteita kuin vuosituhattavoitteiden kattamat haasteet, ja tässä suhteessa tarvitaan koordinoitua toimintaa.
- 240.** Uskomme, että keskeisten yleismaailmallisten kestävän kehityksen tavoitteiden omaksuminen voisi auttaa innoittamaan näitä toimia. Näissä tavoitteissa hyödynnettäisiin kokemuksia vuosituhattavoitteista, ja ne rakennettaisiin vuosituhattavoitteiden onnistuneiden osa-alueiden pohjalle. Kestävän kehityksen tavoitteet tulisi määritellä tavalla, joka täydentää vuosituhattavoitteita ja jättää tilaa vuoden 2015 jälkeiselle seuraajaviitekehykselle.
- 241.** Mikä tahansa puite kestävän kehityksen tavoitteille tulisi perustaa seuraavien periaatteiden varaan:
- Sen tulisi olla yleismaailmallinen ja kattaa kaikkien maiden, eikä vain kehitysmaiden kohtaamat haasteet.
 - Sen tulisi kuvastaa laajasti hyväksyttyä globaalia kestävän kehityksen strategiaa.
 - Sen tulisi kattaa joukko keskeisiä osa-alueita, joita vuosituhattavoitteet eivät täysin kattaneet, kuten ruokaturva, vesi, energia, vihreät työpaikat, säällinen työ ja sosiaalinen osallisuus, kestävä kulutus ja tuotanto, kestävät kaupungit, ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus, meret sekä katastrofiriskin vähentäminen ja muutoksensietokyky.
 - Sen tulisi olla laaja-alainen ja kuvastaa yhtäläisesti kestävän kehityksen taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöulottuvuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
 - Sen tulisi tähdätä pitkälle tulevaisuuteen, mahdollisesti vuoden 2030 aikarajaan, samalla kun sen pitäisi sisältää lyhyen aikavälin arviointikriteerejä.

Institutionaalisen hallinnan vahvistaminen

- Sen tulisi antaa kaikille toimijaryhmille – ml. hallitusten rinnalla paikallisyhteisöt, kansalaisyhteiskunta, yksityissektori – mahdollisuus osallistua tavoitteiden toimeenpanoon ja voimavarojen hankintaan.
- Sen tulisi sisältää sekä edistymisen mittareita että absoluuttisia tavoitteita, jotta kehitystulosten moottorina toimivaa politiikkaa voitaisiin kohdentaa ja jotta politiikka huomioisi eri maiden ja alueiden erilaiset kehitysprioriteetit ja olosuhteet.
- Sen tulisi jättää tilaa näiden tavoitteiden tarkistukselle kehittyvän tieteellisen todistusaineiston perusteella.

242. On jo olemassa useita ehdotuksia ja hankkeita, joita voidaan hyödyntää keskustelussa siitä, mitä osa-alueita kestävän kehityksen tavoitejoukon tulisi kattaa. Pääsihteerin ”Sustainable Energy for All” -hanke (katso osa III yllä) on esimerkki näistä pyrkimyksistä. Se asettaa kolme energian saatavuuteen, energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvää tavoitetta, jotka tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Energia kuvastaa hyvin kestävän kehityksen läpileikkaavaa haastetta. Energian yleismaailmallisella saatavuudella on sosiaalinen ulottuvuus, energian edullisuus- ja tehokkuuskysymyksillä on taloudellinen ulottuvuus ja päästöjen vähentämisellä on ympäristöulottuvuus – ja kaikki näistä liittyvät kiinteästi toisiinsa.

243. Kestävän kehityksen tavoitteet on sovittava hallitusten kesken, ja niiden yksityiskohtainen valmistelu ja tarvittavien tavoitteiden ja indikaattorien määrittely vaatii avointa, läpinäkyvää ja osallistavaa prosessia, jossa hyödynnetään laaja-alaista asiantuntemusta, kokemusta ja maantieteellistä edustusta sekä kokemuksia vuosituhattavoitteista.

Suositus 48

244. Hallitusten tulisi sopia keskeisten yleismaailmallisten kestävän kehityksen tavoitteiden kehittämisestä. Tavoitteiden tulisi kattaa kaikki kolme kestävän kehityksen ulottuvuutta ja niiden keskinäisyhteydet. Tavoitteiden tulisi innostaa yksilöllistä ja kollektiivista toimintaa ja täydentää vuosituhattavoitteita. Samalla ne jättäisivät tilaa vuoden 2015 jälkeiselle viitekehitykselle. Pääsihteerin tulisi luoda asiantuntijamekanismi tavoitteiden yksityiskohtaiseen valmisteluun ja tarkentamiseen, ennen kuin Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiot hyväksyvät ne.

Suositus 49

245. Paneeli tukee pääsihteerin ”Sustainable Energy for All” -hanketta, joka pitäisi viipymättä toteuttaa.

D. RAPORTTI KESTÄVÄN KEHITYKSEN GLOBAALEISTA NÄKYMISTÄ

246. Kestävän kehityksen politiikan on perustuttava parhaaseen ja uusimpaan todistusaineistoon. Kestävän kehityksen eri osa-alueista kerättävän tiedon, ja niistä tehtävien analyysien laatu on parantunut viimeisen 20 vuoden aikana huomattavasti erityisesti globaalia ilmastonmuutosta, energiaa, ruokaa ja maataloutta, vettä, terveyttä, sukupuoliriketyksyksiä, taloutta, työllisyyttä, kehitystä ja ympäristöä käsittelevien arviointikriteereihin pohjautuvien raporttien ansiosta. Ei kuitenkaan ole olemassa yhtä kattavaa raporttia, joka:

- kokoaa yhteen arvioita kautta eri sektoreiden;
- tarjoaa päättäjille analyyseja kestävän kehityksen eri osa-alueiden yhteisvaikutuksista ja niiden suhteen tehtävistä kompromisseista;
- tunnistaa sekä mahdollisuuksia tarjoavat osa-alueet että vaaralliset kriittiset pisteet;
- neuvoo koko kestävän kehityksen agendan toimintaa vaativista osa-alueista.

Aika on kypsä laajemmille ja rohkeammille hallitustenvälisille pyrkimyksille tieteen ja politiikan rajapinnan vahvistamiseksi ja sille, että päätösten taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöseuraukset määritellään tieteellisesti.

- 247.** Uskomme, että uusi raportti kestävän kehityksen globaaleista näkymistä on tarpeen. Se tulisi julkaista säännöllisesti, ja keskeisten kansainvälisten organisaatioiden ja yksityisen sektorin toimijoiden tulisi laatia se yhteistyössä keskenään, YK:n pääsihteerin kokonaisvaltaisessa ohjauksessa. Raportissa arvioitaisiin tiiviissä yhteistyössä globaalin tiedeyhteisön kanssa keskeisten taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöindikaattoreiden ja niiden keskinäisyhteyksien tilaa, ja siinä hyödynnettäisiin uusinta tietoa kaikilla olennaisilla sektoreilla.
- 248.** Raportti keskittyisi globaaleihin trendeihin ja niiden mahdollisiin vaikutuksiin ihmisiin ympäri maailman. Raportin jokaisella painoksella voisi olla tietty teema, jota käsiteltäisiin syvällisesti; esimerkiksi veden, ruoan ja energian keskinäisyhteydellä voisi aloittaa.
- 249.** Raportin laatimisen tavoite olisi tiedon ja analyysien yhdistämisen lisäksi kannustaa monien erilaisten kansainvälisten organisaatioiden viranomaisia tekemään yhteistyötä, vertaamaan tulevaisuusanalyysiaan ja -oletuksiaan, houkuttelemaan mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita – mukaan lukien parhaat tarjolla olevat tieteelliset neuvonantajat – ja konsultoimaan hallituksia. Tämä puolestaan loisi arvokasta jaettua tietoisuutta kansainvälisen järjestelmän eri osa-alueilla, mikä edistäisi politiikan johdonmukaisuuden vahvistamista koko maailmassa.
- 250.** Raportin tulisi olla kiinteä osa olemassa olevia poliittisia prosesseja ollakseen tehokas, ja se voitaisiin sisällyttää kansainvälisten organisaatioiden ja tapaaamisen asialistoille, mukaan lukien mahdolliset uudet organisaatiot kuten globaali kestävän kehityksen neuvosto (katso alla). YK-elinten lisäksi kyseeseen voisivat tulla myös sisältää alueelliset foorumit kuten Afrikan unionin huipukokous tai Aasian ja Tyynenmeren alueen talousyhteistyöfoorum (APEC) ja G-20:n kaltaiset huipputapaamiset sekä raportin laatimiseen osallistuvien organisaatioiden ja muiden olennaisten järjestöjen johtokunnat.
- 251.** Ihmisen toiminnan vaikutusten monien ulottuvuuksien seurauksia, kuten niiden, joita tutkijat kutsuvat ”planeetan rajoiksi”, ”ympäristökynnyksiksi” ja ”kriittisiksi pisteiksi” ei vielä ymmärretä yksityiskohtaisesti. Tieteellistä tutkimusta tehdään aktiivisesti monilla rintamilla, mutta meillä ei vielä ole kokonaisvaltaista kuvaa siitä, mihin suuntaan planeetta on menossa. Joillakin osa-alueilla ponnistellaan erityisesti ilmastonmuutokseen ja otsonikatoon liittyvien tutkimustulosten koordinoimiseksi. Muilla osa-alueilla tieteellinen tutkimus ei ole yhtä kehittynyttä, eikä erilaisten ympäristö-, talous- ja sosiaalisten paineiden yhteisvaikutuksia ymmärretä riittävästi.

- 252.** Koska tiede muuttuu nopeasti, päättäjillä ei usein ole käytettävissään tietoa tieteen tulosten merkityksestä politiikalle. On kiireellinen tarve integroida tiede paremmin kestäväan kehityksen päätöksentekoon kaikilla päätöksenteon tasoilla. Vuonna 1988 perustettu Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli (IPCC) on vahva esimerkki yhdestä mahdollisesta lähestymistavasta tämän saavuttamiseen: paneeli on lähes 25 toimintavuotensa aikana sekä yhdistellyt ja arvioinut parasta saatavilla olevaa tieteellistä tietoa että toiminut ongelman käsittelyfoorumina, mikä on uurtanut uraa hallitusten toimille.
- 253.** Aika on kypsä laajemmille ja rohkeammille hallitustenvälisille pyrkimyksille tieteen ja politiikan rajapinnan vahvistamiseksi ja sille, että päätösten taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöseuraukset määritellään tieteellisesti. Meidän on myös syvennettävä ymmärrystämme köyhien ihmisten ja kehittyvien maiden kohtaamista yhteiskunnallisista ja taloudellisista haasteista, ja samalla muistaa, että ympäristökynnyksiä ei tulisi käyttää talouskasvulle asetettavien kattojen määrittelyyn. Tieteellisen asiantuntijuuden saatavuuden parantaminen vahvistaisi Yhdistyneiden kansakuntien kapasiteettia tässä suhteessa.

Suositus 50

- 254.** Pääsihteerin tulisi yhdessä keskeisten kansainvälisten organisaatioiden johtajien – mukaan lukien YK-järjestöjen johtajat, – kansainvälisten rahoituslaitosten, yksityissektorin ja muiden olennaisten sidosryhmien kanssa johtaa yhteistä hanketta säännöllisen kestäväan kehityksen globaaleja näkymiä arvioivan raportin kokoamiseksi. Raportin tulisi koota yhteen sellaista tietoa ja arvioita, jotka tällä hetkellä ovat hajaantuneet eri instituutioihin, ja analysoida niitä yhtenäisesti.

Suositus 51

- 255.** Hallitusten ja tiedeyhteisön tulisi ryhtyä käytännön toimiin politiikan ja tieteen rajapinnan vahvistamiseksi. Näihin kuuluisi laajamittaisen globaalin tiedehankkeen käynnistäminen. Hankkeen tulisi sisältää säännöllisten arvioiden ja yhteenvetojen kokoamista ”planeetan rajat”, ”kriittiset pisteet” ja ”ympäristökynnykset” -käsitteistä kestäväan kehityksen kontekstissa tehtävästä tieteellisestä tutkimuksesta. Tämä täydentäisi muuta, esimerkiksi taloudellisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia käsittelevää kestäväan kehityksen tieteellistä tutkimusta. Näin voitaisiin vahvistaa tietoa ja ymmärrystä eriarvoisuuden kaltaisista sosioekonomisista tekijöistä. Tämän lisäksi YK:n pääsihteerin tulisi harkita johtavan tieteellisen neuvonantajan nimittämistä tai tieteellisten neuvonantajien toimikunnan perustamista. Näillä toimielimillä olisi laaja-alaista tietämystä ja kokemusta, joiden avulla ne voisivat neuvoa pääsihteerä tai muita Yhdistyneiden kansakuntien toimieliimiä.

E. KANSAINVÄLISEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN HALLINNON VAHVISTAMINEN

- 256.** Siinä missä kestävän kehityksen tavoitteet ja uusi globaali kestävän kehityksen näkymäraportti voisivat yhdessä auttaa lisäämään kestävän kehityksen johdonmukaisuutta kansainvälisessä järjestelmässä, hallituksilla ei ole kestävän kehityksen kysymyksistä käytävälle keskustelulle selvää ensisijaista foorumia, joka kokoaa kaikki tekijät yhteen, ei-valtiollisten toimijoiden panos mukaan lukien. Kansainväliset organisaatiot käsittelevät usein vain moninaisten globaalien haasteiden yhtä puolta tarkastelematta kokonaiskuva, koska eri ministeriö edustaa hallitusta jokaisessa monenkeskisessä elimessä.
- 257.** YK:n kestävän kehityksen toimikunta perustettiin vuonna 1992 järjestetyn YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin jälkeen toimimaan tässä kokoavassa roolissa ja tarkastelemaan koko kestävän kehityksen agenda. Valitettavasti suunnitelma ei toteutunut. Toimikunta sen sijaan laati jäykän sektorikohtaisen agendan, ja usein keskittyi ensisijaisesti ympäristönäkökohtiin ja näin jätti huomiotta kestävän kehityksen laajemmat taloudelliset ja sosiaaliset näkökohdat. Toimikunta on useasti ajautunut yleisistä poliittisista kannoista käytävään nollasummapelimäiseen neuvotteludynamiikkaan, mikä on heikentänyt toimikunnan asemaa ja vesittänyt lopputuloksen tai estänyt sen saavuttamisesta.
- 258.** Toimikunta on kärsinyt myös siitä, että sillä ei ole ollut elimellistä yhteyttä YK-järjestelmän ja sen ulkopuolisiin toimeenpanomekanismeihin. Toimikunnan emo-organisaatio eli talous- ja sosiaalineuvosto (ECOSOC) on samoin ollut kyvytön käsittelemään kestävän kehityksen kysymyksiä järjestelmällisesti ja arvovaltaisesti.

Hallituksilla ei ole kestävän kehityksen kysymyksistä käytävälle keskustelulle selvää ensisijaista foorumia, joka kokoaa kaikki tekijät yhteen, ei-valtiollisten toimijoiden panos mukaan lukien.

259. Samalla maailmantaloudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka ovat lisänneet kansantalouksiemme, yhteiskuntiemme ja ekosysteemiemme keskinäisriippuvuutta, minkä vuoksi on entistä tärkeämpää omaksua tuore lähestymistapa institutionaaliin mekanismeihin ja ratkaisuihin.

260. 21. vuosisadalla tarvitaan institutionaalinen arkkitehtuuri, joka:

- a) edistää kestävän kehityksen kolmen ulottuvuuden integroimista, määrittelee asialistan, käsittelee uusia kysymyksiä ja tarvittaessa mahdollistaa jatkuvan reaaliaikaisen vuorovaikutuksen;
- b) on institutionaalisesti merkittävämpi, kykenee asemallaan houkuttelemaan korkeimman tason johtajia osallistumaan ja pystyy saavuttamaan yleismaailmallisen legitimitetin;
- c) arvioi globaalin kestävän kehityksen tilaa uusien instrumenttien kuten kestävän kehityksen tavoitteiden, muiden kestävän kehityksen suoritusindeksien ja kestävän kehityksen globaalinäkymien raportin (katso yllä) avulla, ja arvioi keskeisissä kestävän kehityksen kansainvälisen yhteistyön osatekijöissä kuten rahoituksessa, teknologiassa ja kapasiteetin vahvistamisessa tapahtuvaa edistystä;
- d) arvioi eri maiden kestävän kehityksen saavutuksia ja mahdollistaa rakentavan vertaisarviomekanismin, joka kannustaa valtioita selittämään politiikkaansa, jakamaan kokemuksiaan ja oppimiaan asioita ja täyttämään sitoumuksensa; vertaisarviomekanismissa on huomioitava yksittäisten maiden erityisolosuhteet;
- e) arvioi hallitustenvälisten järjestöjen kestävän kehityksen saavutuksia;
- f) kuvastaa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltioiden laaja-alaista maantieteellistä ja poliittista kirjoa, osallistaa olennaiset kansainväliset instituutiot (Yhdistyneiden kansakuntien järjestöt ja kansainväliset rahoituslaitokset mukaan lukien) ja varmistaa, että ei-valtiolliset toimijat kansalaisyhteiskunnasta, yksityiseltä ja tiedeyhteisöstä osallistuvat aktiivisesti;
- g) kannustaa prioriteettiosa-alueilla toimivia sidosryhmiä innovatiivisiin kumppanuuksiin ja arvioi kumppanuuksien toteuttamista;
- h) edistää Yhdistyneiden kansakuntien rahastojen, ohjelmien ja erityisjärjestöjen sekä kansainvälisten rahoituslaitosten toiminnan keskinäistä johdonmukaisuutta.

261. Monenlaiset toimenpiteet saattavat olla tarpeen, jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa. Niiden joukossa on olemassa olevien instituutioiden dynaamisempi käyttö. Kestävän kehityksen toimikunnan korvaaminen vahvemmalla instituutiolla, uudella globaalilla kestävän kehityksen neuvostolla voisi tukea useiden näiden tavoitteiden saavuttamista. Tällainen institutionaalinen uudis-

tus mahdollistaisi uuden alun. Uusi neuvosto vahvistaisi merkittävästi kestävä kehityksen kolmen ulottuvuuden institutionaalista integrointia, käsittelisi esiin nousevia kysymyksiä ja arvioisi kestävyudessa tapahtuvaa edistystä säännöllisesti kautta vuoden järjestettävissä tapaamisissa. Neuvosto kehittäisi vertaisarviomekanismin, joka rakentavassa hengessä kannustaisi valtioita selittämään politiikkaansa, jakamaan kokemuksiaan ja oppimiaan asioita ja täyttämään sitoumuksensa. Neuvoston jäsenistön tulisi olla maantieteellisesti ja poliittisesti laaja-alainen ja sen tulisi osallistaa olennaiset kansainväliset instituutiot – YK-järjestöt ja kansainväliset rahoituslaitokset mukaan lukien – ja ei-valtiolliset toimijat kansalaisyhteiskunnasta, yksityissektorilta ja tiedemaailmasta.

- 262.** Uuden neuvoston roolin ja toimintojen ei tulisi olla päällekkäisiä olemassa olevien elinten kanssa. Se voitaisiin perustaa yleiskokouksen alaiseksi elimeksi, ja se voisi korvata kestävä kehityksen toimikunnan samalla tavalla kuin ihmisoikeusneuvosto korvasi entisen ihmisoikeustoimikunnan. Tämä ei vaatisi Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan muuttamista. Globaali kestävä kehityksen neuvosto raporttoisi suoraan yleiskokoukselle, mutta se ylläpitäisi rakentavaa suhdetta talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC) kanssa.

Suositus 52

- 263.** Hallitusten tulisi harkita globaalin kestävä kehityksen neuvoston perustamista, jonka tehtävänä olisi parantaa kaikkien kolmen kestävä kehityksen ulottuvuuden yhtenäistämistä, käsitellä uusia kysymyksiä ja arvioida kestävässä kehityksessä tapahtuvaa edistystä. Neuvosto pitäisi kokouksia säännöllisesti läpi vuoden. Tämä elin voisi toimia yleiskokouksen alaisena ja se korvaisi kestävä kehityksen toimikunnan. Sen jäsenistön tulisi olla maantieteellisesti ja poliittisesti laaja-alainen ja sen tulisi kokonaisvaltaisesti osallistaa olennaiset kansainväliset instituutiot – mukaan lukien YK-järjestöt ja kansainväliset rahoituslaitokset – ja ei-valtiolliset toimijat kansalaisyhteiskunnasta, yksityissektorilta ja tiedemaailmasta.

Suositus 53

- 264.** Neuvosto kehittäisi vertaisarviojärjestelmän, joka kannustaisi rakentavassa hengessä valtioita selittämään politiikkaansa, jakamaan kokemuksiaan ja oppimiaan asioita ja täyttämään sitoumuksensa.

Suositus 54

- 265.** Hallitusten tulisi myös hyödyntää olemassa olevia instituutioita huomattavasti dynaamisemmin, mikä tarkoittaa muun muassa vuonna 2012 järjestettävän Rio+20:n ja vuoden 2015 välisen ajan hyödyntämistä harkitun arvioinnin ja

kokeilujen tekemiseen, jotta kokeiltuja ratkaisuja voitaisiin sisällyttää vuoden 2015 jälkeiseen kehityksen puitteistoon ja institutionaaliseen uudistukseen.

Suositus 55

266. Pääsihteerin tulisi kiirehtiä kestävän kehityksen strategian kehittämistä YK-järjestelmälle, jotta johdonmukaisuutta voitaisiin vahvistaa, eri YK-elinten vastualueet voitaisiin paremmin määrittää, päällekkäisyyttä voitaisiin vähentää ja toiminnan toteutuksen vastuullisuutta voitaisiin parantaa. Kaikkien olennaisten YK-elinten ja johtokuntien tulisi arvioida tämä strategia ja pyrkiä erityisesti luomaan eri maiden jakama yhteinen näkemys, jonka kaikki johtokunnat ja prosessit hyväksyvät.

Suositus 56

267. YK:n pääsihteerin tulisi hyödyntää täysin Yhdistyneiden kansakuntien roolia maailman kohtaamispaikkana ja kutsua koolle ajoittaisia korkean tason kestävän kehityksen keskustelufoorumeita johtajien tavatessa toisiaan jokaisen yleiskokouksen istunnon avajaisissa. Näiden tapaamisten tulisi koota valtioiden tai hallitusten päämiehiä, kansainvälisten instituutioiden johtajia ja kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin edustajia yhteen, ja niitä tulisi hyödyntää agendan määrittelyyn ja uusien kysymysten käsittelyyn.

VI. Loppupäätelmä: On aika toimia

- 268.** On kulunut neljännesvuosisata siitä, kun Brundtlandin raportti esitteli kestävän kehityksen käsitteen kansainväliselle yhteisölle. Maailma on sittemmin saavuttanut syvällisemmän ymmärryksen kohtaamistamme toisiinsa liittyneistä haasteista ja siitä, että kestävä kehitys tarjoaa ihmisille parhaan mahdollisuuden valita oma tulevaisuutensa. Tästä syystä oma hetkemme historiassa on oivallinen oikeiden valintojen tekemiseen ja sille, että aidosti siirrytään kohti kestävää kehitystä.
- 269.** Kestävän kehityksen korkean tason paneeli on esittänyt konkreettisia ehdotuksia oikeasta tavasta edetä kolmella keskeisellä osa-alueella: ihmisten voimaannuttaminen tekemään kestäviä valintoja, pyrkiminen kohti kestävää taloutta ja institutionaalisen hallinnon vahvistaminen kestävän kehityksen tukemiseksi. Aktiivinen seuranta on nyt välttämätöntä. Paneeli odottaa pääsihteerin toteuttavan hänen toimivaltansa alaisuuteen kuuluvat suositukset ja vievän kaikki suositukset koko Yhdistyneiden kansakuntien perheelle. Paneeli myös odottaa pääsihteerin ja koko Yhdistyneiden kansakuntien käyttävän organisaation kokoavaa valtaa edistääkseen suosituksia laajemmassa kansainvälisessä yhteisössä, mukaan lukien hallitukset kaikilla tasoilla, kansainväliset järjestöt, kansalaisyhteiskunta, tiedeyhteisö ja yksityissektori.
- 270.** Paneeli on hyötynyt vuorovaikutuksesta Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen konferenssiin – joka tunnetaan Rio+20:na – johtavaan prosessiin osallistuvien edustajien ja muiden sidosryhmien kanssa, ja toivoo, että tässä raportissa esitetyt suositukset tukevat toimivan lopputuloksen saavuttamista Rio de Janeirossa. Tämän lisäksi paneelin suurin toive on, että raportti innoittaa ihmisiä joka puolella maailmaa.
- 271.** Paneelin jäsenet tulevat 22 eri maasta. He edustavat erilaisia kannattajakuntia ja näkökulmia toimiessaan asiantuntijoina. Paneeli on yksimielinen siitä, että nyt on aika toimia, ja että tämän raportin peräänkuuluttamat toimet tekevät tulevaisuudesta valitsemisen arvoisen.

Liite 1: Lista suosituksista

1. Hallitusten ja kansainvälisten avunantajien tulisi vahvistaa pyrkimyksiään saavuttaa köyhyyden poistamiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen tähtäävät vuosituhattavoitteet, ja tämän tulisi olla tärkeysjärjestyksen kärjessä, jotta kestävä kehitys voidaan saavuttaa.
2. Hallitusten tulisi kunnioittaa, suojella ja turvata ihmisoikeudet, mukaan lukien oikeus osallistua hallintoon suoraan tai vapaasti valittujen edustajien välityksellä, mikä tunnustettiin vuoden 1948 Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja vuoden 1966 Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa.
3. Hallitusten tulisi nopeuttaa sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien edistämisen sitoumusten toteuttamista, mihin kuuluu syrjivien lakien kumoaminen ja muodollisten esteiden poistaminen, instituutioiden uudistaminen ja innovatiivisten lähestymistapojen kehittäminen ja toteuttaminen esteinä toimivien epävirallisten ja kulttuuristen toimintatapojen korjaamiseksi. Erityisesti tulisi korostaa:
 - a) Sen varmistamista, että tuotantoresurssit ovat omistus- ja perintöoikeuksien turvin täysin ja tasa-arvoisesti naisten saatavilla ja hyödynnettävissä, ja että naisilla on tasa-arvoinen mahdollisuus saada luottoa ja finanssi- ja neuvontapalveluita koko arvoketjussa;
 - b) Naisten tasa-arvoisten oikeuksien ja mahdollisuuksien takaamista osallistavissa, avoimissa, oikeudenmukaisissa ja kattavissa poliittisissa päätöksentekoprosesseissa;
 - c) Laadukkaiden ja edullisten perhesuunnittelu- ja muiden seksuaalioikeus- ja lisääntymisoikeus- ja terveyspalveluiden yleismaailmallisen saatavuuden varmistamista.
4. Hallitusten tulisi harkita globaalin koulutusrahaston perustamista. Rahasto tulisi suunnitella niin, että se houkuttelisi hallitusten, järjestöjen ja yksityissektorin tukea ja sen tulisi kehittyä nykyisestä Maailmanpankin Global Partnership for Educationista. Sen tehtäväksi tulisi asettaa peruskoulutuskuilun kurominen umpeen vuoteen 2015 mennessä, jotta olisi todellinen mahdollisuus saavuttaa toinen vuosituhattavoite.
5. Hallitusten tulisi vahvistaa pyrkimyksiään saavuttaa peruskoulutusta koskeva toinen vuosituhattavoite vuoteen 2015 mennessä ja omaksua tavoitteekseen

Liite 1: Lista suosituksista

tarjota kaikille mahdollisuus laadukkaaseen peruskoulun jälkeiseen ja toisen asteen koulutukseen viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Tässä tavoitteessa tulisi korostaa kestävään kasvuun ja kestäviin työpaikkoihin tarvittavaa ammattitaitoa ja tietämystä.

6. Hallitusten, yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja asiaan kuuluvien kansainvälisten kehityskumppaneiden tulisi yhteistyössä tarjota ammatillista koulutusta, ammatillista uudelleenoulutusta ja ammatillisen kehittymisen palveluita elinikäisen oppimisen puitteissa. Nämä tulisi suunnata täyttämään osaamisvajetta kestäväälle kehitykselle elintärkeillä aloilla. Naiset, nuoret ja haavoittuvat ryhmät tulisi asettaa etusijalle.
7. Hallitusten tulisi omaksua ja edistää ”vihreitä työpaikkoja” ja säällisen työn politiikkaa ja asettaa ne etusijalle talousarvioissaan ja kestäväen kehityksen strategioissaan luodessaan samalla suotuisia olosuhteita uusien työpaikkojen synnyttämiselle yksityisellä sektorilla.
8. Hallitusten ja yritysten tulisi rakentaa kumppanuuksia ja tarjota nuorille yrittäjille yrityksen perustamista tukevia palveluita.
9. Työnantajien, hallitusten ja ammattiliittojen tulisi omaksua kattava lähestymistapa tasa-arvon edistämiseen työpaikoilla, mikä sisältäisi syrjimättömyyden periaatteiden käyttöönoton; pyrkimyksiä edistää naisten pääsyä johtaviin asemiin; sukupuolisensitiivistä työelämä- ja terveyspolitiikkaa; naisille ja vähemmistöille kohdennettua koulutusta ja ammatillisen kehittymisen palveluita; ja sitoumuksia mitata edistystä ja tiedottaa siitä julkisesti.
10. Hallitusten ja yritysten tulisi tunnistaa hyödyt, jotka naisten täysi osallistuminen kansantalouteen mahdollistaa ja omaksua naisten mahdollisuuksia rajoittaviin ainutlaatuisiin haasteisiin puuttuva talouspolitiikka. Erityisen tärkeää olisi:
 - a) Mahdollistaa maan ja resurssien saatavuus naisviljelijöille;
 - b) Parantaa naisten mahdollisuutta saada pääomaa ja finanssipalveluita;
 - c) Parantaa markkinoillepääsyä kauppaan liittyvän ja teknisen tuen ohjelmien ja mikroluottojen avulla;
 - d) Tukea naisjohtajien nousua julkisella ja yksityisellä sektorilla.
11. Hallitusten ja muiden julkisten viranomaisten tulisi edistää avoimia, läpinäkyviä, tasapainotettuja ja tieteseen perustuvia prosesseja tuotemerkintäjärjestelmien ja muiden tuotannon ja kulutuksen todelliset kustannukset osoittavien

mekanismien kehittämiseksi ja toimia yhteistyössä yksityissektorin kanssa varmistaa, että tuotemerkinnät, yritysten raportointi ja vaikuttamistyö ovat paikkansapitäviä, kustannustehokkaita ja luotettavia, jotta kuluttajat voivat tehdä valistuneita valintoja erityisesti niillä osa-alueilla, joilla on suuri vaikutus ihmisen ja luonnon järjestelmiin. Tämä tulee tapahtua luomatta kaupan esteitä.

12. Hallitusten tulisi parantaa kestävien valintojen saatavuutta ja tehdä niistä edullisempia ja houkuttelevimpia kuluttajille asettamalla, yhdessä yksityissektorin kanssa ja käyttäen hintakannustimia ja -lannistimia, kestävien tuotteiden standardeja, jotka vastaavat parasta tarjolla olevaa teknologiaa eivätkä luo kaupan esteitä.
13. Hallitusten ja järjestötoimijoiden tulisi edistää kestävä kehityksen ja kestävä kulutuksen käsitteitä, ja ne pitäisi sisällyttää peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmiin.
14. Paneeli toivottaa tervetulleeksi kaikkien sidosryhmien relevantteihin kokemuksiin ja instrumentteihin kuten kestävä kehityksen peruskirjaan pohjautuvan keskustelun kestävä kehityksen eettisistä ulottuvuuksista Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen huippukokouksessa (Rio+20) vuonna 2012, jotta hallitukset saavat käyttöönsä lisää tietoa pohjaksi pyrkimyksilleen siirtyä kohti kestävä kehitystä.
15. Hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen tulisi toimia uuden 21. vuosisadan vihreän vallankumouksen – ”ikivihreän vallankumouksen” – puolesta, joka pyrkisi ainakin kaksinkertaistamaan tuottavuuden ja samalla dramaattisesti vähentäisi resurssien kulutusta ja välttäisi luonnon monimuotoisuuden ja maan ruokamultakerroksen lähäviöt ja veden ehtymisen ja saastumisen. Nämä toimet sisältäisivät maataloustutkimuksen ja -kehityksen investointien kasvattamisen, mikä varmistaisi uusimman tutkimustiedon nopean siirron laboratoriosta kentälle. Hallitusten tulisi asettaa FAO:n tehtäväksi tehdä yhteistyötä keskeisten kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa tämän hankkeen aloittamiseksi ja koordinoimiseksi, koska FAO:lla on ainutlaatuinen valtuutus vähentää maailman elintarvikealijäämää.
16. Hallitusten tulisi pyrkiä saavuttamaan yhteisymmärrys globaaleista periaatteista kestäville ja vastuullisille maata ja vettä koskeville investointisopimuksille. Tämä sisältää meneillään olevat pyrkimykset edistää vastuullisia maatalousinvestointeja (responsible agricultural investment, RAI), ja erityisesti tulisi korostaa näistä perusresursseista riippuvaisten köyhien ihmisten oikeuksia ja toimeentuloa samalla, kun ympäristön kestävyys varmistetaan.

Liite 1: Lista suosituksista

17. Hallitusten tulisi perustaa ja laajentaa integroituja vesiresurssien järjestelmiä ottaen huomioon sen, että vedellä on monia rooleja muun muassa juomavetenä, sanitaatiossa, maataloudessa, teollisuudessa ja energiantuotannossa.
18. Hallitusten tulisi sitoutua perustamaan merkittäviä meriekosysteemejä varten alueellisia puitteita meri- ja rannikkohallinnolle mm. seuraavin keinoin:
 - a) Yhteistyön parantaminen tärkeiden sidosryhmien kanssa merien ja rannikkoalueiden hallinnossa;
 - b) Rannikkoalueiden valtioiden meri- ja rannikkosuunnittelu, joka ottaa huomioon alueen erityistarpeet, ekosysteemit ja käyttäjät ja jota tuetaan vahvoilla rahoitusmekanismeilla, jotta näitä suunnitelmia voidaan kehittää ja toteuttaa;
 - c) Merialueista vastaavien viranomaisten, päätöksentekijöiden ja tutkijoiden kapasiteetin vahvistaminen kehitysmaissa, erityisesti pienissä kehittyvissä saarivaltioissa ja muissa rannikkovaltioissa;
 - d) Valvonta- ja seurantajärjestelmien parantaminen.
19. Alueellisten kalastuksenhoito-organisaatioiden tulisi toimialueillaan pyrkiä yhtenäistämään toimintaperiaatteensa ja käytäntönsä alueellisen merihallinnon kanssa ja tukea koordinoitua alueellista merihallintoa. Alueellisten kalastuksenhoito-organisaatioiden, hallitusten ja merialueista vastaavien viranomaisten tulisi keskittyä ekosysteemiperustaiseen kalastuksenhoitoon tuottaakseen suurempia taloudellisia etuja ja ympäristöhyötyjä.
20. Hallitusten tulisi toimia yhteistyössä tärkeiden sidosryhmien kanssa varmistaa kestävän energian yleismaailmallinen saatavuus vuoteen 2030 mennessä ja pyrkiä kaksinkertaistamaan energiatehokkuuden kasvunopeus ja uusiutuvan energian osuus globaalista energiankulutuksesta. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi edistää energiaa säästävää teknologiaa ja uusiutuvaa energiaa luomalla kannustimia niiden tutkimiselle ja kehittämiselle ja niihin sijoittamiselle.
21. Hallitusten tulisi yhteistyössä sopivien sidosryhmien kanssa tarjota vuoteen 2025 mennessä kansalaisille, erityisesti syrjäisillä alueilla eläville, pääsy teknologioiden piiriin, ml. yleismaailmalliset telekommunikaatio- ja laajakaistayhteydet.
22. Hallituksia, kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja suuryrityksiä tulisi kannustaa osallistumaan laajemmin kansainväliseen yhteistyöhön innovaatioita ja teknologiaa hyödyntävässä kestävässä kehityksessä, mikä parantaisi kehitysmaiden teknologista kapasiteettia. Tässä hyödynnettäisiin täysin ilmastoystävällisen teknologian mahdollista roolia globaalin ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja

vihreän talouden kehittämisessä. Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen alaisuudessa Cancunissa ja Durbanissa saavutettu yhteisymmärrys on myönteinen askel tähän suuntaan.

23. Maiden tulisi toimia sen puolesta, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus hyödyntää asianmukaisia turvaverkkoja. Tämä tulisi saavuttaa sopivien kansallisten toimien ja asianmukaisen kapasiteetin, rahoituksen ja teknologian avulla.
24. Hallitusten tulisi kehittää ja toteuttaa politiikkaa, jolla hallitaan siirtymävaiheen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja parannetaan muutoksensietokykyä – erityisesti kohdennettujen sosiaaliturvaohjelmien ja -politiikan avulla ja vahvistamalla asianmukaisilta osin humanitaarista kapasiteettia varautua ympäristön kuormitukseen ja mahdollisiin kriiseihin.
25. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi nopeuttaa pyrkimyksiään tuottaa täysin ihmisten tarpeisiin keskittyviä alueellisia altistumis- ja haavoittuvuusarvioita ja asianmukaisia valmiusstrategioita estääkseen kielteiset vaikutukset yhteiskunnallisiin ja luonnon järjestelmiin; näissä pyrkimyksissä Afrikan, pienten kehittyvien saarivaltioiden, vähiten kehittyneiden maiden ja sisämaavaltioiden erityistarpeet tulisi asettaa etusijalle.
26. Hallitusten ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi kasvattaa sopeutumiseen ja katastrofiriskien vähentämiseen osoitettuja varoja ja sisällyttää muutoksensietokyvyn suunnittelu kehitysbudjetteihinsa ja -strategioihinsa.
27. Hallitusten tulisi luoda kestävyyttä suosivia hintasignaaleja ohjaamaan kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin kulutus- ja investointipäätöksiä. Hallitusten tulisi erityisesti:
 - a) Luoda hintainstrumentteja luonnonvaroilta ja ulkoisvaikutuksille. Näiden tulisi sisältää hiilidioksidipäästöjen hinnoittelu verotuksen, sääntelyn tai päästökauppajärjestelmien kaltaisilla mekanismeilla vuoteen 2020 mennessä;
 - b) Varmistaa, että politiikassa huomioidaan ne edut, jotka saavutetaan naisten, nuorten ja köyhien kokonaisvaltaisella osallistumisella kansantalouteen ja myös tästä aiheutuvat taloudelliset, ympäristö- ja sosiaaliset kustannukset;
 - c) Uudistaa kansalliset talous- ja luottojärjestelmät niin, että luodaan pitkän aikavälin kannustimia kestäville toimintatavoille ja lannistimia kestäättömille käyttäytymistavoille;
 - d) Kehittää ja laajentaa kansallisia ja kansainvälisiä ekosysteemipalveluiden maksujärjestelmiä vedenkäytön, viljelyn, kalastuksen ja metsäekosysteemien osa-alueilla;

Liite 1: Lista suosituksista

- e) Korjata kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin kulutuspäätöksiä vääristävät hintasignaalit, jotka heikentävät kestäviä arvoja. Hallitusten tulisi siirtyä kohti kaikkien tukien läpinäkyvää julkistamista ja tulisi tunnistaa ja poistaa suurinta haittaa luonnon, ympäristön ja yhteiskunnan voimavaroille aiheuttavat tuet;
 - f) Luopua vaihteittain fossiilisten polttoaineiden tukemisesta ja vähentää muita epäterveitä tai kauppaa vääristäviä tukia vuoteen 2020 mennessä. Tukia pitää vähentää tavalla, joka suojelee köyhiä ja helpottaa muutosta ryhmille, joihin niiden vähentäminen vaikuttaa niissä tapauksissa, joissa kyseessä olevat tuotteet tai palvelut ovat välttämättömiä.
28. Hallitusten, muiden julkisten instituutioiden kuten yliopistojen, ja kansainvälisten organisaatioiden tulisi kehittää kustannustehokkaat kestävä kehityksen kriteerit hankinnoilleen ja asettaa tavoitteekseen siirtyä kohti kestäviä hankintoja tulevan 10 vuoden aikana, ja niiden tulisi julkaista vuosittaisia julkisia raportteja edistyksestään vuodesta 2015 lähtien.
29. Hallitusten tulisi kehittää siirtymää kohti kestävää maailmantaloutta tukevia standardeja tuotannolle ja resurssien hankkimiselle. Niiden tulisi tämän lisäksi kannustaa yrityksiä vapaaehtoisten kansainvälisiin sopimuksiin ja yleissopimuksiin pohjaavien kestävyysperiaatteiden laajamittaiseen käyttöönottoon.
30. Hallitusten tulisi edistää ja luoda kannustimia pitkän aikavälin kestävien kriteerien sisällyttämiseksi yritysten tekemiin investointeihin ja liiketoimiin, varainsiirrot mukaan lukien. Yritysryhmien tulisi yhteistyössä hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa kehittää kestävä kehityksen raportoinnin viitekehys ja harkita markkina-arvoltaan yli 100 miljoonan Yhdysvaltain dollarin yritysten velvoittamista raportointiin.
31. Yritysten tulisi pyrkiä tuomaan toimintatapansa sopusointuun yleismaailmallisesti hyväksytyjen ihmisoikeus-, työvoima-, ympäristön kestävyys-, ja korruption vastaisten periaatteiden kanssa, kuten niiden, jotka esitetään Global Compactissa.
32. Siirtymässä kohti kestävä kehitystä tarvitaan suuri määrä yksityistä ja valtioiden pääomaa, joten kehoitamme muun muassa seuraavia toimijoita tutkimaan erilaisia tapoja toteuttaa kestävä kehityksen kriteerejä:
- a) Valtiollisten sijoitusrahastojen ja kansallisten ja kansainvälisten julkisten eläkerahastojen ja muiden merkittävien rahoituslaitosten hallituksia investointipäätöksissään;

- b) Hallituksia tai osakemarkkinoiden sääntelijöitä omaksumaan tai muuttamaan määräyksiä em. kriteerien käytön kannustamiseksi;
 - c) Pörssejä helpottamaan kriteerien käyttöä yritysten arvioimisessa ja vaatimustenmukaisuuskertomuksissaan;
 - d) Hallituksia kehittämään kannustimia ja luomaan mahdollistavan ilmapiirin saattamalla yritysten hallitukset huomioimaan kriteerit (vastuu asiakkaiden varojen hoidosta);
 - e) Hallituksia ja luottoluokittajia sisällyttämään ne riskiarvoihinsa.
- 33.** Hallitusten, kansainvälisten instituutioiden ja kansainvälisten kehityspankkien tulisi vahvistaa pyrkimyksiään edistää kestävä kehitystä sekä arvioida ja seurata harjoittamansa politiikan sosiaalisia ja ympäristöseurauksia. Monenkeskisten ja alueellisten kehityspankkien ja vientitakuulaitosten tulisi käyttää kestävän kehityksen kriteerejä arvioidessaan maariskejä.
- 34.** Hallitusten ja yritysten tulisi keskenään rakentaa strategisia kumppanuuksia kestävän kehityksen investointien toteuttamiseksi.
- 35.** Hallitusten, kansainvälisten rahoituslaitosten ja suuryritysten tulisi yhteistyössä keskenään kehittää kannustimia investointien lisäämiseksi kestäväan teknologiaan, kestäviin innovaatioihin ja kestäväan infrastruktuuriin. Nämä kannustimet tulisi luoda ottamalla käyttöön menettelytapoja ja tavoitteita, jotka vähentävät sijoittajien epävarmuutta. Hallitusten, kansainvälisten rahoituslaitosten ja suuryritysten tulisi yhteistyössä keskenään myös kehittää kannustimia tutkimusta ja kehitystä tukevien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöverkkojen edistämiseksi, riskitakuujärjestelmien kehittämiseksi ja alkupääoman saatavuudelle.
- 36.** Hallitusten tulisi luoda julkisilla investoinneilla, esimerkiksi luomalla infrastruktuuria, jakamalla riskejä, tarjoamalla kannattavuuskuilurahoitusta tai ennakkositoutumisella hankintoihin, suotuisia toimintaympäristöjä, jotka katalysoivat hyvin merkittävää lisärahoitusta yksityissektorilta.
- 37.** Hallitusten tulisi luoda kannustimia kestävä kehityksen investoinneille vaikuttamalla sijoittajien tulevaisuuslaskelmiin erityisesti hyödyntämällä paremmin riskien jakamismekanismeja ja parantamalla varmuutta pitkän aikavälin sääntely- ja politiikkaympäristöstä. Toimenpiteet voisivat sisältää uusiutuvan energian tai energiansäästön tavoitteita, jätteen vähentämistä, veden säästämistä, pääsyn hiilikaupparemarkkinoille Kioton pöytäkirjan puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) kautta tai julkisten rahoitusmahdollisuuksien jatkuvuutta.

Liite 1: Lista suosituksista

38. Hallitusten ja rahoitussektorin tulisi kehittää innovatiivisia kumppanuuksia kapasiteetin vahvistamiseksi ja pääoman saatavuuden parantamiseksi, jotta pienille ja keskisuurille yrityksille voitaisiin luoda kannustimia ja mahdollistaa niiden osallistuminen uuteen kestäväan talouteen.
39. Kestävän kehityksen indeksi tai indikaattorijoukko tulisi kehittää vuoteen 2014 mennessä. YK:n pääsihteerin tulisi tässä tarkoituksessa nimittää tärkeät sidosryhmät sisältävä tekninen työryhmä.
40. Hallitusten tulisi kestävän kehityksen perustaksi taata oikeusvaltion periaatteet, hyvä hallinto ja kansalaisten oikeus saada virallista tietoa, osallistua julkiseen päätöksentekoon ja nauttia tasa-arvoisesti oikeussuojasta.
41. Hallitusten tulisi mahdollistaa nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen tason päätöksenteossa. Tämän lisäksi tulisi edistää konsultointiprosesseja ja vuoropuhelua, jotta epätyypillisissä verkostoissa ja nuorisoyhteisöissä kuten internet-foorumeilla ja mielipide-blogeissa esiin tuotuja näkemyksiä voitaisiin huomioida päätöksenteossa.
42. Hallitusten tulisi omaksua koko hallituksen kattavia kestävän kehityksen lähestymistapoja, joita valtion tai hallitusten päämiehet johtaisivat, ja joihin osallistuisivat kaikki tärkeät ministeriöt eri sektoreilla näiden kysymysten käsittelemiseksi.
43. Hallitusten ja parlamenttien tulisi sisällyttää kestävän kehityksen näkökulma strategioihinsa, lainsäädäntöönsä ja erityisesti talousarvioprosesseihinsa. Niiden tulisi tässä tarkoituksessa huomioida taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöulottuvuudet köyhyyden poistamisen, työpaikkojen luomisen, eriarvoisuuden vähentämisen, kestävämmien kulutus- ja tuotantotapojen, energian, ilmastomuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja vihreän kasvun kysymyksissä. Niiden tulisi selvittää tapoja sisällyttää spesifisiä kestävyysnäkökohtia budjettivalvontaansa, raportoida julkisesti olennaisista toimista ja tuoda talousarviot kansalaisten saataville.
44. On syytä vahvistaa politiikan ja tieteen rajapinnan, jotta tietoon perustuvaa poliittista päätöksentekoa kestävän kehityksen kysymyksissä voitaisiin tukea. Tieteellisen yhteisön edustajia voitaisiin ottaa mukaan jäseniksi tai neuvonantajiksi relevantteihin kansallisiin tai paikallisiin kestävän kehityksen kysymyksiä käsitteleviin elimiin.

45. Paneeli tunnustaa yleismaailmallisen pyrkimyksen kohti kestävää kehitystä. Se myös tunnustaa kansallisten olosuhteiden ja sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöhaasteiden monimuotoisuuden. Paneeli peräänkuuluttaa prosessin käynnistämistä tutkimaan olennaisen tärkeään oikeudenmukaisuuden käsitettä ja sen soveltamista kestävässä kehityksessä. Prosessin lopputulokset annettaiisiin Rio+20-prosessin ja sen seurantaprosessin käyttöön.
46. Kahdenvälisten avunantajien, kansainvälisten instituutioiden ja kehityspankkien tulisi kattavasti vahvistaa pyrkimyksiään edistää kestävää kehitystä ja seurata ja raportoida kestävän kehityksen politiikkansa vaikutuksista säännöllisesti.*
- * Samanlainen suositus esitetään yllä IV. osiossa. Tästä huolimatta tämä suositus on sisällytetty tähän osioon, koska se on olennainen globaalissa ja alueellisessa hallinnossa ja vastuullisuudessa.
47. UNEP:ia tulisi vahvistaa, koska kestävän kehityksen politiikka on hajanaista ja erityisesti sen ympäristöpilari on heikko.
48. Hallitusten tulisi sopia keskeisten yleismaailmallisten kestävän kehityksen tavoitteiden kehittämisestä. Tavoitteiden tulisi kattaa kaikki kolme kestävän kehityksen ulottuvuutta ja niiden keskinäisyhteydet. Tavoitteiden tulisi innostaa yksilöllistä ja kollektiivista toimintaa ja täydentää vuosituhattavoitteita. Samalla ne jättäisivät tilaa vuoden 2015 jälkeiselle viitekehykselle. Pääsihteerin tulisi luoda asiantuntijamekanismi tavoitteiden yksityiskohtaisempaan valmisteluun ja tarkentamiseen, ennen kuin Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiot hyväksyvät ne.
49. Paneeli tukee pääsihteerin "Sustainable Energy for All" -hanketta, joka pitäisi viipymättä toteuttaa.
50. Pääsihteerin tulisi yhdessä keskeisten kansainvälisten organisaatioiden johtajien – mukaan lukien YK-järjestöjen johtajat, – kansainvälisten rahoituslaitosten, yksityissektorin ja muiden olennaisten sidosryhmien kanssa johtaa yhteistä hanketta säännöllisen kestävän kehityksen globaaleja näkymiä arvioivan raportin kokoamiseksi. Raportin tulisi koota yhteen sellaista tietoa ja arvioita, jotka tällä hetkellä ovat hajaantuneet eri instituutioihin, ja analysoida niitä yhtenäisesti.
51. Hallitusten ja tiedeyhteisön tulisi ryhtyä käytännön toimiin politiikan ja tieteen rajapinnan vahvistamiseksi. Näihin kuuluisi laajamittaisen globaalin tiedehankkeen käynnistäminen. Hankkeen tulisi sisältää säännöllisten arvioiden

Liite 1: Lista suosituksista

ja yhteenvedojen kokoamista ”planeetan rajat”, ”kriittiset pisteet” ja ”ympäristökynnykset” -käsitteistä kestävä kehityksen kontekstissa tehtävästä tieteellisestä tutkimuksesta. Tämä täydentäisi muuta, esimerkiksi taloudellisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia käsittelevää kestävä kehityksen tieteellistä tutkimusta. Näin voitaisiin vahvistaa tietoa ja ymmärrystä eriarvoisuuden kaltaisista sosioekonomisista tekijöistä. Tämän lisäksi YK:n pääsihteerin tulisi harkita johtavan tieteellisen neuvonantajan nimittämistä tai tieteellisten neuvonantajien toimikunnan perustamista. Näillä toimenpiteillä olisi laaja-alaista tietämystä ja kokemusta, joiden avulla ne voisivat neuvoa pääsihteerä tai muita Yhdistyneiden kansakuntien toimenpiteitä.

52. Hallitusten tulisi harkita globaalin kestävä kehityksen neuvoston perustamista, jonka tehtävänä olisi parantaa kaikkien kolmen kestävä kehityksen ulottuvuuden yhtenäistämistä, käsitellä uusia kysymyksiä ja arvioida kestävässä kehityksessä tapahtuvaa edistystä. Neuvosto pitäisi kokouksia säännöllisesti läpi vuoden. Tämä elin voisi toimia yleiskokouksen alaisena ja se korvaisi kestävä kehityksen toimikunnan. Sen jäsenistön tulisi olla maantieteellisesti ja poliittisesti laaja-alainen ja sen tulisi kokonaisvaltaisesti osallistaa olennaiset kansainväliset instituutiot – mukaan lukien YK-järjestöt ja kansainväliset rahoituslaitokset – ja ei-valtiolliset toimijat kansalaisyhteiskunnasta, yksityissektorilta ja tiedemaailmasta.
53. Neuvosto kehittäisi vertaisarviojärjestelmän, joka kannustaisi rakentavassa hengessä valtioita selittämään politiikkaansa, jakamaan kokemuksiaan ja oppimaan asioita ja täyttämään sitoumuksensa.
54. Hallitusten tulisi myös hyödyntää olemassa olevia instituutioita huomattavasti dynaamisemmin, mikä tarkoittaa muun muassa vuonna 2012 järjestettävän Rio+20:n ja vuoden 2015 välisen ajan hyödyntämistä harkitun arvioinnin ja kokeilujen tekemiseen, jotta kokeiltuja ratkaisuja voitaisiin sisällyttää vuoden 2015 jälkeiseen kehityksen puitteistoon ja institutionaaliseen uudistukseen.
55. Pääsihteerin tulisi kiirehtiä kestävä kehityksen strategian kehittämistä YK-järjestelmälle, jotta johdonmukaisuutta voitaisiin vahvistaa, eri YK-elinten vastualueet voitaisiin paremmin määrittää, päällekkäisyyttä voitaisiin vähentää ja toiminnan toteutuksen vastuullisuutta voitaisiin parantaa. Kaikkien olennaisten YK-elinten ja johtokuntien tulisi arvioida tämä strategia ja pyrkiä erityisesti luomaan eri maiden jakama yhteinen näkemys, jonka kaikki johtokunnat ja prosessit hyväksyvät.

- 56.** YK:n pääsihteerin tulisi hyödyntää täysin Yhdistyneiden kansakuntien roolia maailman kohtaamispaikkana ja kutsua koolle ajoittaisia korkean tason kestävän kehityksen keskustelufoorumeita johtajien tavatessa toisiaan jokaisen yleiskokouksen istunnon avajaisissa. Näiden tapaamisten tulisi koota valtioiden tai hallitusten päämiehiä, kansainvälisten instituutioiden johtajia ja kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin edustajia yhteen, ja niitä tulisi hyödyntää agendan määrittelyyn ja uusien kysymysten käsittelyyn.

Liite 2: Kestävän kehityksen korkean tason paneelin jäsenet

PUHEENJOHTAJAT

Tarja Halonen	Suomen tasavallan presidentti
Jacob Zuma	Etelä-Afrikan tasavallan presidentti

MUUT JÄSENET (AAKKOSJÄRJESTYKSESSÄ)

Sheikh Abdallah Bin Zayed Al Nahyan	Yhdistyneiden arabiemiirikuntien ulkoasiainministeri
Hajiya Amina Az-Zubair	Nigerian liittotasavallan presidentin entinen vanhempi erityisavustaja ja vuosituhattavoiteneuvonantaja
Ali Babacan	Turkin tasavallan varapääministeri
James Laurence Balsillie	Research in Motionin rinnakkaistoimitusjohtaja ja Kanadan Centre for International Governance Innovationin hallituksen puheenjohtaja
Alexander Bedritsky	Venäjän federaation presidentin neuvonantaja ja ilmastokysymysten erityislähettiläs ja entinen Maailman ilmatieteellisen järjestön puheenjohtaja
Gro Harlem Bruntland	Norjan entinen pääministeri, Maailman terveysjärjestön entinen pääjohtaja ja ympäristön ja kehityksen maailmankomission puheenjohtaja
Micheline Calmy-Rey	Sveitsin entinen presidentti ja ulkoasiainministeri
Julia Carabias Lillo	Ympäristöaktiivi ja Meksikon entinen ympäristöministeri
Gunilla Carlsson	Ruotsin kehitysyhteistyöministeri
Luisa Dias Diogo	Kansanedustaja ja Mosambikin entinen pääministeri
Han Seung-soo	Global Green Growth Institutun hallituksen puheenjohtaja ja Korean tasavallan entinen pääministeri

Liite 2: Kestävän kehityksen korkean tason paneelin jäsenet

Yukio Hatoyama	Edustajainhuoneen jäsen ja entinen Japanin pääministeri
Connie Hedegaard	Euroopan komission ilmastotoimista vastaava komissaari ja entinen Tanskan ympäristö- ja ilmasto- ja energiaministeri
Cristina Narbona Ruiz	Espanjan parlamentin jäsen, entinen pysyvä edustaja OECD:ssä ja Espanjan entinen ympäristöministeri
Jairam Ramesh	Intian maaseudun kehittämisestä vastaava ministeri
Susan E. Rice	Pysyvä edustaja Yhdistyneissä kansakunnissa ja Yhdysvaltain presidentin kabinetin jäsen
Kevin Rudd	Australian ulkoasiainministeri ja entinen pääministeri
Freundel Stuart	Barbadoksen pääministeri
Izabella Mônica Vieira Teixeira	Brasilian ympäristöministeri
Zheng Guoguang	Kiinan ilmatiedehallinnon johtaja ja Kiinan yhteyshenkilö hallitustenvälisessä ilmastomuutospaneelissa

VIRAN PUOLESTA

Janos Pasztor	Kestävän kehityksen korkean tason paneelin pääsihteeri
----------------------	--

Liite 3: Paneelin tehtävä

TAUSTA

1. Ympäristön lisääntyvä rasitus ja viime vuosien kriisit osoittavat luonnon ympäristön huonontumisen. Muuttuva ilmasto on tämän keskeinen ilmentymä. Olemme saavuttamassa planeetan kestävyysrajat ja yhä useammin rikomme niitä. Kyvyttömyys saavuttaa yhteisymmärrys päättäväisistä ja koordinoituista toimista kansallisilla ja monenkeskisillä foorumeilla vaikeuttaa pyrkimyksiä saavuttaa vuosituhattavoitteet ja muut sosiaaliset ja taloustavoitteet. Tämä osoittaa hallintorakenteidemme ja vanhentuneiden kehitysmalliemme heikkoudet. Se tuo myös esiin nykyisen lähestymistapamme rajoitukset. Nykyinen lähestymistapa käsittelee edelleen yksittäisiä oireita syiden ja niiden keskinäisyhteyksien sijaan.
2. Commission on Climate Change'n julkaiseman Closing the Gaps -raportin innoittamana pääsihteeri päätti 22. syyskuuta 2009 järjestetyssä ilmastomuutoshuippukokouksessa esitettyjen näkemysten pohjalta perustaa kestävä kehityksen korkean tason paneelin käsittelemään näitä kysymyksiä.

PANEELIN TOIMIALA

3. Paneelin päätarkoitus on pohtia kestävä kasvua ja vaurautta ja määritellä niille uusi visio ja saavuttamismekanismeja. Paneeli käsittelee kolmea keskeistä osa-aluetta:
 - 3.1. Uusi kehitysmalli:
 - Miten saavuttaa vähähiilinen/vihreä talous
 - Miten rakentaa muutoksenkestäviä kansantalouksia – erityisesti kaikista haavoittuvaisimmille
 - Miten poistaa köyhyys
 - Miten saavuttaa kestävä kulutus- ja tuotantotavat
 - Miten kehitystä voidaan tukea hiilirajoitteisessa maailmassa
 - 3.2. Uuden kehitysmallin täytäntöönpanomekanismit, jotka sisältävät institutionaalisen arkkitehtuurin ja rahoituksen muutokset globaalilla ja kansallisella tasolla.
 - 3.3. Julkisten ja yksityisten toimijoiden tekemä olennaisen datan ja tiedon keruu, kokoaminen, arviointi ja julkaisu, jotta yllä oleva voitaisiin mahdollistaa.

4. Paneeli keskittyy erityisesti ilmastonmuutoksen luomaan kestävän kehityksen haasteeseen ja käsittelee sen kolmea pilaria, eli taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristönäkökohtia. Se lähtee liikkeelle pohdinnoissaan ja uuden kestävän kasvun ja vaurauden vision määrittelemisessä arvioimalla strategisia ilmastonmuutosratkaisuja globaalien ongelman ja globaalien haasteiden kohtaamisen esimerkkinä ja lähtökohtana. Ilmastonmuutoksen lisäksi myös ruoka-, vesi-, energiaturvallisuus- ja köyhydenvähentämishaasteita voidaan käyttää uuden kestävän kehityksen vision kehittämiseen ja testaamiseen.

TYÖN ORGANISOINTI

Paneeli

5. YK:n pääsihteeri nimittää paneelin jäsenet ja rinnakkaispuheenjohtajat. Paneelin jäsenet toimivat asiantuntijoina ja neuvovat pääsihteeriä. Paneelin jäsenistössä on nykyisiä ja entisiä valtion päämiehiä ja hallitusten ministereitä sekä yksilöitä, jotka ovat antaneet poikkeuksellisen merkittävän panoksen käsiteltävillä osa-alueilla. Paneelin jäsenistö kuvastaa maantieteellistä, pätevyydellistä ja poliittista monimuotoisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.

Sihteeristö

6. Paneelin tukemiseksi perustetaan sihteeristö. YK:n pääsihteeri nimittää sihteeristön johtajan, joka on tilivelvollinen pääsihteerille ja työskentelee tiiviisti paneelin puheenjohtajien ja jäsenten kanssa. Paneeli ja sen sihteeristö konsultoi laaja-alaisesti hallituksia, hallitustenvälisiä prosesseja, YK-järjestelmän toimielimiä sekä yksilöitä, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja verkostoja, akateemista maailmaa ja yksityissektoria kootakseen tietoa ja antaakseen paneelille sen työlle olennaisia ideoita. Nykyisiä konsultaatio- ja tiedonjakamismekanismeja ja -tilaisuuksia hyödynnetään siinä määrin, kuin se on mahdollista, mutta paneeli voi myös järjestää omia tapahtumia ja toimia, jos paneeli pitää sitä tarpeellisenä.

Liite 3: Paneelin tehtävä

AIKATAULU

7. Paneeli saattaa työnsä päätökseen julkaisemalla raporttinsa joulukuussa 2011. Työnsä aikana paneeli tapaa henkilökohtaisesti kolme kertaa. Muita interaktioita, joiden osanotto voi vaihdella, voidaan tarvittaessa järjestää sähköisesti. Paneeli voi perustaa yhden tai kahden paneelin jäsenen johtamia työryhmiä laatimaan paneelille materiaalia tietyistä aiheista.
8. Karsitun sihteeristön odotetaan jatkavan toimintaansa vielä kuusi kuukautta vuonna 2012 tehdäkseen outreach-työtä. Yksittäiset paneelin jäsenet voivat myös osallistua outreach-työhön sihteeristön tukemana, jos se on asianmukaista ja mahdollista. Vuonna 2012 järjestettävä Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen kokous Brasilian Rio de Janeirossa ja kokouksen valmisteluprosessi avaavat ainutlaatuisia mahdollisuuksia edistää lopputuloksia.

TUOTOKSET

9. Paneeli julkistaa analyysinsä ja suosituksensa loppuraportissaan. Työnsä aikana paneeli luo foorumeita keskustelulle ja paneelin työssä tarvittavan materiaalin tuottamiselle. Paneelin pohdintojen tukemiseksi paneelin toimiaikana voidaan myös laatia valmisteluasiakirjoja ja muistioita, ja ne voidaan julkaista niiden valmistuessa.
10. Paneeli keskittyy erityisesti ilmastonmuutokseen, joten paneeli pyrkii laatimaan täydentäviä muistioita niin, että niitä voidaan mahdollisimman hyvin hyödyntää ilmastoneuvotteluprosessissa, huomioiden kuitenkin paneelin oma aikataulu.

Liite 4: Sherpat ja neuvonantajat

Tarja Halonen

Sherpa: Hannu Kyröläinen
Neuvonantajat: Ann-Marie Nyroos,
Pekka Shemeikka

Jacob Zuma

Sherpa: Lindiwe Zulu
Neuvonantajat: Judy Beaumont,
Thembanani Mabandla

Sheikh Abdallah Bin Zayed Al Nahyan

Sherpa: Sultan Al Jaber
Neuvonantajat: Omar H. Shehadeh,
Mohamed Abushabab ja Aimee Elise
Barnes

Hajiya Amina Az-Zubair

Sherpa: Adamu Emozozo

Ali Babacan

Sherpa: Kemal Madenoglu
Neuvonantajat: Sema Bayazit,
Sitki Ersin Esen

James Laurence Balsillie

Sherpa: David Runnalls

Alexander Bedritsky

Sherpa: Dinara Gershnikova

Gro Harlem Bruntland

Sherpa: Marianne Loe

Micheline Calmy-Rey

Sherpat: Peter Maurer, Francois
Voeffray, Paul Seger
Neuvonantajat: Thomas Heimgartner,
Lorenz Kurtz

Julia Carabias Lillo

Sherpat: Roberto Cabral,
Germán González-Dávila

Gunilla Carlsson

Sherpa: Torgny Holmgren
Neuvonantajat: Ann Uustalu,
Tove Skagerwall

Luisa Dias Diogo

Sherpa: Fortunato Albrinho
Neuvonantajat: Rogério Wamusse,
Celmira da Silva, Edigio Domingo Fumo

Han Seung-soo

Sherpa: Tae Yong Jung
Neuvonantajat: Jihwan Park,
Jin Young Kim

Yukio Hatoyama

Sherpat: Kenji Hiramatsu, Shinsuke
Sugiyama
Neuvonantajat: Akiko Suzuki,
Takuma Kajita, Naoko Ueda,
Kohei Nakamura, Osamu Yamazaki

Connie Hedegaard

Sherpa: Michael Starbaek Christensen
Neuvonantaja: Christian Friis Bach

Cristina Narbona Ruiz

Sherpa: Eduardo Orteu
Neuvonantaja: Javier Cachón

Jairam Ramesh

Sherpa: Varad Pande

Liite 4: Sherpat ja neuvonantajat

Susan E. Rice

Sherpat: Elizabeth Cousens,
Jonathan Pershing
Neuvonantajat: Lynne Gadkowski,
Corinne Graff, Hillary Schrenell

Kevin Rudd

Sherpa: Howard Bamsey
Neuvonantajat: Benjamin Craig,
Katy Lin

Freundel Stuart

Sherpa: Selwin Hart
Neuvonantajat: Keith Franklin,
Travis Sinckler

Izabella Mônica Vieira Teixeira

Sherpa: André Corrêa do Lago
Neuvonantajat: Fernando de Azevedo
Silva Perdigão, Fernando Antônio Lyrio
Silva, Fernando Coimbra, Claudia de
Borba Maciel

Zheng Guoguang

Sherpa: Luo Yong
Neuvonantajat: Zhou Botao, Hu Ting

Liite 5: Sihteeristö

Pysyvä henkilökunta

Janos Pasztor (paneelin pääsihteeri)
Georgios Kostakos (paneelin vt. apulaispääsihteeri)
Christine Alfsen-Norodom
Julie-Ann Brown
Lee Cando
Maria Dada
Tanya Hogan
Clare Kane
Katell Le Goulven
Florian Lux
Tracy Raczek
Cynthia Scharf
Frank Schroeder
Celine Varin
Jin Zhang

(väliaikaiset ja muista organisaatioista lainatut)

Salvano Briceño, Inter-Agency Secretariat of the International Strategy for Disaster Reduction
Annika Savill, United Nations Democracy Fund
Jana Simonova, United Nations Population Fund
Youba Sokona, Economic Commission for Africa

Konsultit

John Drexhage
Alex Evans
Alex Kirby
Julie Larsen
Paul Raskin
Amy Ward

Liite 6: Kokoukset, konsultaatiot ja muut tapahtumat

Kestävän kehityksen korkean tason paneelin tapaamiset

- Paneelin ensimmäinen tapaaminen: 19. syyskuuta 2010, New York
- Paneelin toinen tapaaminen: 24. ja 25. helmikuuta 2011, Kapkaupunki, Etelä-Afrikka
- Paneelin kolmas tapaaminen: 16. ja 17. toukokuuta, Helsinki
- Paneelin neljäs tapaaminen: 18. ja 19. syyskuuta 2011, New York
- Paneelin viides tapaaminen: 13. ja 14. joulukuuta 2011, New York
- Paneelin kuudes tapaaminen: 11. ja 12. tammikuuta 2012, New York

Sherpa-tapaamiset

- Ensimmäinen sherpa-tapaaminen: 20. ja 21. lokakuuta 2010, New York
- Toinen sherpa-tapaaminen: 23.–26. tammikuuta 2011, Braunwald, Sveitsi
- Kolmas sherpa-tapaaminen: 23. ja 26. helmikuuta, Kapkaupunki, Etelä-Afrikka
- Neljäs sherpa-tapaaminen: 13. ja 14. huhtikuuta 2011, Madrid
- Viides sherpa-tapaaminen: 15. ja 18. toukokuuta 2011, Helsinki
- Kuudes sherpa-tapaaminen: 31. elokuuta ja 1. syyskuuta 2011, Peking
- Seitsemäs sherpa-tapaaminen: 17. ja 20. syyskuuta 2011, New York
- Kahdeksas sherpa-tapaaminen: 23. ja 24. lokakuuta 2011, New York
- Yhdeksäs sherpa-tapaaminen: 18.–20. marraskuuta 2011, Bonn, Saksa
- Kymmenes sherpa-tapaaminen: 12. ja 15. joulukuuta 2011, New York
- Yhdestoista sherpa-tapaaminen: 10., 13. ja 14. tammikuuta 2012, New York

Liite 6: Kokoukset, konsultaatiot ja muut tapahtumat

Paneelin työhön liittyvät konsultaatiot ja tapahtumat

- Global Green Growth Instituten järjestämä vihreän kasvun asiantuntijatapaaminen: 14. ja 15. tammikuuta 2011, Soul
- Paneelin jäsenten ja YK-elinten johtajien konsultaatio: 27. tammikuuta 2011, Davos, Sveitsi
- Yleiskokouksen puheenjohtajan järjestämä paneelin ja jäsenvaltioiden epämuodollinen korkean tason keskustelutilaisuus: 16. maaliskuuta 2011, New York
- Paneelin jäsenten ja YK-elinten johtajien tapaaminen: 16. maaliskuuta 2001, New York
- Paneelin sherpojen ja International Trade Union Confederationin tapaaminen: 12. huhtikuuta 2011, Madrid
- Neljäs vähiten kehittyneitä maita käsittelevä Yhdistyneiden kansakuntien konferenssi: paneeli konsultoi vähiten kehittyneitä maita vihreästä kasvusta: 10. toukokuuta 2011, Istanbul
- Paneelin jäsenet osallistuivat Nobelin palkinnon saajien symposiumiin: 18. toukokuuta 2011, Tukholma
- Globaalia kestävyyttä Aasiassa käsittelevä alueellisten asiantuntijoiden tapaaminen: 30. elokuuta 2011, Peking
- Paneelin lounas kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa: 18. syyskuuta 2011, New York
- Paneelin lounas yksityissektorin edustajien kanssa: 19. syyskuuta 2011, New York
- Yleiskokouksen puheenjohtajan koolle kutsuma paneelin ja jäsenvaltioiden välinen korkean tason dialogi: 20. lokakuuta 2011, New York

YK:n pääsihteeri perusti 2010 kestävän kehityksen korkean tason paneelin laatimaan uusi suunnitelma kestävälle kehitykselle ja vähähiiliselle vauraudelle. Tämä julkaisu on paneelin raportti *"Sisukkaat ihmiset, kestävä maailma: valitsemisen arvoinen tulevaisuus"*. Se sisältää 56 suositusta kestävä kehityksen toteuttamiseksi käytännössä ja kestävä kehityksen saattamiseksi talouspolitiikan valtavirtaan. Raportti on merkittävä panos keskusteluun yhteisen tulevaisuutemme kannalta olennaisesta kestävästä kehityksestä. Samalla se on ajankohtainen panos kesäkuussa 2012 Brasiliassa pidettävän YK:n kestävä kehityksen konferenssin (Rio+20) valmisteluihin. Paneelin 22-henkiseen jäsenkuntaan kuului nykyisiä ja entisiä valtion- ja hallituksen päämiehiä, ministereitä sekä yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Paneelin rinnakkaispuheenjohtajina toimivat Suomen tasavallan presidentti Tarja Halonen ja Etelä-Afrikan presidentti Jacob Zuma.

KEHITYSVIESTINNÄN YKSIKKÖ • PL 456, 00023 VALTIONEUVOSTO
formin.finland.fi/kehityspolitiikka • global.finland.fi • keoinfo@formin.fi

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET